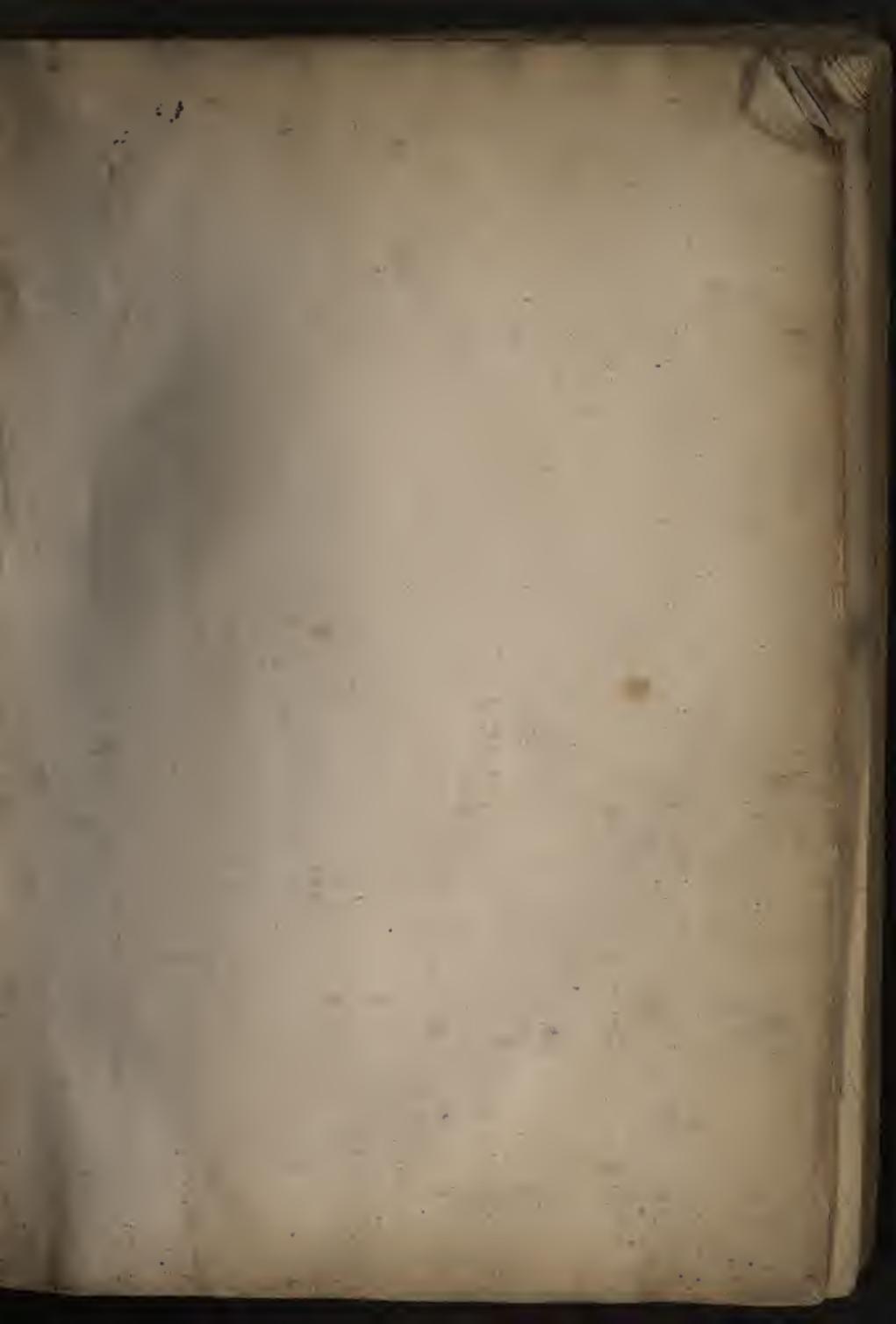
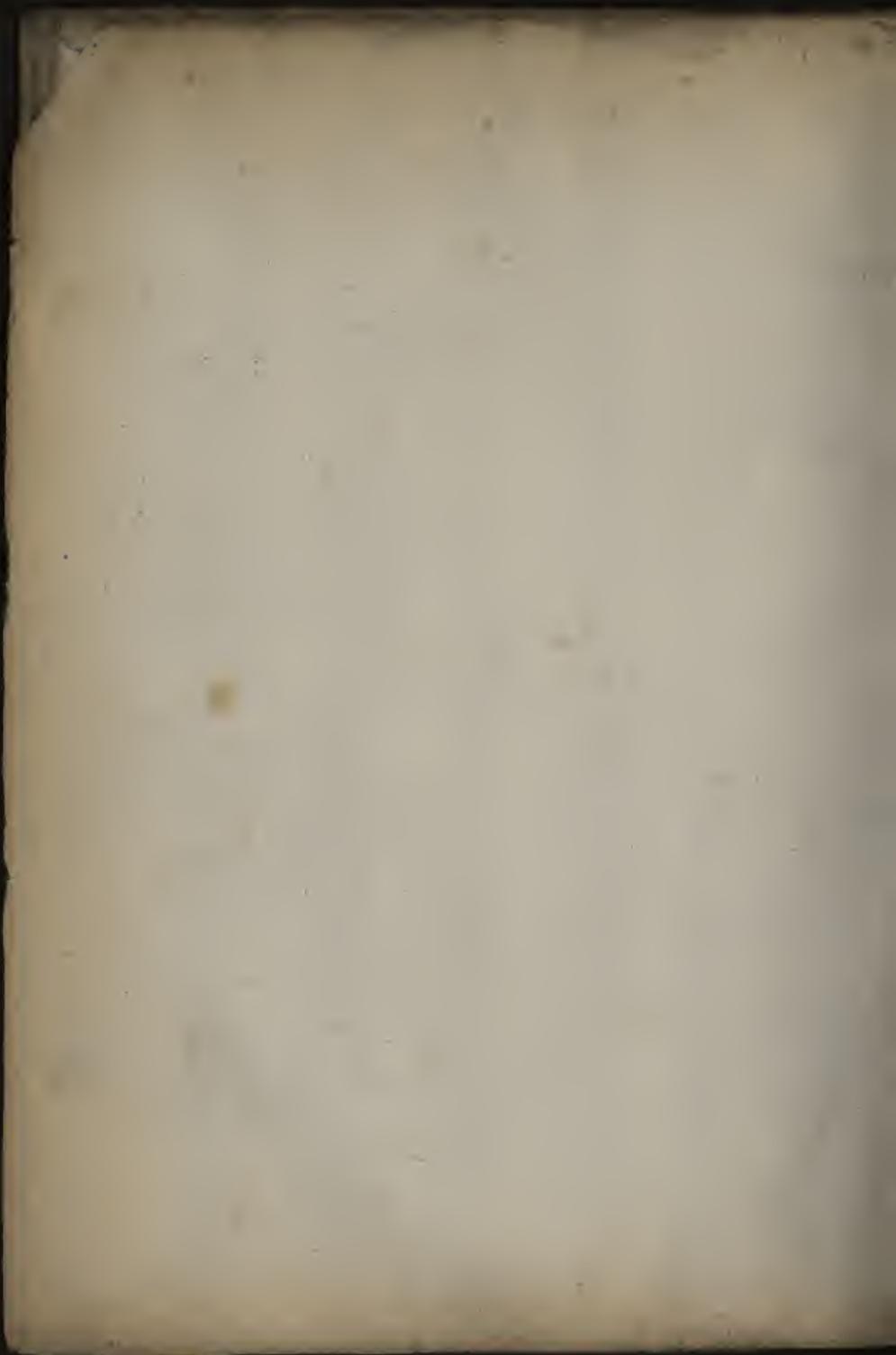
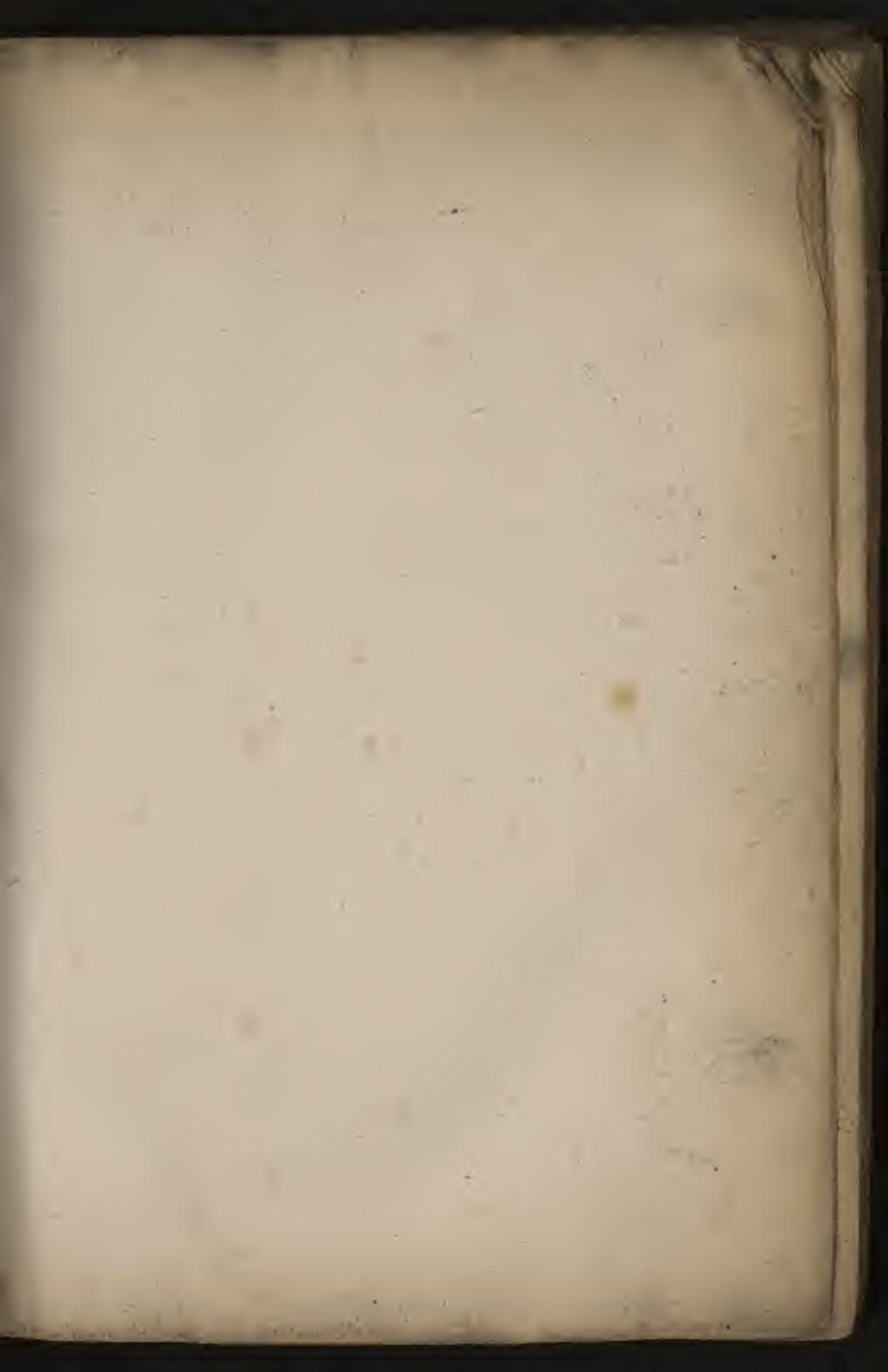

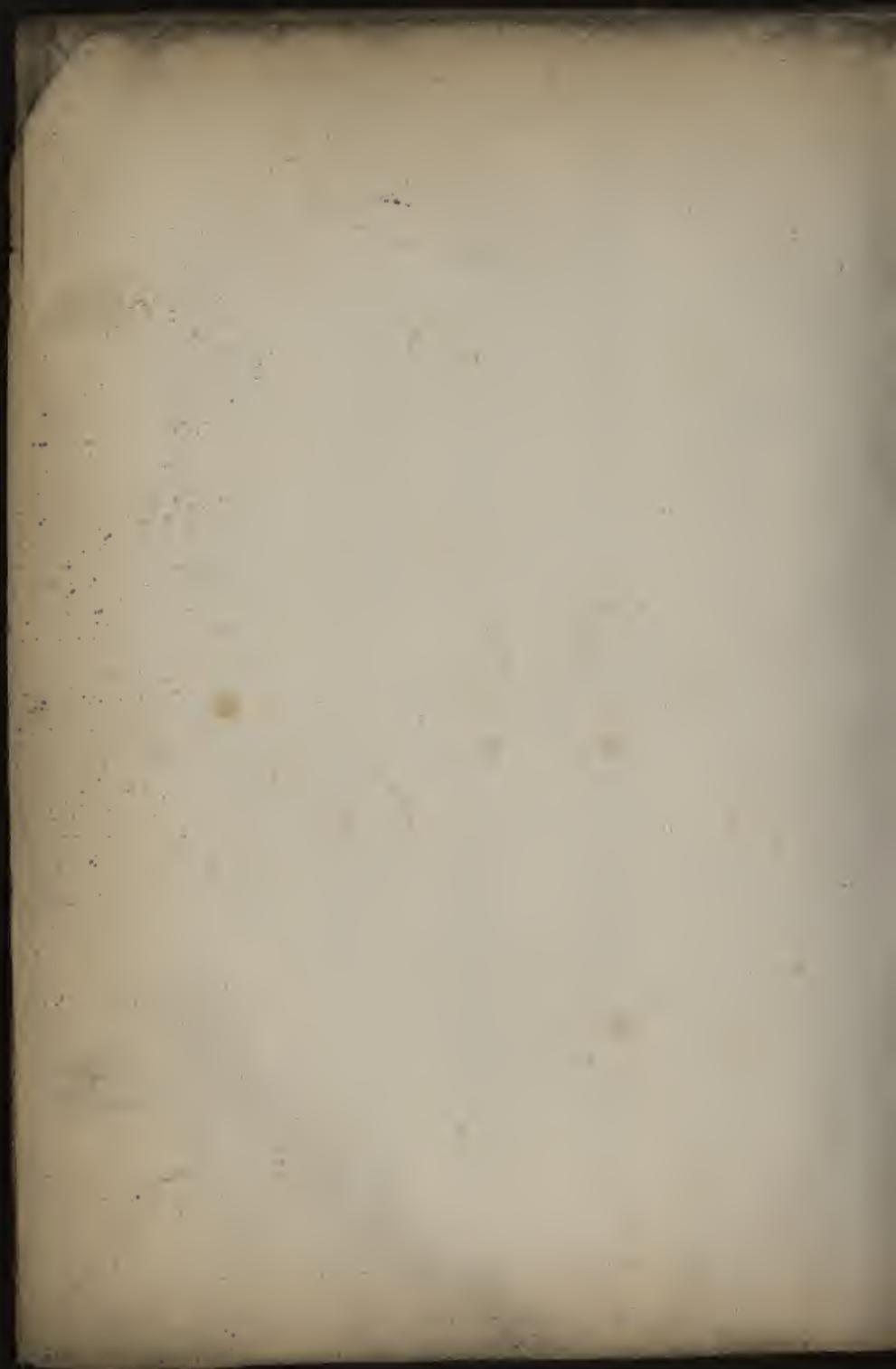
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

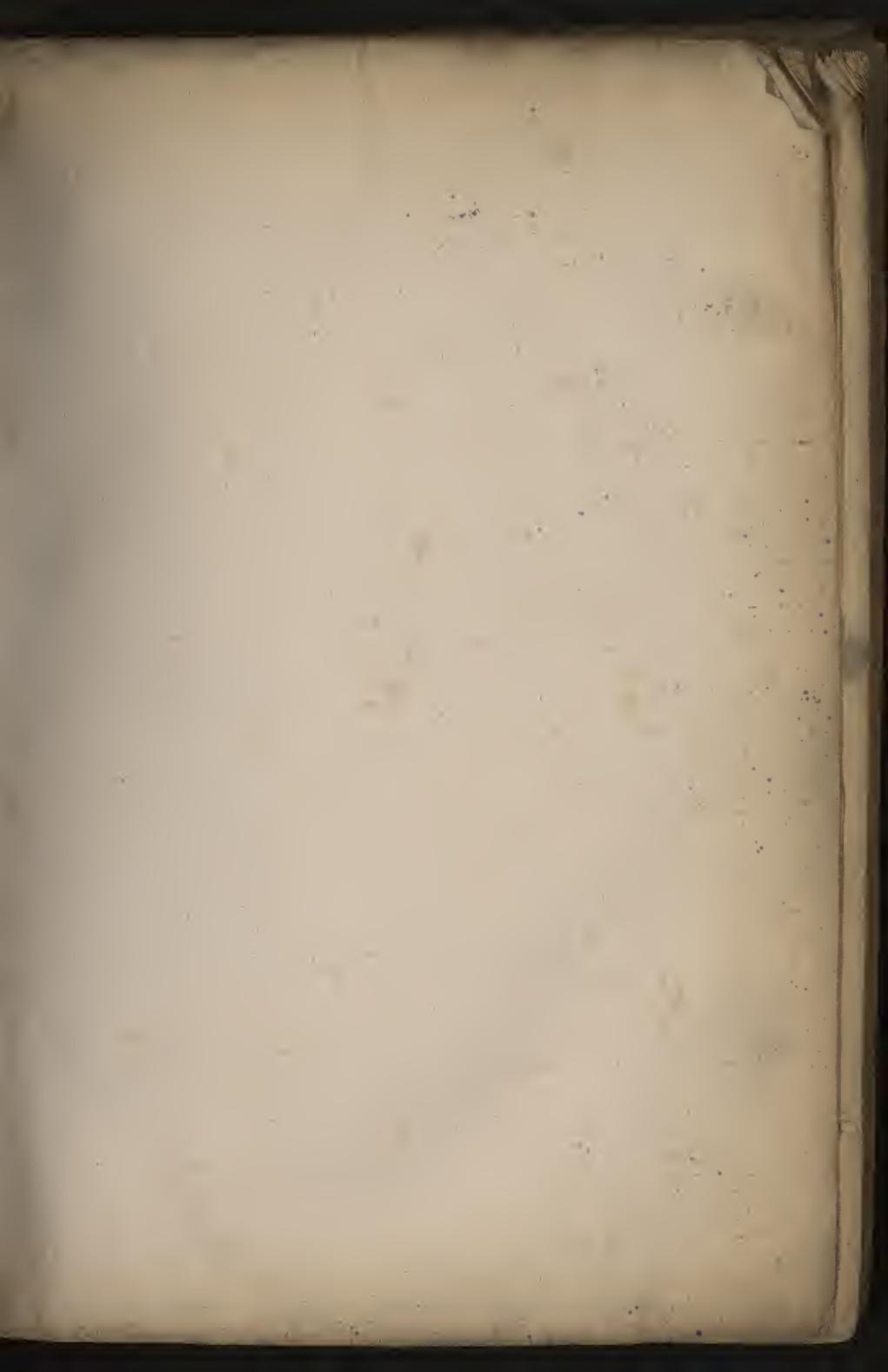
V.O. 232

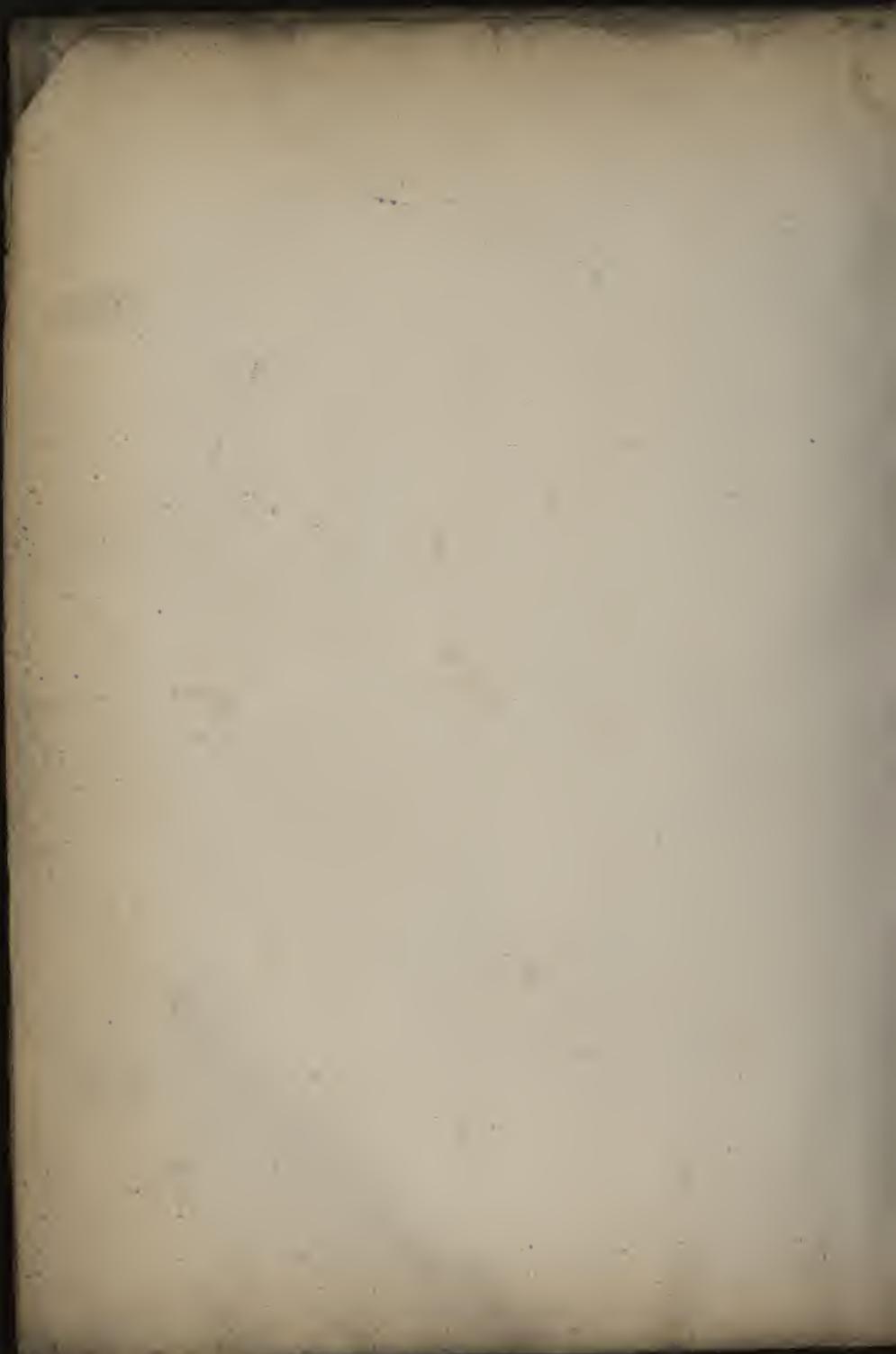

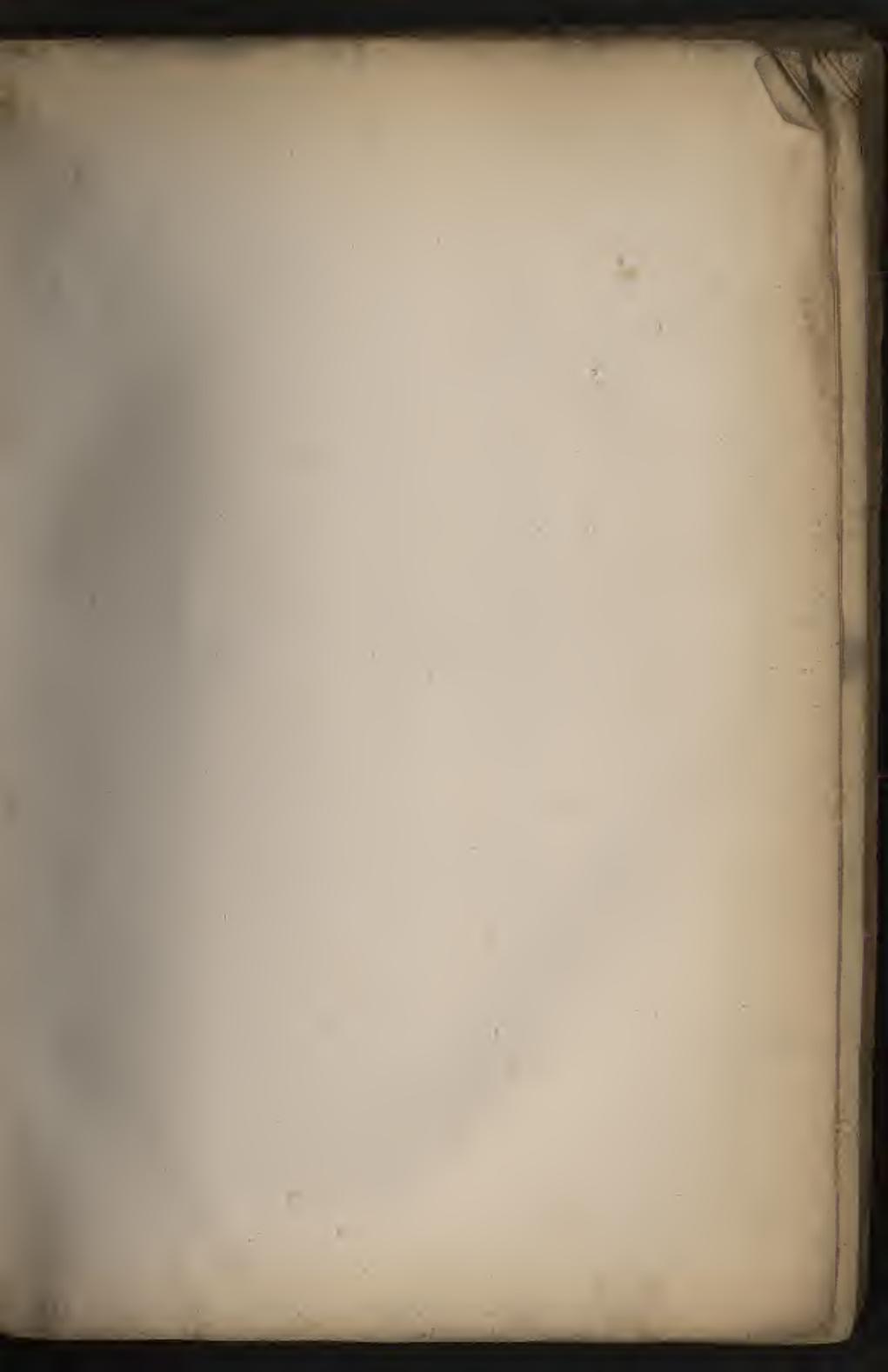

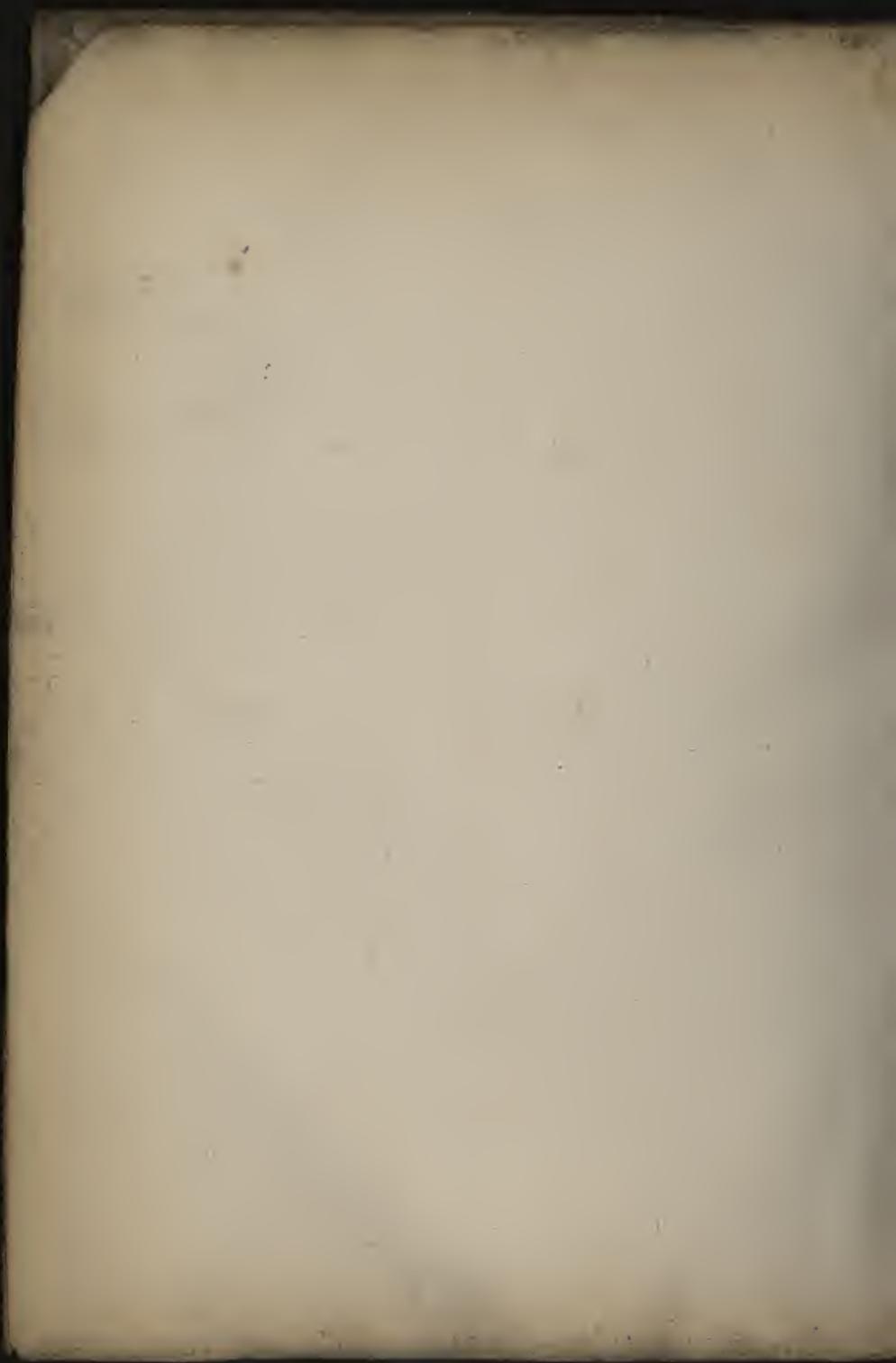

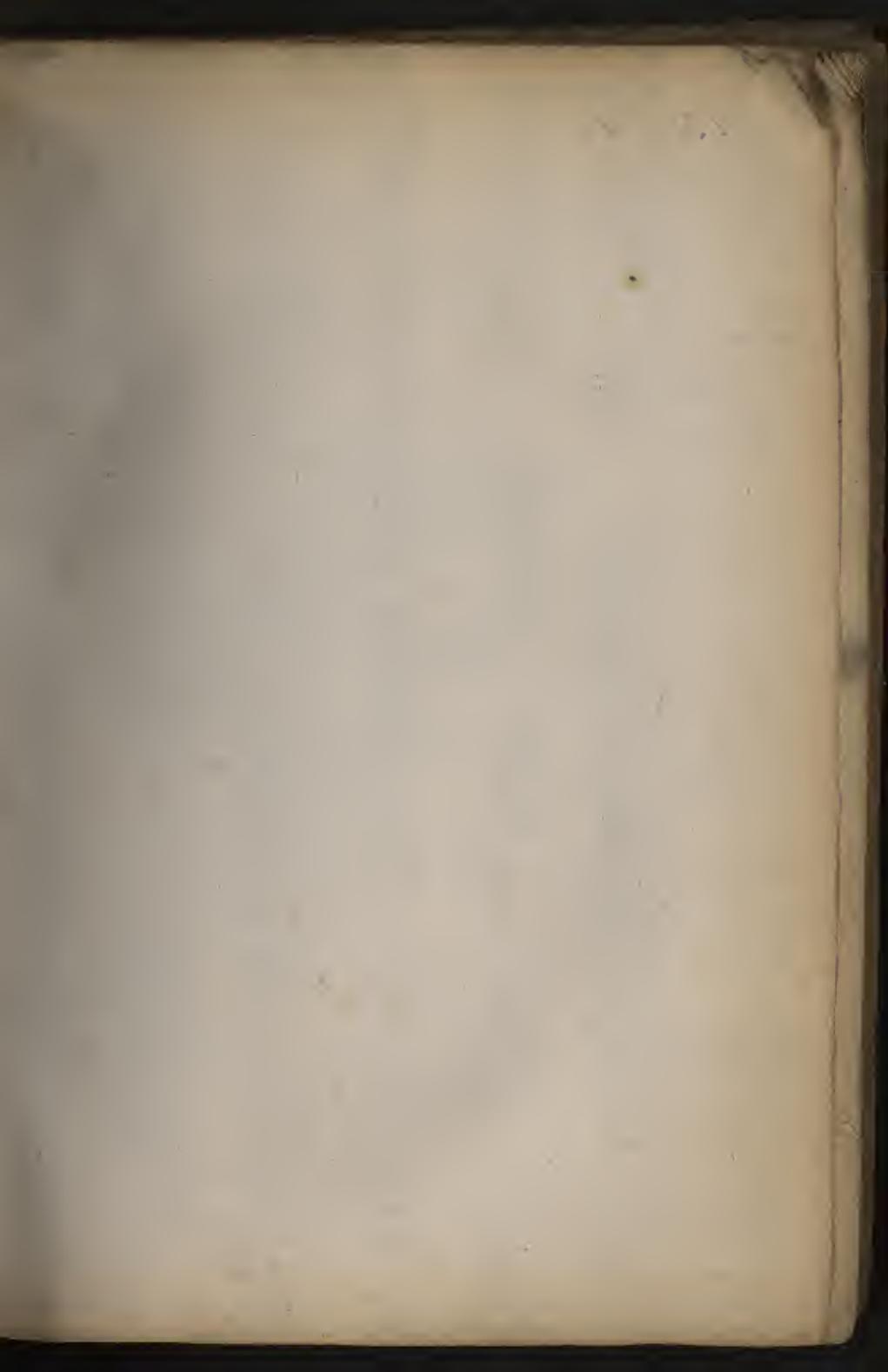

12.168

LICENTIA
SYMMAE PERFECTONIS MAGISTERIUL fol. 6. p.

GEBERI PHILOSOPHI
AC ALCHIMISTAE.
MAXIMI, DE ALCHIMIA.
LIBRI TRES.

aug. disc. pao.
Vigilantia & summa exempla
perfinis

1720
1721
1722

1

—

LST fons in limis cuius anguis latet in imis.
Euolat in primis nisi clauseris vndicis rimis.
LEst toris vena qua cum pars surgit amena,
Tempora postrema producunt suscepta venena;
Post gemes flantes fortes cretere gigantes.
Nos supra stantes flatu percunt elephantes:
Huic bene contrite quod iungitur est aqua vitæ
Si feceris rite sit corpus deniq; mite.
Nam bene mundatum proprio sudore lauatum
Redditur albatum nigrum prius obtenebratum.
Assequitur votum cum per se sit bene lotum,
Ne fuerit notum nisi fuerit corpus ægrotum.
Nec petra diuina prius alba sit deinde citrina
Cum fecis vrina naturæ ablata carina.
Hos versus si quis forte perpendere nequis
Si bene scruteris omnia diues eris.
Si fixum soluas faciasq; volare solutum
Et in lapidem voluas faciam te vivere eternum.
Disiuncta coniunge; coniuncta disiunge; disiuncta reiungo;
Liqua duratum iunge liquatum: dicam te beatum.
Arsenicum fore dic animam sed sp̄ritus extat
Argentum viutum calx corpus dicitur esse.
Candida si rubeo mulier sit nupta marito
Mox complectuntur complexū concipiuntur.
Destruere rem captam primo per benfār satis aptam,
Leniter extractam sic massam contēre factam.

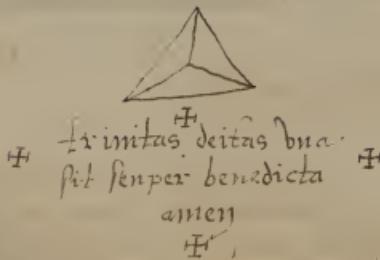
A ij

Ex corpore, spix itus et anima exstans, et habibit me
primo regnat humiditas in corruptione, in generatione
vero, siccitas.

Spiritum volantem capite
Et in radium solis trahite
Ut fixetur debite
Et fixum fiat volatile.
Et ipsum suauiter coquite
Et de parte terram facite
Quam in humido ponite
Ut humidetur optime.
Cito humidam coniungite
Cum amalgama terite
Super durissimo lapide
Tunc in vase proprio ponite
Ut calcinetur optime
Post ipsam suo lacte imbibite
Ut multiplicetur intime
Quod assatum pro tempore

Vestitur alba clamide
Et multiplicato regie
Reducitur in cinerem
Cui sudorem suum reddite.
Donec regali diadematate
Rex coronetur debite
Et dissolutum facilime
Ingrediatur in corpore
Et si subtilius vis agere
Fac fixum volatile
Cum impetuoso flamine
Deinde in terram reddite.
Cum ignis moderamine
Et tali seruato ordine
Protrahetur debite
Donec fluat lenissime.

Et sic lapidem habebitis. Ex quo semper gaudebitis.

afact
perfect
Inven
PARIS

xiiij. LIBER PRIMVS
IN CIPIT LIBER GEBER.
Capitulum Primum.

3

Otam nostram scientiam quam ex libris antī
quorum abbreviavimus cōpilatione diuer-
sa in nostris uoluminibus hic redēgimus in
summā vna. Et quod in libris a nobis scri-
ptis est diminutum, in hac summa traditione
huius nostri libri compensauimus; & ipsorum
defectum suppleuimus sermone brevi, et qđ
occulatur fuit a nobis in parte vna: manife-
stum fecimus illud in parte eadem in hoc nostro uolumite ut sapi-
entibus patefiat complementum tam excellentissime nobilisq; par-
tis philosophie. Scias ergo charissime fili in hoc opere totā artis ope-
rationem in capitulis generalibus uniuersali disputatione sine dimi-
nutione aliqua sufficienter contineri. Per deum qui secundum hunc
librum operatus fuerit: uerum finem huius artis adiuuenisse letabi-
tur. Sed scias charissime quoniam qui principia naturalia in seipso
ignorauerit: iam multum remotus est ab arte nostra: quoniam nō
habet radice uera supra quā intentionē suā fundet. Et qui principia
sua sciuerit naturalia & causas mineralium omnes: nō tamen adeptus
est uerum finem & proficuum huius artis occultissime, habet tamen
faciliorem aditum ad artis huius principia qđ cui ignorantia ca-
dat super intentionē eius de modo huius operis, et hic parum
remotus est ab artis introitu. Qui uero sciuerit omnium principia
& causas mineralium & generationis modū: quod ex intentione na-
ture consistit: parum quidem auferitur ab eo de operis complemento
sine quo non potest scientia nostra perfici, quoniam ars in omnib;
imitari non potest naturam operis: sed imitatur eam sicut debite po-
test. Charissime igitur fili secretum tibi pandimus, quoniam in hoc
artifices errant: quia naturam in omnibus proprietatum differentiis
actionis imitari desiderāt. Labora itaq; studere in nostris volumini
bus: & eos sepissimē mente tua reuoluere nitaris: ut intentionem ex
nostre loquelle modo uera acquiras, quia in eis inuenies super quae
mentem tuam fundare debeas: & scias ex eis errores a te repellere, in
quibus imitari naturam possis in tui operis artificio.

A: iij

LIBER

SERMO GENERALIS IN ORDINE capitulorum executionis totius.

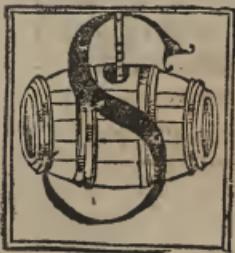
Caput. ii.

Onemus igitur breuiter tibi impedimenta omnia, quibus in opere impeditur artifex neminem finem adipiscatur. Secundo uero disputationibus contra ignorantes & sophisticos: qui propter eorum ignorantiam & imperitiā huius artis magisterium & proficuum inquiendo artem interimunt, & eam ponunt non esse. Ponemus igitur omnes rationes illorū, & postea ipsas destruemus euidentissime, ita quod prudentibus satis patet aperte nullā illorum sophismata veritatem continere. Et tūc disputationibus super principia naturalia quae sunt de intentione naturae & ibidem super modo generationis et mixtionis eorum adiuicem ab opere naturae. Tertio super eorum defectu secundum antiquorum philosophorum scientiam. Quarto uero narrabimus principia quae sunt ad intentionē huius nostri operis, in quibus imitari naturā possumus, & modum miscendi & alterandi secundum cursum naturae, cum causis suis ad intentum nostri operis reducendis.

SERMO GENERALIS IN EXECVATIO

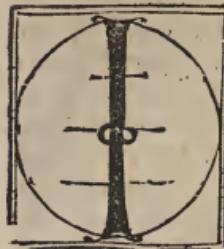
ne primi capituli de impedimentis hu-
ius artis. Caput. ii.

Vntergo in pedimenta huic operi superuenientia duo, generaliter naturalis impotentia: & necessarie indigentie defectus vel occupationis laboris. Naturalem tamen impotentiam, multiplicem esse dicimus. Ex parte scilicet organi artificis, & ex parte animæ. Ex parte scilicet organi artificis multipliciter, Vel quia organū sit debile, vel ex toto corruptū. Ex animæ impotentij multipliciter, Vel quia sit anima peruerbia in organis propter organa nil rectitudinis vel rationis in se habens, si- cut anima insani vel fatui, Vel quia sit fantastica, contrariarum facile formarum susceptiva indebita, & de uno scibili ad eius oppositum extensiva subito, & de uno uniuersali ad eius oppositū versimiliter.

PRIMVS

SERMO PARTICVLARIS DE IMPE- dimentis huius operis ex parte corporis artificis Cap. iiiij.

Am tibi generaliter determinauimus huius operis impedimenta. Nunc uero speciali sermone te alloquimur in hoc capitulo, et magis aperte, & narrabimus tibi omnia illa impedimenta plenissime seriatim. Dicimus igitur: q[uod] non habuerit sua completa organa, non poterit ad huius operis complementū peruenire de se, velut si cecus fuerit, vel in extremis detrūctus, quoniam non iuuatur a membris, quibus mediantibus ars hæc perficitur, tanq[ue] naturæ ministribus. Si vero fuerit artificis corpus debile & egrotum, sicut febrentium vel leprosorum corpus quibus membra eadunt, & in extremis vite laborantius, & iam etatis decrepiti seniū ad artis complementū non perueniunt. His igitur naturalibus corporis impotentijs impeditur artifex in intentiōe sua,

SERMO DE IMPEDIMENTIS ex parte animæ artificis. Caput. v.

P Remisimus tibi capitulum unum, in quo narrauimus sermone absoluto & manifesto impedimenta, ex parte corporis artificis dependentia. Restat nobis narrare breuiter impedimenta ex parte ipsius animæ, quæ maxime sunt impedimenta contra huius complementū operis. Dicimus igitur quoniam qui nō habuerit ingenium naturale, & animam perscrutantem subtiliter principia naturalia & naturæ funda-
menta & artificia, quæ consequi naturam possint in sua actionis pro-
prietatibus. nō inueniet huius preciosissime scientiæ veram radicē. Si-
cūt sunt multi, qui durā habent cervicem in omni perspicione va-
cuam ingenio; qui et vix communē intelligere queunt sermonē, et ope-
ra similiter cum difficultate discant, vulgo cōmunia. Ab his etiam
multos inuenimus animam habere faciem opinantem fantasiam
quamlibet. Sed q[uod] credunt verum inuenisse, fanaticum est, to-
tum etiam rationi deuium & errore plenum, & semotum a prin-
cipiis naturalibus, quoniam eorum cerebrum multis repletum fu-
mōscitatibus non potest recipere verā rerum naturaliū intentionem.

A iiiij

LIBER

Sunt etiam preter istos alij, qui mobilem habent animam, de opinione in opiniones, & de voluntate in voluntates: sicut qui modo credunt hoc, & idem volunt, sine rationis ullius fundamento. Post illud verò parum, & aliud credunt similiter, & aliud volunt, & hñ tam mobiles sunt, ut trix minimum eius ad quod intendunt, possint consumere: sed diminutum potius illud relinquunt. Sunt similiter & alij, qui aliquam non possunt uidere veritatem ex rebus naturalibus plusq; bestia, uelut mente capti, & insani, & pueri. Sunt & alij qui contemnunt scientiā et ipsam non putant esse: quos similiter scientia contemnit, ipsosq; ab huius preciolissimi operis fine repellit. Et sunt qui servi sunt pecunie deservientes: hanc scientiam mirabilem & ipsam affirmantes: sed ipsa dispensia interponere timent: idocq; licet ipsam affirment, & secundū rationem ipsam inuestigent, tan̄ē ad operis experientiā non peruenient propter pecunie avariciā. Ad hos igitur non peruenit scientia nostra. Qualiter enim qui ignorantia uulnus scientiā inuestigare neglexerūt ita ad ipsam peruenient.

SERMO DE IMPEDIMENTIS externis opus impedientibus. Caput. vi.

Eduximus ad duo capitula impedimenta huius artis omnia finem retardantia, que sunt ex principijs radicalibus secundum naturā artificis huius preciosissimū negotiū. Expedit ergo tantū narrare impedimenta exterius superuenientia ex contingentibus fortunis & casibus quibus impeditur hoc opus glorioissimum. Videmus ergo quosdam astutos & ingeniosos, minime ignorantibus opera naturę, & ipsius in quibus est possibile sequaces principijs & operib; quibus est inuestigatio nō fantastica in omnibus rebus quæ nature regulantur actionibus infra lunarem circulum, hi tamen ultima paupertate compressi ex dispensationis indigenti hoc tam excellētissimum magisternū coguntur postponere. Sunt & multi alij præter nunc dertos curiosi uanis huiusmodi curis & sollicitudinibus detentū se omni negotio seculari totos occupantes, a quibus haec nostra scientia preciola refugit, iam ergo tibi satis expressissimis capitulis fact, que sint ab hac arte distractantia in pedimenta.

PRIMVS

SERMO QVI CONCLVDIT QVA,
litatem essentiae artificis.

Caput. vii.

ONCL V DIM V Sigitur ex iam dictis quoniam oportet artificē huius operis in scis entijs philosophiæ naturaliter eruditū & perfectum esse. quoniam quantamcunq; pecuniā & ingenium naturaliter profundum habuerit, & desiderium in hoc artificio . non tam ipsius finē acquireret. nisi ex doctrina philosophiæ naturalem adeptus fuerit. qua qd;

per ingenium naturale non adipiscitur; huius defectū per doctrinam subuenitur. Oportet igitur altissima perscrutatione & industria naturali artificem iuuari. Per doctrinam enim quantamcunq; scientiam ac quisuerit, nisi ab industria iuuetur naturali, ad epulas tam preciosissimas non invitabitur. In puncto enim errorem suum emendaret per suam industriā, cui remedium ignorat adhibere, si sola doctrina fundatus foret. & errori similiter subueniret in puncto ex acquisita scientia per doctrinam naturalem quā per solam industriam evitare non possit. quoniam ars ab ingenio iuuatur: & ingenium ab arte similiter. Ea ipsum similiter necessarium est constantis voluntatis in opere fore . vt non modo hoc, modo illud, attentare præsumat. quia in rerum multitudine ars nostra non consistit vel perficitur. Est enim lapis unus medicina vna: in quo magisterium consistit, cui non addimus rem ex transeam aliquam, nec minuitus nisi in preparacione superflua remo uenius. Oportet etiam ipsum sedulum operi vscq; ad ipsius consummationem insister. vt non opus detruncati dimittat. quia nec scientiā, nec proficiū ex opere diminuto acquireret. sed potius desperationē. Expedit etiā ipsum huius artis principia & radices principales, quae sunt de esse operis, non ignorare. quoniam qui principium ignorat, finē non inueniet. Et nos dicemus tibi principia illa omnia sermone completo, necno & prudentibus sufficenter aperto & manifesto, secundū huius nostrae artis exigentiā. Expedit similiter temperatū & parcum ad iram esse: ne subito propter irā impetum iam incepta dissipet & destruat. similiter & pecuniā suā custodiat: ne præsumptis eā vane distribuat. vt si forte artemphon inuenierit, relinquatur in miseria & desperatione. vel ne forte cum iam ad finem huius magisterij per suam indagantia

Artifice.

Dolens

Desiderans

fudiciorum

Constantia
honestas

Corvus lap

Terrena

LIBER

aproxiſſauerit, conſumpta ſint ipſius diſpendia, & verum finem miſerioſer ex paupertate relinquat. Sicut cum in principio, qui igno-
rant ſuum theſaurum totum exterminant: cum autem huic affines fue-
rint, non habent ulterius ex quo laborent. Vnde dico, q̄ hi tales in me-
tore ſepeliuntur: & quia pecuniam ſuam diſſipauerunt in rebus iniuti-
libus: & quia ſcieniam, quam protenus indagaffen nobilissimā amie-
tut. Non enim oportet tua bona conſumere, quoniam vili preio (ſi
artiſ principia non ignoraueris, quae tibi tradidimus & recte intellexe-
ris) ad complementum magiſterij peruenies. Si es tuum ergo perdi-
ris, non attendendo noſtra monita quae tibi in hoc libello ſcripſimus
aperta & maniſta: non nos inique corrodas: nec nobis blaſphemias
iniungas: ſed tuę imputa ignoranſ & preſumptioni. Non igitur hec
ſcienia bene conuenit pauperi vel indigenti: ſed potius iſt ei inimica &
aduersaria. Neenon etiam adiuvare nitatur ſophiſticam metam ope-
ris: ſed ſoli ſit complemento intentus: quoniam ars noſtra in potentia
diuina ſeruatur: & cui vult, elargit & subtrahit: qui ē glorioſus, & ſub-
limis et omni iuſticia et bonitate replet⁹. forte enī ex ſophiſtici vindicta
operis, tibi arte denegaret: & in deuīū erroris te detruderet, & ex errore
in infelicitatem & miseriā perpetuā. Miserrimus & infelix eſt, quem
Deus ſi in perpoſt operis ſui atq; laboris finem veritatē denegat con-
ſpicere: quoniam vitæ ſuæ ſpacium ſemper in errore concludit & termi-
nat. hic enim in labore conſtitutus perpetuo omnīq; infortunio & in
felicitate obſeffus, totam huius ſeculi conſolationem gaudium & deſ-
lecturenem amittit: & vitam ſuam in mororore ſine proſilio conſu-
mit. Studeat ſimiliter, cum in opere fuerit, omnia ſigna quae in quali-
betc decoctione apparent, in mentem ſigillare, & illorum cauſas inquire-
re. Hac igitur ſunt quae neceſſaria ſunt artifici ad artem noſtram ido-
neo. Si vero alterum eorum, quae narauimus, eidem defuerit: huic arti
non adhæreat.

SERMO GENERALIS DE ARGV

tionibus Sophistarum artem negantium.

Caput. viii.

QVONIAM IN ſumma vna huius libelli noſtri iam preuiſimus tibi omnia huius operis im-
pedimenta, & doctriṇam tibi dedimus ad artis
adherentiam huius ſufficienter, expedit vero tibi ſecundum noſtri

propositi intentionem contra sophisticos et ignorantes disputare. Primo ipsorum rationes ponentes secundum q̄ promisimus ex principio nos determinaturos esse. Ultimo vero eas omnes intimemus & manifesta demonstrare conuersione sapientibus, nil veritatis cōtinere.

SERMO PARTICVLARIS DE

negantibus artem simpliciter.

Caput. ix.

VNT autē diuersi qui eam negant & defraunt. Alij vero simpliciter, alij ex dictis a supponente eam esse. Sunt enim aliqui asserentes artem non esse simpliciter opinionem sophisticę taliter corroborantes. distincte sunt rerum species & diuersitates, quia diuersē sunt & destinatī elementorum adiuicem in cōmixtione proportiones. Est enim asinus diuersus ab homine in specie, quia multo diuersam habuit elementorum in sui compositione proportionem, sic & in cæteris rerum diuersitatibus est inducere, ergo & in mineralibus. Ignota igitur miscibilium proportionē qua adipiscitur forma & rei perfectio: quomodo & mixtum formare sciemus, sed ignoramus solis lunæ: vel elementorum proportionem, & formare ipsa ignorare debemus. Ex his igitur concludunt, Inutilis est ars ista et impossibilis. Similiter etiam aliter arguunt, magisterium nostrum interridentes, dicunt enim, et si proportionem elementorum scires: modum autem mixtionis adiuicem eorum ignoras, quoniam in caeruis et mineris et absconsis locis haec natura procreat, ergo cum in modum mixtionis eorum ignoras, et hoc facere similiter ignoras. Si similiter iterum arguunt, Si hoc debite scires in mixtionibus actione Ignorares calorem æquare agentem, quo mediante res ista perficitur. Certam enim habet natura caloris quantitatem, qua metalla in esse deducit, cuius mensuram ignoras. Similiter et alias naturæ causarum differentias agentium ignoras, sine quibus non posset natura intentum perficere, his ergo ignoratis & totus similiter agendi modus huius artis ignorabitur. Præterea etiam rationem in experientia tibi adduco: Tam dixi est enim a viris sapientibus haec perquisita scientia, quoniam si possibile esset ad eam per aliquam viam perueniri, iam

L I B E R

enim millies compleuissent . Similiter etiam cum philosophi non sint
in suis voluminibus ausi eam tradere , nec in eis veritatem reperiamus
manifestam . satis per hoc est probabile , hanc scientiam non esse .
Similiter & multi huius mundi principes thesaurum infinitum & phi-
losophorum copiam habentes hanc artem adiuuenire desiderant . nō
tamen ad hunc preciosissime artis fructum pertingere potuerunt . hoc
vtiq; satis sufficiens est argumentū q; ars sit fruola . Probamentum :
Similiter etiam in debilibus mixtionibus specierum sequi naturam
non valēmus . Asinum enim fingere ignoramus , & cetera similia , qua-
rum mixtiones sunt debiles & manifeste quasi sensibus , quare & mul-
to magis metallorum mixtionem quae est fortissima figere ignorabi-
mus , quae est etiam nostris sensibus & experientijs occultata penitus .
cuius signum est difficultas elementorum ex ipsis resolutionibus . Si-
militer etiam non videmus bouem in capram transformari , nec ali-
quam aliam speciem , in aliam per aliquod aliud artificiū reduci . quo-
modo igitur cum metalla differenti specie , niteris ad inuicem secundū
speciem transformare , vt de tali specie talem speciem facias . Absurdum
satis hoc nobis videtur , & a veritate dato ex principijs naturalibus se-
motum . Similiter etiam in millibus annorum natura metalla perfic-
cit . quomodo & tu in artificio transmutationis per annorum millia
durare poteris , cum vix annorum centum metam pertingere valeas . si
tamen ad hoc utiq; taliter responderes , q; non potest natura perficere
in maximo temporis spacio , in breui per artificium nostrū implemus ,
quoniam artificium in multis naturae defectum complet . Dicimus tan-
men quia & hoc impossibile est , & in metallis specialiter , cum sint sub-
stantiae subtilissime , quia temperata decoctione indigent , ut in seipso
secundum aequalitatem insipissetur humiditas propria , & non fugiat
ab eis : & relinquat ipsa omni humiditate priuata , qua concussionem
& extensionem suscipiant . Si igitur per artificium tuum volueris tem-
pus decoctionis naturę in mineralibus & metallicis corporibus abbre-
uiare , oportebit per excessum caloris hoc facere qui non adequabit ,
sed potius humiditatem dissoluendo ex eorū corporibus dissipabit &
destruet . Solus enim tēperatus calor humiditatis est spissatius & mi-
xtionis perfectius , nō ignis excedens . Similiter etiā esse & pfectio da-
tur a stellis tanq; primis pficientibus & mouentib⁹ materiā corruptio-
nis & generationis ad nō esse & esse specierū . Hoc aut̄ fit subito , & in
instanti cū puenit yna stella aut plures ex motibus ad sitū determinatū

in firmamento a quo datur perfectionis esse, quia vnaque^q res ex certo situ stellarū acquirit sibi esse in momento. & nō est solus unus situs, ymo plures; & sibi inuicem diuersi, quemadmodum ipsorum effectus sunt diuersi. Et horum diuersitatem & distinctionem ab in uicem prouocare non possumus; cum nobis sint incogniti & infiniti, quomodo ergo supplebis defectū in opere tuo ex ignorantia diuersitatum situum stellarū ex motu earū, & tamen si sicum unius aut plurium stellarū certum quo datur in metallis profectio scires, nō tamen opus ad intentū tuum perficeres. Non est enim alicuius operis preparatio ad suscipiendum formā per artificium in instanti, sed successiuā, ergo operi forma non dabitur cum non sit in instanti. Si militer etiam in rebus naturalibus iste est ordo, quoniam facilius est causam destruere q̄ construere, sed vix aurum possumus destruere, quomodo igitur & construere presumimus. Preter has igitur rationes sophisticas, & alias his minus apparentes, credunt hancartē diuinam interimere. Hee omnes sunt persuasiones sophistarum artem nostram simpliciter fore negantium. Rationes uero eorum qui ex suppositione negant artem, ponam cum destructionibus illarum in sequentibus. Dehinc vero ad harum interemptiones nunc positarum transeundum a nobis est, prius ponentibus nobis super has veram intentionem ad operis complementum.

NARRATIO PRABVENIENS. PER
quam respondeatur ad omnia sophismata ar-
tem negantium. Caput. x.

Icmus utiq̄ quod principia super que actio nem suā natura fundat, sunt diuersimode compositionis atq̄ fortissime, et sunt sulphur & ar. vi. vt dicunt quidam philosophorum. Igitur quia diuersissime cōpositionis difficultate sunt resolutionis, sed vt fiat inspissatio eorum adiuicem et induratio taliter quod fiat in eis concussio & extensio per mallei compulsionem & nō confractio, non est nisi per hoc, quod humidum uiscosum in eorum adiuicem commixtione soluatur per successiuā in minera decoctionem. Sed regulā tibi tradimus charissime fili generalē, quoniam non sit inspissatio alicuius humidi, nisi prius fiat

LIBER

ex alia debet fieri
partium pubilligio
mag. ita hanc qd.
ab immobilitate regnante
crago p. pars conser-
vativa.

ex humido partium subtilissimam exalatio, & conseruatio ex humili
do partium magis grossarum, si sit humidum in mixtione superans
siccum, & vera mixtio sicc & humid; vt humidum contemperetur
a siccо: & siccum ab humido, & fiat haec substantia vna in suis parti
bus omnino mera & temperata inter durum & molle & extensiu
in concusione, sed hoc non fit nisi per diuturnam mixtionem humili
di viscosi, & subtilis terrei per minima quo usq; humidum idem cu
siccо & siccum cum humido fiat, & huiusmodi subtilis vaporis no
fit resolutio subita, ymo paulatua & in millibus annorum, & illud
ideo quoniam uniformis est principiorum substantia naturae si su
bito fieret ab eis superflui humili resolutio, cum non differat hu
midum a siccо: propter fortē mixtionem quā habent, huius utiq;
rei solueretur humidum cum siccо quasi totum in fumum evanescer
et, nec separari posset humidum a siccо in resolutione propter for
tem unionem quam habent adiuicem, huius utiq; videmus mani
festam experientiam in spirituum sublimatione, quoniam cum in
eis per sublimationem fiat subita resolutio, no seperatur humidum
a siccо nec siccum ab humido, ita quod dividantur in partes totaliter
mixtiones eorum: sed tota conscedit eorum substantia aut parum
eorum componentibus dissoluitur. Resolutio ergo huiusmodi
subtilis fumosi successiva & diuturna & æqualis est causa in
inspissationis metallorum. Hanc quoq; facere non possumus
inspissationem per hunc modum. Ergo in hac sequi natu
ram non valamus. Non enim possumus naturam in
omnibus proprietatum differentijs actionis imita
ri, Nostra igitur intentio non est, in principijs
naturam sequi, nec in proportione miscibili
um elementorum, nec in modo mixtio
nis ad inuicem ipsorum, nec in equati
one caloris inspissantis. Cum haec
omnia sint a nobis impossibi
lia & penitus ignota. Restat
ergo rationes sophistarum
interimere, hanc excellen
tissimam scientiā igno
rantium negantium.

In principiis naturam
non sequimur.

SERMO IN SOLVATIONIBVS

sophistarum artem negantium. Caput. xi.

IX E R V N T ergo nos proportionem ele-
mentorum, & modum mixtionis eorū ad in-
uicē, etiam equationem caloris metalla inspi-
fantis, causasq; alias multas, & accidentia na-
turæ actionem consequentia ignorare. Con-
cedimus eis utiq; sed nō propter hoc nostram
scientiam diuinam interimunt, quoniam nec
scire volumus illa: nec possumus: nec ad opus
nostrum possunt peruenire. Sed aliud ad hoc nobis principium af-
sumimus: aliumue generationis metallorum inodum: in quibus se-
qui naturam possumus. Si dixerunt etiam philosophos & princi-
pes huius mundi hanc desiderasse scientiam: & ipsam nō inuenisse.
Respondemus eos mentiri: quonia[m] & quosdam principes (licet
paucos) & maxime antiquos, & sapientes, in nostro tempore reper-
tos, iam ex sui industria hanc constat indagasse scientiam. sed tali-
bus, nec ore, nec scripturis eam tradere voluerunt, cum indigni sine
eius. Ergo quia non videtur aliquos hanc scientiam possidere: ceci-
dit super mentes illorum error: vt estiment nullós harie inuenisse sci-
entiam. Ad hoc etiam si arguant fantasie afferentes impotentiam
nostram non posse solum in debilibus mixtionibus naturam imita-
ri: sicut in mixtione asini vel bouis: ergo similiter nec in fortibus: dete-
gimus eis errorem suum multipliciter: & q; in arguendi modo non
cadat necessitas, qua eoartemur artem nostrā nō esse concedere: quia
a simili vel a maiori ad minus suam corroborant fantasiam & er-
rem: in quibus non continetur necessitas, sed contingentia: vt in plu-
ribus. Ostendimus quoq; per aliam viam demonstrando: illos nul-
lam assignare apparentē similitudinē inter debilem mixtionis com-
positionem animalium & mineralium firmam & forteam. Et hoc
ideo, quoniam in animalibus & alijs viuentibus, in quibus compo-
sitio est debilis, nō est perficiens solum proportio: nec miscibilia pro-
portionis: nec qualitate miscibilium: nec commixtio quae sequetur
ex illarum actione adiuicem & passione: quae est ex aggregatione
illarum primarū qualitatum: sed est anima secundū opinionem plu-
rium: quae est ex occultis nature: sicut ab essentia quinta, vel a primo
motore: & hoc etiam securidū sententiam pluriū dicimus. & huius

alium principium
ad operis perfecti-
onem accipiunt
+ Solerop tij quan-
naturā opus n
naturali facere no-
tum.

LIBER

occultum ignoramus. Ideo haec talia licet in eis sit debilis mixtio, perficere nescimus: quia perfectiu[m] quod est anima, infundere ignoramus. Per hoc tamen patet, quoniam non est defectus ex parte mixtionis, quoniam perficiamus bouem vel capram: sed ex defectu infusionis anima. quoniā sic debilem et magis debilem: sic fortē & magis fortē compositionem facere, secundūm viam & cursum naturalem imitantes artificium nostrū sciremus. In metallis igitur perfectio minor est quā in eis. & versatur illorū perfectio magis circa proportionē et compositionem quā circa aliud. ideo cum in eis minor sit perfectio quā in alijs que narravimus: liberius ipsa perficere possumus: illa vero non diversificat ergo deus altissimus & gloriōsus perfectiones adiunice multiformiter. Nam in quibus compositio, que est secundū naturā, sit debilis: in illis maiorem & nobiliorem perfectionē posuit, quā quae est secundum animā. Sed quādam fortioris condidit cōpositionis & firmioris: sicut lapides et mineralia: sed in eis posuit minorē perfectionem & ignobiliorē: & que est ex mixtionis modo. Pater utique, quā non est eorum similitudo bona. quoniā non ignoramus, bouem vel caprā formare ratione cōpositionis sed formę perfectiug. quoniā pfectio in bove vel in capra nobilior & magis est occultata quā quae in metallo constituit. Si aut̄ alter arguant, quoniā non mutatur species in speciem. Dicimus eos mentiri iterum sicut consueverunt sepius, quā verum dicere super his. quoniam & species mutatur in speciem secundum hanc viam: cum individuum speciei unius in alterius mutatur. Videmus namque vermem & naturaliter & per artificium naturale in muscā mutari: quae ab eo differt specie. & vigilū stranguatum in apes. & frumentum in lolium. & carnem strangulatū in vermem per ebulationis putrefactionem. Sed hoc non facimus nos facit aut̄ natura: cui administramus. Similiter & metalla non mutamus: sed natura: cui secundum artificium materiā præparamus. quoniam ipsa per se agit: non nos. Nos vero administratores illius sumus. Et si per aliam rationem taliter arguunt: & suam corroborent sophistice opinionem: quā in millibus annorum natura metalla perficit: tu in millibus perdurare non potes. Dicimus quoniam natura super principia sua secundum opinionem antiquorum philosophorum agens perficit in millibus annorum. sed quia principia illa sunt non valent: ideoque si in millibus annorum siue in pluribus, siue in paucioribus, vel momento haec natura perficiat, non tenet.

species in speciem
mutatur ut con-
venient in modum
ut pugnentem
videtur in operis

illorum persuasio. Quod autem in principijs imitari naturam non possumus: iam ex precedenti negatiuo sermone abbreviato determinauimus. & completiore sermone in subsequentibus demonstrabis mus. Secundum tamen opinionem aliquorum euidentium & per spicacium, intentum suum subito natura perficit . s. vna die vel bre uiori tempore. Etsi hoc verum sit: non tamē valemus in principijs naturam imitari: quod manifestius ostensione suffiente probauimus. residuum tamen huius questionis confitemur. quoniam totū verum concedimus esse. Et si dicant, q̄ a situ vnius vel plurium stellarum datur metallis perfectio, quam ignoramus. Dicimus hunc si tum nos scire non oportere, quoniam non est species generabilium & corruptibilium, quin ex individuis eius alicuius fiat generatio & corruptio omni die, per quod patet itaq̄ situm stellarum esse omni die perfectuum cuiuslibet speciei individuorum & corruptionum. Non ergo necessarium est stellarum situm expectare, esset tamē utile. sed sufficit solum nature disponere, vt & ipsa, quae sagax est, dispo nat sitibus conuenientibus, mobilium corporum. Non enim potest natura perficere sine motu & situ mobilium. Vnde si natura artificium disposueris, & consideraueris, quecunq; ex contingentibus huius magisterij fuerint debite, perficietur sub debito situ per natu ram sibi conuenientem absq; consideratione illius. Cum enim vide mus vermem ex cane vel alio animali putrescibili deductum in esse: non consideramus immediate situm stellarum: sed dispositiones aeris circumstantis & alias causas putrefactionis perfectiuas, præter illum. Et ex tali consideratione sufficientes scimus vermes secundum natu ram in esse producere. Natura enim sibi inuenit conuenientem sitū: licet a nobis ignoretur. Et si dicant perfectionem in instanti dari: et preparationem nostram non in instanti fieri: & concludunt ex hoc non perficietur per artificium: ergo nec ars. Dicimus capita illorum vacua fore ratione humana: & magis bestijs t̄ viris assimilari. Concludunt enim ex premisis, nulla se habentibus habitudine ad id quod illatum est. Tantum ergo tenet hæc argumentatio. Ainus currit: ergo tu es capra: quantum & sua. Et hoc ideo: quoniam eti non fiat præparatio in instanti: non prohibetur tamen hoc: q̄ forma vel perfectio non possit preparato dari in instanti. Non enim preparatio est perfectio: sed habilitatio ad suscipiendam formam. Sed dicūt etiam, q̄ facilius est, res naturales destruere, q̄ construere illas per

*non necarium
est situm stellarum
expectare in com-
paratione operis
vel operis q̄*

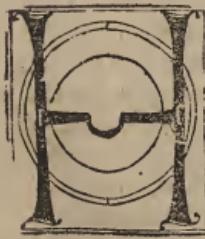
LIBER

artificium: & vix atrum possumus destruere. & concludant impossibile esse, construere illud. Respondemus eis taliter. quoniam non concludunt de necessitate qua coagemur aurum non posse construi credere. Nam cum difficulter destruitur difficilior construitur. non autem impossibile est, illud posse construvi. huius autē assignamus causam; quia fortē habuit cōpositionem: ideoq; difficiliorem habuit resolutionem: ideoq; difficulter destruitur. Et hoc est, quod facit eos opinari, impossibile esse illius constructionē: quia destrunctionem artificialem ex cursu naturae ignorant. Attentauerunt forte, q; sic fortis compositionis: sed quante fortitudinis compositionis sit, non attentauerunt. Sufficienter vtiq; tibi charissime fili sophistarum fantasias attulimus. Restat ergo ex quo te attentum promissionē fecimus secundum viam promissionis, ad ea venire determinanda quae sunt principia de intentione naturae. quorum essentiam nos oportet disputare sufficientius in insequentibus. Post illam vero de terminationem etiam de ipsis sermonem faciemus: quae sunt principia nostri magisterij. In prima tamen traditione singularem de uno quoq; principiorum faciemus sermonem: in sequenti vero vniuersalem. Ex nunc etiam vero ad presens rationes negantium a datis & ipsarum interemptions imprimis afferamus.

SERMO VNIVERSALIS IN RATIO-

nibus sophistarum, artem ex suppositione

negantium. Caput. xij.

ANC utiq; artem supponentes multiplices ex intentione diuersa fore cōperimus. Alij qui dē in spiritibus. Alij vero in corporibus. Alij in salibus & aluminibus nitris & boracibus. Alij vero in omnibus rebus vegetabilibus hāc inueniri artem & magisterium affirmant. Ex his autem omnibus hi quidem secundum partem bene: & secundum partem male, hi vero secundum totum temere ac male hoc diuinum magisterium estimant, tradiderunt, illud posteris. Ex ipsisorum autem errorum multiplicitatibus veritatem nos collegisse, difficilis & laboriosę cautelę conjectura longaq; & diu tediola experientia, multorum sumptuum

interpositione contigit, & illorum error per nostrę mentis dispositio-
nem & rationem sepissime militauit, & desperationē adduxit. blas-
phemati sint ergo in eternum: quia blasphemias posteris reliquerunt;
ex errore suo super philosophantes perfuderunt: & nō veritatem: sed
diabolicam instigationem potius post mortes eorum dimiserunt,
Et ego blasphemandus sum: nisi errores illorum corrigam & verita-
tem tradam in hac scientia: prout melius exigit hæc ars. Hoc enim
magisterium occulto sermone non indiget: nec manifesto penitus.
Tradimus igitur eam sermone tali, quem latere prudentes non acci-
det, hic autem mediocribus profundissimus erit, fatus autem termi-
nos irresponsabiliter concludet in hac vna & eadem nostra traditione.
Redeuntes igitur ad propositum: dicimus qui in spiritibus eam es-
se ponunt, diuersos multipliciter, Alij quidem ex argento viuo. Alij
autem ex sulphure & huic affini arsenico lapidem philosophorum
perquiri asserunt necesse esse. Et ab his quidam ex marchesita: qui-
dam ex tutia & magnesia & ex sale armoniaco quidam. Qui vero in
corporibus: alijs quidam in plumbo, alijs in quolibet aliorum corpo-
rum esse dicunt, alijs utiqz in vitro, et quidam in gemmis: & alijs in di-
uersitatibus salium & aluminum & nitrorum & borac um. & alijs
in omni genere rerum vegetabilium, & illorum ynicuiqz supponen-
ti alijs est aduersarius, secundum suam suppositionem. Ethis ad-
uersans credit arti simpliciter aduersari. Et secundum plurimum
utraqz secta rationibus est vacua.

SERMO DE VEGETABILIBVS PER
suppositionem in sulphure. Caput. xiij.

VIDAM igitur in sulphure supponentes
eam inuenire, in sulphure laborem impende-
runt: & ignorantes eius preparationis perfecti-
onem ipsam preparationem diminutam relin-
querunt. Crediderunt enim solam mundatio-
nem, et purificationem preparationem perfecti-
onis fore, hoc autem per sublimationē fit, ideoqz
adductum est intentioni eorum ut existimat
q sola sublimatio in sulphure, sic perfectio preparationis in ipso &

B iiiij

LIBER

similiter in suo comparū videlicet in arsenico astutantes induxerūt.
Venientes igitur ad projectionem quę est ad intentionem alteratio-
nis , viderunt illud aduri & euaneſcere & non in corporibus longā
morā trahere. & corpora relinquī ab eis magis immunda q̄z prius
fuerint sine projectione illius . quia ergo viderunt hanc delusionem
in operis sui complemento & longissimis fuit temporibus reuolu-
tum in illorum pectoribus, ex solo sulphure hanc scientiam reperiri;
& cum in illo nō inueniſſent, arguunt, nō posse in alio hanc inueni-
ri, quare cū nec in hoc nec in alio inueniatur , arguūt nūſq̄ inueniri.

SERMO DE RESPONSIONE
prædictorum. Caput. xiiij.

ESPONDEMVS eis vtq̄ breuiter, &
dicitimus eos in hac parum sentire & minime
ſe pere, quia ſupponunt ſolū ſulphur eſſe mate-
riam noſtrām . & ſi vera hæc eſſet ſuppoſitio,
tamē in modo vtq̄ præparationis decipiunt
ur, quia ſolam ſublimationem credunt ſuffi-
cientem eſſe. Eſt enim tanq̄ puer ex prin-
cipio natuitatis ſue vſcq̄ ad ſenectutem in do-
mo conculſus, non putans mundi latitudinem extendi vltra ſue do-
mus latitudinem vel vltra q̄ oculo poſſit conſpicere. Non eium hi
in multis lapidibus laborem ſuum adhibuerunt, non igitur potue-
runt ſentire ex quo materia noſtra eliciatur, & ex quo non + ex quo
manus suas etiam a laborum copia excuſauerūt . quis ergo laborum
perfectiū ſit vel non, merito ignorare debuerunt. Sed quare fuerit
opus illorum diminutum; dicitimus quia adurentiam in ſulphure di-
miferunt & fugam quæ non ſolum non perficit; verum etiam diſſi-
pat & deſtruunt.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM
ex ſuppoſitione illius in arsenico. Caput. xv.

A

LII. vero in arsenico in eodem & ſui comparū hunę
lapidem inueniri existimantes neceſſe eſſe et profun-
dius ad operis conſumptionem attendentes; non ſo-
lum per ſublimationem mundauerunt adurentem
ſulphureitatem. Verum etiā remouere conati ſunt

terrestreitatem, relicta in illo fuga. ad quoru[m] projectionem similiter delusio superuenit. quia non adhesit stabiliter in his ipsis corporibus, sed successiue aut paulatiue evanuit relicto corpore in priori sua dispositione, qui & similiter arguerunt interimentes ut primi. & eisdem ut primis respondentes artem affirmamus, & eam scimus esse, quia vidimus & veritatem tetigimus.

SERMO PARTICULARIS DE NE
gantibus ex suppositione in sulphure per admixtio
nem vltiorem illius. Caput. xvi.

L II quidā profundius in ipso viderunt. mundauerunt illud & si gam & adustionem abstulerunt, & factū est eis fixum & tercum nullam dans ignis calore fusionem bonam, sed solam vitrificatoriam. & ideo non potuerunt in projectione corporibus permisceri. Ideoq[ue] par-
guunt ut primi, & eisdē respondemus sicut pri-
mis, quia opus diminutum dimiserunt, nec il-
lud completere scierunt. Ingressionem enim quae est perfectionum
vltima, inquirere ingnorauerunt. In omnibus similiter spiritibus
alij est idem modus præparationis: nisi q[uod] in argento viuo & tutis
excusamur a maiori labore qui est ex remotione adulstionis, haec
enim sulphureitatem adulstibilem & inflammabilem non habent
sed solam fugam. Magnesię vero & marchesitę omne genus sulphur
reitatem habent, plus marchasita; minus vero magnesia, fugam tamē
omnes habet, plus ar. vi. et sal. armo, minus vero sulphur, adhuc vero
et minus cōpar illius, & armo. sal. quarto vero adhuc minus marche-
sita, quinto vero & magnesia minus illa, sexto vero & vltimo minis-
me omnium tutia. Vt tercę fuga participans est, alia tamen pliis, alia
vero minus. & ideo propter illorum fugam quibusdam superuenit
experimentationibus delusio vehemens in illorum operationibus
preparationum & ipsorum projectionibus similiter. Ideoq[ue] & ipsi
arguant & interimunt ut in sulphure supponentes, & eisdem ut in
sulphure supponentibus respondentis.

Tutia su-
gia sulphur

MAR. MAG.

&c. sulphur

fuga

LIBER

SERMO DE NEGANTIBVS AR tem per suppositionem illius in administratio ne omnium spirituum cum corporibus. Capitulum. xvij.

VNT & alij nitentes se in experientijs spiri
tus in corporibus figere, nulla alia præparatio
ne huic præueniente, sed eisdem delusio simi
liter timorem angarians attulit & desperatio
nem. & coacti sunt ex ea non esse hanc scien
tiā credere & cōtra ipsam arguere. Est enim
turbationis illorum causa ac credulitatis hic,
quoniam in fusione corporum spiritus illa di
mitant, nec eis adherent; ymo asperitatem ignis aufugiunt, perma
nentibus in ea solis corporibus. quoniam preffuram impietatis ignis
illi compati propter fugam non possunt: quae ab eis non est ablata.
Accidit similiter & quandoq; delusio, quia & secum corpora ignem
effugiunt. & hoc est, cū nō fixi spiritus corporū profundō inspera
bili adheserunt, quoniam volatilis summa, suimā fixi superat. Un
de & similiter ut primi arguunt. & similiter ut primis eis responde
mus. Tota ergo illorū reprobatio hæc est. Si corpora filij doctrinæ
vultis conuertere: tunc si per aliquā materiam fieri hoc possibile sit:
spiritus ipsoſ fieri necesse est. sed ipsoſ nō fixos corporibus utiliter
adherere nō est possibile. imo fugiunt et immunda relinquent illa:
ipsoſ aut fixos nō est possibile ingredi, cū terra facti sint. que nō fun
ditur, & cum inclusi corporibus fixi apparent: non tamen sunt: aut
ab eis recedunt ipſis manentibus: aut ambo simul configuiunt.
Cum in magis materia affini nullis modis hanc artem inueni
re sit possibile. in magis ergo remota, non inuenitur ergo
nulq;. responsio utiq; nostra hæc est. quoniam quod
scibile circa hoc est, non totum sciunt. ideo nec opera
tum ex eo nō inuenitur. consequens igitur vitium
per insufficientiam ponunt eorum robur.

*Quae circuitora conc
luctatores volunt
conuictores debet
spiritu corporum
operari. ut non
alio, ut facilius
completus.*

SERMO VNIVERSALIS DE NEGANTI
tibus artem ex illius suppositione in cor-
poribus. Caput. xvij.

Vidam attamē posuerunt in corporibus illam.
Cum tamen, ad opus peruerentur, illisi sunt
vt existimantes stagnum vtruncū liuidum, sci-
licet plumbum, & album albedine non pura
multem naturæ solis & lunæ assimilari & ap-
proximare, liuidum quidem multum soli, lu-
næ vero parum, album vero lung multum soli
vero parum.

SERMO PARTICVLARIS DE NEGAN-
tibus artem ex illius suppositione in stagno. Cap. xix.

Apropter horum aliqui autumantes stagnum Io-
uem videlicet multum lunæ assimilari, in stridore
mollitie & liquefactionis velocitate solummodo
differentē, credentes ex superfluitate sue humiditatis
liquefactuum esse facile & molle similiter, ex
substantia vero fugitiua ar. vi, in illo intercidente
partes stridorem possidere, exposuerunt illum igni:

E et calcinantes ipsum tenuerunt in igne quē potuit tollerare quo usq;
album factum est in calce sua, quem postea volentes reducere nō po-
tuerunt, sed estimauerunt impossibile fore. Et horum aliqui reduxerunt ex illo aliquid & stridorem, vt prius & mollitatem in illo inue-
nierunt, & aliisque factiōnis velocitatem. Ideoq; crediderunt hoc im-
possibile per viam hāc; & adducti sunt in incredulitatem: vt putent
artem indurationis illius inueniri non posse. Horum vero aliqui cal-
cinauerunt & reduxerunt & iterum scoriam illius subtrahendo cum
maioris ignis expressione calcinauerunt & reduxerunt. & sic sepe
reiterantes opus ad illum, viderunt iam illum induratum atq; sine
stridore, quia ergo velocitatem liquefactionis non omnino remoue-
runt, errauit mens illorū, et estimauerūt ad illud nō posse perueni-
ri. Horum itaq; & alij volentes eidem durietem & retardationem li-
quificationis cum administratione durorum corporum præstare, in
delusionem ceciderunt ut frangeret illis quodcumq; durorum cor-
porum admixtum ei fuerit, nec iquid in hoc eos vlia præparatio.

LIBER.

Ideoq; cū nec duris nec igne illū preparare potuerunt , excusauerunt
se de longa mora inuentionis artis , quia eam impossibilem dixerūt
& crediderunt , per hoc & contra artem arguentes instanter posuerūt
illam non esse. Ex hoc & ab his addentes multa medicamina , vide
runt illa nullam immutationem facientia nec ei conuenientia , sed po
tius corrum pentia & contra illorum propositum agentia , & ideo lis
bros abiecerunt , & capita retorserunt & artem esse fnuolam dixerūt.
Quibus obuiantes respondemus responsione prima.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM

ex illius suppositione in plumbo.

Caput. xx.

Vnde est in plumbō reperiri illusionis mo
dum , solo abiecto , quod corpora non frāgis
& quod citius redit a calce sua q̄ iupiter , li
uiditatē actiūam suam remouere non pos
sunt , quia ignorant : ideo per illud dealbare
non possunt dealbatione bona , nec per suam
fantasiā potuerunt illud stabilibus corpo
ribus stabiliter associare , quoniam contingat
illud per fortem ignis expressionem recedere a cōmixto. Et illud qđ
maxime decipit illos in huius preparatione supponentes in nullo pos
se scientiam inueniri , nisi in ipso qui post duas reductiones a calce
sua nullam duriciem suscipit , sed maiorem potius molliciem q̄
prius habuerit , & in alijs similiter non viderunt illud emendari diffe
rentijs. Et ideo cum in ipso putantes propinquius & melius inueni
re & non inuenerunt , coguntur per hoc credere & argumentari scien
tiam non esse sed delusionem , & ideo peccant hi vt priores .

SERMO DE NEGANTIBVS AR TEM ex illius suppositione in commixtione du torum cum mollibus. Caput. xxi.

A
Lij vero componentes dura cum duris , mollia cū
mollibus , propter conuenientiam voluerunt cor
pora a se inuicē transmutari & transmutare , &
illud non potuerunt propter suam ignorantiam
vt permiscentes solem vel lunam cum venere vel
alio unoquoc̄ metallo rū non transmutant illa in solem vel lunam

transmutatione firma, quin expeditat ignis expressione forti vnum, quodcz illorum a commixtione seperari, & comburi, vel ad priorem sui naturam redire, quædam vero ex eis plus durant in commixtione. quedam vero minus. vt a nobis sufficienter determinatum est. Hæ itaqz delusiones superuenientes propter ignorantiam, faciunt hos tales de hac diffidere arte & illam arguere non esse.

SERMO PARTICULARIS DE NEGAN

tibus artem ex suppositione per ultorem administrationem durorum cum molibus. Caput. xxij.

LII INTIMIVS & profundius super hoc inquirentes, cogitauerūt & ingeniani sunt & viam voluerūt inuenire ut dura molibus unita, ea subtiliter induraret, & perfecta imperfectis ad perfectionem reducerent, & generaliter a seiuicem transmutarentur & transmiserant transmutatione firma. Et ideo voluerunt similitudinem & affinitatem illorum inuenire, tum quidem per medicinas, tum vero per iugis administrationem attenuando grossa sicut venerem & martem, & inspissando subtilia, sicut est iupiter, & similia sibi. Et aliqui eorum credentes hanc administrationem perficere, delusi sunt in commixtione horum duorum corporum, vel quia frangibile fecerunt omnino vel omnino nimis molle non alteratū a duro. vel nimis durum non alteratū a molli. Et sic conuenientiā non inuenierūt, & ideo artem esse negauerunt.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM

per suppositionem illius in ultima duroru cum molibus administratione. Caput. xxij.

A LII VERO adhuc & profundius inspicientes alterare voluerunt corpora cum animarum suarū extractione: & cū extra ēta anima alia omnia alterare similiter. Et ad id non potuit eorū experientia pervenire, sed delusi fuerunt de intentione sua per hoc estimantes artem non posse inueniri. Alij vero solo igne ipsa perficere conantes, delusi in opinione sua fuerunt quia ad illud peruenire nescierunt. Et hi eam ex hoc non esse putauerunt, quibus omnibus obuiarunt ut primis.

C

LIBER

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM

ex suppositione in gemmis & vitro & simili-
bus.

Caput. xxiiij.

VI VERO INVITRO & gemmis il-
lam posuerunt : experti sunt per vitrum &
gemmae in corporibus alterationes facere non
posse: quia non alterat quod non ingreditur.
Et ipsum quidem vitrum nec gemmæ ingre-
diuntur : ideoque non alterant . sed & si conati
sunt vitrum secum vniire, cum vix hoc possit.
non tamen propositum habent. quoniam vi-
trum ex corporibus faciunt: & propter hū errorē estimant super to-
tam artem cadere, & sic eam arguunt nō esse. Quibus respondemus
eos operari in non debita materia . ideoque indebite terminantes nō
possunt hanc ex eorum erroribus interimere.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM

ex illius suppositione in salibus & aluminibus.

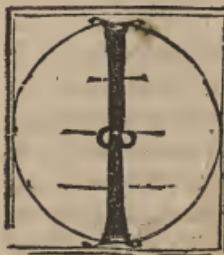
Caput. xxv.

V N T E T alij supponentes eam arteriā inue-
niri in salibus & aluminibus nitris & boraci-
bus, possunt quidē in his experiri: sed eam in-
uenire minime putamus in eis . Ideoque si post
suam experientiam paucam utilitatem trans-
mutationis inueniunt, s. soluendo coagulan-
do & assando, tamen non interimant hanc ar-
tem diuinā cum necessaria sit & scita. Possibile
est tamen in his omnibus aliisque alterationem inueniri: sed remora est
valde & maxime laboriosa. Alij vero et in alijs crescentibus omnibus
supponentes: magis laboriosa fore probatur, ideoque etiam in omni-
bus vegetabilibus ponunt, possibile quidē ponunt, sed non eis, quo
niā potius desiceret in labore tamen laboratu perfici sit possibile, ideoque
si tales artem non inueniunt suis laboribus , artem nullis laboribus
inueniri posse argumentari non licet. Omnes autem prius dicti er-
rantes vnam materiam suam posuerunt, & nullam aliam supposue-
runt præter illam. Et hi quidem iam redarguti sunt omnes. Alij ve-
ro multi & quasi infiniti harū rerum omnium compositionem aut

quarundam sub diuersa proportione facientes ignoranter & insciens ter incedunt. & error illorum in infinitum extenditur, quoniam infinita est diuersitas proportionis rerum miscibilium; et infinita est diuersitas numeri rerum miscibilium. & in his ambabus infinitatis bus infinite attingit errare, aliquando ex superabundantia, aliquando ex diminutione, & his impossibilis est correctio. Sed nos quidē longitudini & prolixitati sermonum parcentes super infinitis insisteremus, quoniam scientiam vniuersalem trademus brevibus locutionibus qua euidenter infinitatem suorum errorum emendare possemus & illos corrigeremus. Nunc vero prius naturalia principia disseramus secundum eorum causas. ut ex principio te attentum fecimus & immemoratione illorum.

SERMO VNIIVERSALIS IN PRINCIPIIS
naturalibus corporum secundum antiquorum
opinionem. Caput. xxvi.

NNVIMVS ergo tibi secundū antiquorum opinionem qui fuerunt de sesta nostra artem imitantium, q̄ principia naturalia in opere naturae sunt spiritus fetens, i. sulphur & aqua vita, quam et siccā aquā nominari concedimus. Spiritum autem fetentem dividimus, est enim albus in occulto, & rubeus & niger. Vt eter in magisterio huius operis, in manifesto autem, vterque tendens ad rubedinem. Dicemus igitur sermone breui, necnon & similiter completo & sufficienti generationem vniuersitatisq; istorū, & modum similiter generationis. Expedi igitur nos ampliare sermonem nostrum & dilatare, & singulum capitulum de singulo naturali principio tradere. In genere tamen dicimus, q̄ vnumquodq; ipsorum est fortissime cōpositionis, & vniiformis substantiæ. & illud ideo quoniam in eis minime partes terete taliter paribus aëris aquæ, & igneis sunt vniæ; vt nulla ipsarū alteram in resolutione possit dimittere, imo quelibet cum qualibet resoluitur, propter fortem vniōnem quā habuerunt ad iniucem per minima. i. paulatim a calore in mineralibus equali terrę visceribus cōculeato & æquato secundum debitū cursum naturæ, ad exigentia illorum essentia, secundū opinionē quorundam antiquorum philosophorum.

Cⁱj

~~Hec eadē p̄f.
Senna et a
aqua vita
Gris suis fe
et aquæ sicc
iges et co~~

~~spiritu vel operario,
albus est in occulto et
ruber et niger et
est duplex et rubeus
aqueus et siccus
est compositionis et
uniiformis et solidificatio-~~

LIBER

SERMO VNIVERSALIS IN PRINCIPIIS corporum naturalibus secundum opinionem auctoris.

Caput. xxvij.

LII AV TEM aliter dixerunt, quoniam principium non fuit. ar. vi. in natura sua sed alteratur & conuersum in terrā suā, & sulphur similiter alteratum & in terrā mutatum. Vns de dixerunt q̄ principium fuit aliud q̄ spiritus fetens & spiritus fugitivus in intentione naturae. Et ratio qua moti sunt fuit, quoniā nō inueniunt in mineris argenteis, vel aliorū metallorum aliquid quod sit ar. vi. in natura sua, & aliquid quod sit sulphur similiter, imo per se inueniunt vnumquodq̄ illorum se paratum in propria sua minera in sua natura. Et similiter per aliam rationem hoc quod affirmant, non est transitus a contrario in contrarium nisi per dispositionem mediā. Ergo cū sic sit, coguntur considerari & credere q̄ non sit transitus a mollitiē ar. vi. ad duritiam alius cuius metallorum, nisi per dispositionem quae est inter duritiam & mollitatem illorū, sed in mineris non inueniunt aliquid in quo saluerit hæc media dispositio, ideo hac ratione compelluntur credere ar. vi. & sulphur in sui natura nō esse principium de intentione suæ naturæ. Imo aliud quod sequitur ex illorū essentiarū alteratione in radice naturæ ad terream substantiā, & est iste modus. quoniam prius vnumquodq̄ eorū conuertitur ad terream naturā, & ex his ambab⁹ terreis naturis resoluitur fumus tenuissimus a calore multiplicato in viscere terræ, & hic duplex fumus est. Materia metallorū inmediata, hic fumus cū a calore temperato minere decoctus erit, et cōuertitur in naturā cuiusdam terre, ideoq̄ fixionem quandam suscipit, quā dum fluens aqua per viscera minere & terræ spongiositatem dissoluit, & ei uniformiter vnitur vniōne naturali & firma. ideoq̄ sic dixerunt sic opinantes q̄ aqua fluens per meatus terræ inuenit substantiā dis solubilem ex substantia terræ in visceribus illius & illā soluit, & vni formiter secum vnitur, quo usq̄ & substantia terræ in visceribus dis soluta & aqua fluens dissoluēs, vnum fuerint vniōne naturali. & ad talem mixtionem veniunt omnia elementa secundum debitam naturalem proportionem, & miscentur per minima quo usq̄ faciant vni formem mixtionem. Et hæc mixtio per successuam decoctionem in

*in hanc si fumus
tenacissimus, et
multi pollicati, et
terras, qui non
metallorum immediate*

minera inspissatur & induratur & fit metallum. Et hi quidem sunt affines veritati, non tamen veritatem concinunt puram.

SERMO PARTICVLARIS IN CORPO rum principijs naturalibus. Caput. xxv ij.

AM SERMONE vniuersali determina-
uiimus de metallorum pricipijs naturalibus.
Restat igitur ut nunc ponamus vniuersiūc;
principij capitulum. Cum ergo tria sint sul-
phur, arsenicum & ar. vi. Primo asscribemus
capitulum de sulphure. Secundo de arsenico.
Tertio de ar. vi. deinde vniuersiūc; metallo-
rum qui sunt effectus eorum; deinde ponemus
capitulum determinatum, secundum q; est ex opere naturae. Dehinc
ad ea quae huius magisterij sunt fundamenta & illorum operatio-
nes transeundo, horum omnium causas assignantes.

SERMO SINGVLARIS IN PRINCI- pio quod est sulphur. Caput. xxix.

ICMVS igitur q; sulphur est pinguedo
terræ in minera terre per temperatam decocti-
onem inspissata quo usq; induretur & secca-
fiat, & cum indurata fuerit sulphur vocatur.

SULPHI

Habet siquidem sulphur fortissimā compo-
sitionem, & est uniformis substantia in suis
partibus omnino mera, quia homogeneous
est, ideoq; non auferitur eius oleum ab ipso.

sulphur. Sec. 3d.
sulphur. qd.
est fortissima ex c-
o: pugnac: ex quo-
sed non solo utiam
dicitur esse cor: sit:
non sphaerulata qm:
e vulgaris oleum ex:
traditione.

per distillationē sicut ab alijs rebus oleum habentibus, qui ergo que-
runt ipsum calcinare nō perderido de illius substātia aliquid de quo
sit curandum, inuanum laborāt, quoniā non calcinatur nisi per
magnam industriam, & multum de illius substātia dissipando, ex
centum enim partibus vix tibi tres sufficienter reseruans. Post calcina-
tionem figi similiter nō potest nisi calcinetur prius, commisceri atta-
men & aliquantulum illius fuga retardari & illius potest adustio re-
primi, & cum commixto facilius calcinatur. Qui ergo querit ex eo
opus elicere illud per se præparando non eliciat, quoniā cum mixto
perficitur, & sine illo protelatur magisterium usq; ad desperationē,
& cum suo comparci sit tinctura, & dat pondus completum vnicuiq;

opus -
opere paget e-
solo sulphure sed
suo condensat
ardens mixto.
gad iste argenteus
non est vulgaris.

(Arsenico)

C ij

LIBER

metallorum & ipsum feditate depurat & illustrat & perfidit eum
magisterio sine quo nihil horum prestat sed potius corruptit & de-
migrat. non igitur sine magisterio ipso utaris. Qui etiam in prepara-
tione ipsum commiscere & amicari corporibus nouerit. sciet vnum
de secretis naturae maximum & viam perfectiois vnamcum multe
sint viae ad vnum effectum & vnum intentum. Et quodeuncq; cor-
pus ex ipso calcinatur, acquirit pondus sine dubio. es quoq; assunit
ex eo solis effigiem. Mercurio quoq; associatur. & per sublimationem
fit vslifur. Calcinantur deniq; omnia corpora ex eo facile preter sol
& iupiter. Sol vero difficultime, & non coagulatur. ar. vi. ex eo in
solem vel lunam, in quibus sit utilitas per artificium debile sicut phi-
losophoru quidam fatui putauerunt. Ex ita dicimus queacuncq; cor-
pora minus habent de humiditate facilis per sulphur calcinantur
q; quæ multam. Per deum altissimum ipsum illuminat omne cor-
pus, quoniam est alumen & tinctura. Difficultime quoq; soluitur,
quoniam non habet partes falsuginosas sed oleagenas quæ non fa-
cile in aquâ soluuntur. Quæ autem facile vel difficile soluuntur in aquâ
in capitulo solutionis monstrabimus satis a perte. Sublimatur vero
quia spiritus est. & si commisceatur veneri et adunatur secum, fit mi-
rabile violaceum, cum mercurio quoq; miscetur similiter, & fit ex eis
per decoctionem celestinus color & delectabilis. Non potet quis q;
sulphur per se opus compleat alchimie, non enim esset hoc nisi vanu
credere. hoc autem satis lucide probamus in sequentibus. Eligitur
autem crassum & lucidum. Et de sulphure hæc dicta sufficiant.

SERMO IN PRINCIPIO QVID EST

arsenicum. Caput. xxx.

SENICVM
EST AT nos de arsenico terminare ad pre-
sens. Dicimus igitur quoniam est de subtili ma-
teria & simile cum sulphure. & circa non opor-
tet illud aliter diffiniri q; sulphur, in hoc autem
diuersificatur a sulphure, quia est albedinis tin-
ctura de facilis, rubedinis autem difficultime, sul-
phur vero rubedinis de facilis, albedinis autem
difficultime. Est autem sulphuris & arsenici duplex genus. citrinum
quoq; & rubeum quæ sunt huic arti utilia. reliqua autem multa gene-
ra non. Figitur autem arsenicum sicut sulphur. Vtriusq; vero subli-
matio ex metallorum calcibus melior est. Non sunt autem sulphur

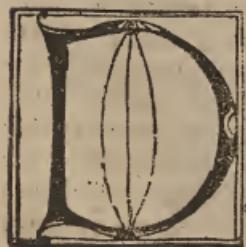
& arsenicum materia perfectiuia huius operis. Non enim completa sunt ad perfectionem, habent autem admixtum perfectionis in casu, digitur autem lucidum & squamosum & scissibile.

SERMO IN PRINCIPIO QVID est argentum viuum. Caput. xxxi.

RGENTVM quippe viuum quod etiam mercurius appellatur antiquoru, vsu est aqua viscosa in visceribus terrae substantiae subulis albe terreg per calorem temperatissimum unita totali vnione per minima quoque humidum cōtemperetur a siccō et siccū ab humido equaliter. Ideoque fugit super faciem planam de facili propter suę aquae humiditatem, non autē adhēret, viscosam licet habeat humiditatem propter siccitatem illius quoque illam cōtemperat & non adherere permittit. Est etiam ut quidā dicunt materia metallorū cum sulphure: adhēret quoque tribus mineralibus de facilis, saturno videlicet & soli & ioui: & lune magis difficulter. Veneri vero difficilius quoque lune. Martia autem nullo modo nisi per artificium. Ex hoc vtique maximū elicias secretum. Est enim amabilis & metallis placabilis & mediuconiungendi tincturas, & non submergitur aliquid in argento viuo nisi sol. Soluuntur tamen iupiter & saturnus luna & venus ab eo & commiscentur. & sine ipso aliquid metallorum deaurari nō potest. Figitur & est tinctura rubedunis exuberantissimae refectionis & fulgidi splendoris. & non reddit a commixto donec est in natura sua. Non est tamen medicina nostra in natura sua, sed iuuare quandoque potest similiter in casu.

SERMO GENERALIS DE EFFECTIBUS NATURÆ QUAE SUNT CORPORA METALLICA. Caput. xxxii.

ICIMVS DE metallicis corporibus quæ sunt effectus eorum naturæ principiorū sunt autem sex in numero. Aurum. Argentum. Plumbum. Stagnum. Es. Ferrum. Dicimus igitur quoniam metallum est corpus minerales fusibile, sub mallo ex omnidimensione extensibile. Est autem metallum videlicet metallum quod META

LIBER

& sive habent autē affinitatem magnam metalla adiuicem, non tamen perfectum diminutum perficit per eius commixtionem. Si enim aurum cum plumbō admisceatur fusione, nō fit ex hoc plumbō aurum sed evanescit plumbum admixtione & aduritur. Aurum autē in examinatione remanet, similiter in reliquis inducendo cadit secundū cōmūnem cursum, secundum vero nostrū magisteriū perfectum imperfectum adiuuat, & imperfectum in nostro magisterio per se perficitur sine administrationē alicuius rei extraneā, & imperfectum hoc eodem magisterio perficitur. Et per deum se inuicem alterant & alterantur, & se inuicem perficiunt & perficiuntur, & per se tantum vñumquodq; perficitur sine alicuius adminículo.

SERMO PARTICVLARIS IN

Sole. Caput. xxxij.

A

TTV LIMVS tibi in generali capitulo summa de intentionibus metallorum, specialeme: tibi cāmen faciemus de vnoquoq; sermonem. Et primo de auro dicamus. Dicimus ergo quoniā aurum est corpus metallicum citrinum, ponderosum, fulgidum equaliter in ventre terre digestum aqua minerali diutissimae lauatum. Iub malleo extendibile fusibile, examinationem cinericij & ceteri menti tollens. Ex hoc vnicq; elicias q; aliquid non est aurum nisi causas distinctionis & differentias omnes habeat auri. Quicquid tamen metallum radicitus citrinat, & ad equalitatē perducit & mundat, ex omni genere metallorum aurum facit. Ideoq; per opus naturae perpendimus, & artificijs in aurum mutari posse. Vidi mus nancj in mineris eris a quibus emanabat aqua secum adducens eris squamas tenuissimas. Ipsasq; diuturno & continuo lapsu lauit & mundavit. Deinde vero aqua cessante fluere vidi mus cū sicca arena has squamas per triennium in solis calore excoqui, inter quas est in uentum aurum verissimum. Estimauimus vnicq; per aqua beneficium illas mundatas fuisse: per solis autem calorem in arenę siccitate equaliter digestum, & ad equalitatem peruenisse. Imitantes autem naturam cum possimus similiter alteramus, non tamen in hoc sequi naturam valemus. Aurum quicq; est preciosus metallorum & est inuctura tubedinis: quia tingit & transformat omnē corpus.

Calcinatur autem & soluitur sine utilitate. & est medicina læticiana
& in iuuentute corpus conseruans. Frangitur facilime cum mercurio,
& odore plumbi teritur. Non est autem in actu aliquid quod magis
in substantia sibi conueniat quam iupiter & luna. In pondere autem
& surditate & putrescibilitate saturnus, in colore autem venus + in po-
tentia quidem magis venus, deinde luna, deinde iupiter, & deinde
saturnus. ultimo vero mars. Et hoc est unum de secretis naturae. Cum
ipso similiter commiscetur spiritus, & figurunt per ipsum maximo
ingenio, quod non peruenit ad artificem duræ cervicis & pectoris.

SERMO IN LVNA.

Caput. xxxij.

OLIS itaque capitulo premisso dicamus ser-
monem nostrum in luna, comuni vocabulo
argento. Dicimus quoniam argentum est cor-
pus metallicum album albedine pura, mun-
dum, durum, sonans, perdurans in cinericio,
sub mallo extendibile ignibile fusibile. Est
itaque albedinis tinctura, & indurat iouem per
artificium. & conuertit ad se & commisce-
tur soli & non frangit, sed in examinatione sine artificio secum non
perseuerat. Qui nouit ipsum magis subtiliare, & post subtiliationem
inspissare et figere secum associatum cum eo manet in pugna, & ipsum
non dimittit penitus. Positum super fumum acutorum sicut aceti, sa-
lis ar., & agrestae, sit celestius color mirabilis. & est nobile corpus:
sed diminutum a nobilitate auri, & inuenit auctoribus determinata,
& aliquotiens habet confusam mineram cum alijs corporibus.
& illud non est sic nobile. Calcinatura autem similiter & soluitur la-
bore magno cum nulla utilitate.

calcinata sine
utilitate

Fermentatio

calcinata & sine uti-
litate

SERMO IN SATVRNO.

Caput. xxxv.

D

E PLVMB O similiter tradamus capitulum: &
dicamus quoniam plumbum est corpus metallicum,
liuidum terreum ponderosum inutilem, parva par-
ticipans albedine, cum liuiditate multa, cinericum
& cemetum refugens molle facile omni sua dimen-

5.

LIBER

fione partia cōpressione extendibile & facile fusibile sine ignitione.
Plumbum autem quidam fatui putant & dicunt multum in natu-
ra sua auro approximare. Sed quoniam sunt duræ cervicis omni ra-
tione vacui, nullam veritatem conicere volentes, quantum in se est;
ex subtilissimis rebus queunt. sed de eis secundum sensum ius-
dicantes. quoniam vident illud ponderosum & mutum & non pu-
toscere, credunt illi multum approximari. sed hoc totum quoq; est
erroneum: & latius a nobis in sequenti negotio approbatur aperte.
Plumbum quoq; multum habet de substantia terrea, ideo lauatur.
& in stagnum per lauacrum vertitur. Per hoc ergo patet stagnum ma-
gis perfectioni assimilari. Et plumbum similiter aduritur & fit mi-
nium: & ponitur super vapores acetii & fit cerusa. Et licet non mul-
tum perfectioni approximet: ex eo tamen per nostrum artificium
de facili argentum formamus. & non seruat pondus proprium in
transmutatione, sed mutatur in nouum pondus. Et hoc totum in
magisterio acquirit. Est etiam plumbum argenti examen in cineri-
cio, cuius causas dicemus.

S E R M O I N I O V E .

Caput. xxxvi.

OVIS ERGO traditione non omissa signifi-
camus filijs doctrinæ q; est corpus metallicum albū
non pure liuidum, & sonans parum; terreatate pau-
ca participans: stridorem: molliciem: liquefactio-
nem sine ignitione: velocitatem in radice possidēs:
cinericum et cunctum non expectans: sub malleo
extendibile. Est ergo iupiter inter diminuta a per-
fectione corpora magis perfectio in radice suæ naturæ affinis, soli. s.
& lunæ. Lunæ magis: soli vero minus. Hoc vticq; in sequenti lucis
de narrabitur. Iupiter quia albedinem multam ex radice suæ genera-
tionis suscepit: ideo omnia non alba corpora dealbat. Vitium est
tamen ei, quia omne corpus frangit, præter saturnum, & purissimum
solem. Et iupiter multum soli & lunæ adhæret: & ideo ab eis per ex-
amina non de facili recedit. Suscepit tincturam rubedinis: & splen-
det in eo fulgore inestimabili: & pondus acquint in magisterio
huius artis. Induratur vero & mundatur facilius q; saturnus.

Et qui sciuerit eius vitium fractionis auferre: subito ex eius proficuo
pruiletabitur. Cōuenientē soli & lunę nec separabitur ab eis semp.

SERMO DE VENERE.

Caput. xxxvij.

VENER E vero sermo noster sic ad pre sens. Et est corpus metallicum liuidum rube dine fusca participans, ignibile, fusibile, sub malleo extendibile; cineritum & cemetum refugiens. Venus utiqz (vt narrauit est) in profundo suę substantię colorem & essentiā auri protendit, malleatur vero & ignitur ut argentum & aurum. Ideocz secretum ex ea assumas; quia est medium solis & lunae, & facile ad virtutem conuerte naturam illius accidit; & est bona cōuerstionis & pauci laboris. Conuenit cum tutia vehementer. & illa citrinat citrinitate bona, vt ex hoc proficiunt elicias. Excusamur utiqz per eā a laboribus indurationis & ignitionis illius. Assumas igitur eam præ ceteris imperfectis in opere minori et medio; in maiori vero minime. In hoc tamē a ioue vitium habet: quoniam liuescit de facili. & infectionem ex acribus & acutis suscipit. & eradicare illud non est facile artificium; imo profundū.

SERMO IN MARTE.

Caput. xxxvij.

ARTIS vero narratio & secretum illius totum est ex opere naturae, quoniam est corpus metallicum liuidum multum; parum vero rubrum; albedine non pura participans: durum ignibile non fusibile fusione recta: sub malleo extensibile; & multum sonans. Est autem mars dure tractationis, propter impotentiam suę fusionis. qui si sine medicina, illius naturam immutante fundatur, coniungitur soli & lunae & non separatur per examen, sine magna industria, sed si preparetur, coniungitur, & non separatur per aliquod artificium, si eius natura fixionis non immutetur ab eo, sola remota immundicie illius. Ergo tinctura tubedinis defacilit; albedinis vero difficulter. Et cum coniungitur non alteratum: non immutans est colorem commixti; sed augens illud in quantitate.

LIBER

Inter omnia igitur corpora iupiter in splendidius & lucidius, fulgidius & perfectius solare & lunare transformatum corpus. Sed in eo est opus facilis tractationis, & longi laboris. Post illum vero venus minus perfecte mutationis eligitur, difficultioris tractationis, breuiores vero a ioue laboris. Saturnus vero post venerem perfectionem in transmutatione ab illa diminutam habet, facilis actus tractationis, longissimi vero laboris. Mars vero inter cetera minimè perfectionis in transmutatione consistit, tractationis utique difficultissime, & laboris longissimi. Quæcunq; igitur a velocitate liquefactionis corpora remota sunt, difficultioris inueniuntur in transmutationis opere tractationis. Et sūt huiusmodi venus et mars, quæ vero magis, magis & quæ maxime, maxime. Quæcunq; vero maioris liquiditatis & in fectionis in terra sunt participantia; & haec laboris maioris inueniuntur, & minoris perfectionis. Quæcunq; autem perfectionum diversitates paulo prius a nobis determinatae in minoris & medijs operis artificio reperte sunt: in majori, vero vnius perfectionis sunt oīa: non autē vnius tractationis aut laboris sunt. Remanet enim dicere, & quæ tractationis facilitas et difficultas, & quæ breuitas laboris, & longitudo in radice innata corporum inuenta sunt. Iam ergo principia naturalia tractatione vera, quæ est ex intentione naturæ ipsorum corporum adscriptissimus: & ipsorum corporum similiter determinatos sermones in singulis capitulis veraciter exposuimus: & secundū sententiam eorum, qui intima naturæ videlicet potuerunt, & secundū nostrā, qui ad ea puenimus cum instantia laboris. Nunc vero secundū qd iuenumus, expedit huius artis defectū supplere, & principia oīa huius magisterij tradere in nostri ultima sermonis parte, & pfectio nem quā vidimus secundū eius exigentia cū causis suis monstrare.

LIBER SECUNDVS DE PRINCIPIIS huius magisterij & perfectione eiusdem. Caput. xxxix.

VNT DVO quæ determinanda sunt. Principia. scilicet huius magisterij: & perfectione eiusdem. Sunt itaque huius artis principia modi operationum ipsius: quibus applicatur artifex ad hoc magisterium. Qui quidē ad se inuicem sunt diversi. Est enim unus modulus sublimatio: & descensio alter. & unus etiā distillatio: et unus ex modis est calcinacio

operationes quæ fundunt
in māta philosophica

& aliis solutio: & aliis coagulatio. Septimus modus vero fixio. Octauus vero ceratio. De quibus singulis singulam narrationem faciemus. Perfectio consistit ex consideratione rerum, quibus peruenit ad eam: & ex conditione rerum iuuantium: & ex consideracione ipsius rei que ultimo perficit: & ex qua cognoscitur: si in perfectio ne fuerit magisterium: vel non. Consideratio eorum quibus peruenit ad operis complementum: est consideratio substantie manifeste, & colorum manifestorum: & ponderis in unoquoque corporum mutandorum: & quae non mutanda sunt ex radice suae naturae absq; illo artificio: & consideratio illorum similiter in radice sua cum artificio: & consideratio principiorum corporum secundum suum profundum oculum & manifestum, secundum naturam suam, sine artificio: & eorum similiter cum artificio. Quoniam si non cognoscerentur corpora & illorum principia in profundo suae naturae & manifesto, cum artificio, & sine: neciretur quod superfluum in eis, & quod diminutum: qua ratione necesse foret, nos nunq; ad perfectionem transmutacionis illorum peruenire. Consideratio autem rerum iuuantium perfectio nem est consideratio naturarum illarum rerum, quae corporibus sine artificio videmus adherere & mutationem facere. Et sunt Marchesita, Magnesia, Tutia, Antimonium, & lapis lazuli: & consideratio eorum quae sine adherentia corpora mundiscant: & sunt, s. sal & alumina nitra & boracia, & quae suae naturae sunt: & quae consideratio vtrificationis mundantis per consimilem naturam:

SERMO GENERALIS IN PERFECTIONE MAGISTERII.

Caput. xl.

ONSIDERATIO vero rei que perficit: est consideratio electionis purae substantiae ar. vi. & est materia, quae ex materia illius assumpsit originem: & ex illa creata est: Non est autem ista materia ar. vi. in natura sua: nec in tota sui substantia: sed est pars illius, non est autem nunc, sed cum lapis nostro factus est, ipse enim illustrat & ab ad-
vectione conseruat quod perfectionis significatio est.

consideratio substantie
colorum & alteris
modis manifestationis

mutationia

perfectio

*aliquotus illustrat
et ab advectione
conseruat alia
metalla*

D

LIBER

SERMO GENERALIS IN CONSIDERATIONE

ratione examinis perfectionis magisterij: & principij
magisterij: & perfectione eiusdem. Caput. xli.

CONSIDERATIO vero rei ex qua cognoscitur utrum magisterium in perfectione sit, vel non: est consideratio cinericij: cimenti ignitionis, expositionis super vapores acutorum, extinctionis, combustionis sulphuris adurentis corpora, reductio-
nis post calcinationem, & susceptionis ar. vi. Hæc autem omnia narra-
bimus cum causis suis, & cum experientijs facilibus, quibus poteris
mani feste cognoscere, sermones non errasse nostros. Et hæc experi-
menta erant tibi penitus nota.

SERMO GENERALIS IN SVB

limatione. Caput. xlj.

CONSEQUENTE S igitur nostrum pro-
positum, dicimus de sublimatione. Et fuit causa in-
ventionis eius, quia non inuenierunt antiqui nostri,
nec nos, nec qui post nos erunt, aliquid, quod vni-
ret corporibus, nisi spiritus solos, vel aliquod, qd
naturam corporis vel spiritus in se contineret. & hos projectos su-
per corpora sine illorum mundatione, viderunt, vel non perfectos
colores dare, vel ex toto corrumpere, adurere, denigrare, & defedare.
Et hoc secundum diuersitatem ipsorum spirituum. Quidam enim
sunt adarentes, vt sulphur, & arsenicum, & marchalita. & hi quidem
corrumpt ex toto. Alij vero non adurunt, vt omne genus tutissimum.
& hi quidem imperfectos colores dant. & illud ideo, quoniam que
adurunt, etiam denigrant, & fedant. Duplici de causa hæc faciunt.
Vna, quia vnguiculat adustitia sulphuris (de cuius proprietate est,
de facilis inflammari, & per inflammationem denigrari; & per conse-
quens denigrare) ab eis non est ablata. Altera vero causa est terreitas,
quæ ab eis si militer ablata non fuit. In his autem in quibus non da-
tur perfectus color, est causa terreitas, liuidum faciens eam. Potest eti-
am adustio liuidum creare colorem, ideoque ingeniani fuimus hos
mundare ab vnguiculitate videlicet adarente eam habentes. & a te-
rea superfluitate omnes. Et ad hoc per nullum magisterium potui-
mus peruenire, nisi per solam sublimationem. Ignis enim eum eleuat,

BLIMATIO

adarentes
leuis spiritus

Subtiliores partes semper eleuat, ergo dimittit grossiores. ex hoc partet per sublimationem spiritus a terreitate mundari. quæ & ingressi onem impedithebat & colorem immundum dabant. Experientia vero notum tibi facit satis per visum tuum illos ab ea absolutos esse. vis des enim eos splendidiores & magis peruios. & eos facilius corporum densitatem subintrare & penetrare & non fedum, ut prius facere. Quod vero per sublimationem adustio remoueatur: patet experientia. quoniam arsenicum quod prius ante sui sublimationem impium erat ad adustionem: post eius sublimationem inflammari se non permittit: sed solummodo sine inflammatione recedit. & hoc idem in sulphure (si experieris) inuenies. Quia ergo in nullis alijs q̄ in spiritibus vidimus adherentiam ad corpora cum alteratione: per nulla ergo fuimus ab eis excusati: quin necessarium fuerit illos præparasse, cum mundatione illorum: quæ est per sublimationem. ideo huius fuit causa necessaria inuentio[n]is. Sublimationis igitur narremus ordinem totum sine diminutione: & ipsius essentiam.

*Exemplum
& 4*

SERMO PARTICVLARIS IN

sublimatione sulphuris & arsenici.

Caput. xliij.

DICIMVS igitur. Sublimatio est rei sicce per ignem eleuatio, cum adherentia sui vatis. Sublimatio vero diuersificatur propter diuersitatem spirituum sublimandorum. Quedam enim fit cum ignitione: quedam vero cum igne medicina: quedam vero cū igne remisso. Si igitur sublimetur arsenicum vel sulphur: nescie est illa per demissum ignem sublimari.

*Sublimatio
definitio
per Lull
brevia*

A & D

quoniam cum habeant partes subtilissimas coniunctas uniformiter grossas: ascendere et utique illorum tota substantia sine purificatione aliqua, imo denigrata & etiam combusta. Ut igitur separaret quis immundam terream substantiam; necesse est ingenia duorum inuenire genus: proportionem, scilicet ignis: & mundificationem cum commixtione fecum. quoniam commixtio cum fecibus, partes comprehendit grossas: et tenet illas in aludel fundo depresso: nec eas scandere permittit. Vnde & necesse est artificem triplicem ignis gradum sublimationi applicare. Vnum proportionare taliter, q̄ per eū ascendant alterata

D ij

*Gradus ignis
sublimatio*

LIBER

Dni 15. 15. 15.
De Philo
Praecepit

tantum & mundiora donec per hoc manifeste viderit ipsa mundari a terrea feculenta. Alter vero gradus est: ut quod in fecibus remansit de pura illorū essentia: sublimetur cum maiori expressione ignis: videlicet cum ignitione aludel & ipsarum fecum: quam videre poterit oculis suis. Tertius vero gradus est: ut administretur ignis debilissimus sine fecibus ei quod sublimatum a fecibus: & quod iam de puratum est: quod vix aliquid de illo ascendet: & quod ascendet de illo sit res subtilissima: quae huic operi nihil valet. quoniam illa est res, mediante qua adustio fit in sulphuribus. Est igitur tota sublimatio nis intentio hec: ut tremota terreitate illius per ignis administrationem debitā: & abiecta similiter ex ea subtilissima & fumosa illius parte, quae adustionem cum corruptione adducit, relinquatur nobis pars illa: quae in equalitate consistit: quae simplicem fusionem super ignē facit, sine adustione aliqua ea, de igne fugiente sine inflammatione illius. Quod vero subtilissimum sit adustuum: manifestissimis argumentationibus probatur. quoniam ignis ad suam conuertit naturam unumquodque eorum quod magis affine illi est. quia ex unaquaque re adustibili magis affine est, quod ex illa est subtile: & adhuc magis affine est, quod subtilius est. Ergo & magis affine subtilissimum est, ab experientia similiter: quoniam sulphur vel arsenicum non sublimatum velocissime inflammatur. Sulphur vero facilius. Sublimatum vero directe non inflammatur: sed volat & extenuatur sine inflammatione: præcedente tamen fusione. His itaque patet sermonem nostrum veridicum esse. Probatio vero administrationis fecum, cum proportione sua est: ut eligatur materia illa, cum qua plus conueniant spiritus sublimandi, & cui permisceantur profundius. quoniam illa cui magis vniuntur, potentior est in retentione fecum sublimandorum, quod cui non. huius rationabilis satis est manifesta probatio. Probatio vero quod necessaria sit fecum administratio, est: quia si non coniungerentur sulphur vel arsenicum sublimandum, cum sece de aliqua re fixa: tunc necesse esset cum tota sui substantia ascendere, non mundata. Experientia vero sciunt: nos verum dicere, qui in sublimationibus exercitati sunt. Probatio vero, quod necessaria sit talium fecum administratio quibus sublimanda conueniant & vniantur in profundo suo. quoniam si feces non permiserentur per minima: tunc idem contingere, sicut si feces non haberent. s. ut ascen-

deret tota illorum essentia sine mundatione aliqua sicut ascendunt
 sine fecibus cum tota substantia. ergo & similiter a fecibus sublimata
 quibus non vniuntur, ascendere necesse est. Experientia scit, verū
 hoc esse, qui hoc vidit & nouit. quoniam cum sublimauit a re ex-
 tranea a corporū natura sublimauit inuanū. ut nullo modo depura-
 ta post ascensionem illorū inueniret. Si vero cum calce alicuius corpo-
 rum sublimauit: tunc bene sublimauit, & perfecte mundare potu-
 it. cum facilitate. Est ergo intentio secum, ut administrentur de cal-
 cibus metallorum. Est enim in illis facilis operationis sublimatio,
 cum rebus autem alijs difficillima. Non est ergo aliquid, quod locū
 illorum possit obtainere. Non autē dicimus sublimationem imposs-
 sibilem sine calcibus corporum, sed eam difficillimam & longissimam
 laboribus & protelationibus, vñqz in desperationem. Sed in hoc tan-
 tum bonitatis habet, quoniam quod sublimatur absqz fecibus, vel
 sine corporum calcibus, est quantitatis multe. quod vero cum feci-
 bus, minoris. Adhuc vero & quod cum corporum calcibus, minime
 est quantitas, sed facilissimi, & laboris brevissimi. Illud vero quod
 plus nos excusat a fecibus de corporibus, est omne genus salis præpa-
 rati, & huius consimilium in natura, et est nobis cum eis sublimatio
 muleæ quantitatis etiam possibilis, quia facilis fit ab eis sublimanda
 rum secum separatio per saluum solutionem, quod in nullis alijs re-
 bus esse contingit. Proportio vero secū est, ut quantitas secum quan-
 titati sublimandorum equetur. In hoc enim etiam rudis artifex erra-
 re non poterit, mediocrem vero artificem, ponere medietatem ponde-
 ris sublimandorum ex fecibus, sufficiens esse contingit. & in hoc er-
 rare non debet. Exercitato vero & maxime experto, minima illarum
 pars sufficit. Quanto enim minores secum sunt quantitates, tanto
 & maioris exuberantiae sublimationem necesse est esse, dummodo
 & secundum diuersitatem subtractionis secum, fiat proportionalis
 illi subtractio ignis. In parua enim quantitate, parvus ad perfectio-
 nem ignis elicitur, in magna magnus, in maiori maior. Sed quoniam
 non est res ignis, quæ mensurari possit, ideo contingit in illo er-
 rare sepiissime, cum quis exercitatus non sit, tam ex diuersitate forna-
 cum & lignorum adurentium, qz & similiter valorum & capacitatibus
 illorum. De quibus omnibus expedit artificem attentum sollicitare.
 Sed communem adducimus regulam. Quoniam imprimis expedie-

D in

 Regula
comitum

LIBER

cum paruitate ignis, solam aqueitatem ex sublimandis exprimeret
 qua remota siquod ascendit per illum: tunc in principio hic non au-
 getur ignis: ut per debilissimum ignem subtilissima pars tollatur, &
 scio sum ponatur: quae est causa adustionis. Cum autem iam nihil
autio ignis pro
macte degeneratione
opere ignis a
qui deus libera est
per potum sed
non aquilonem
 vel modice ascenderit (quod experiri poteris cu[m] intromissione homi
 bacis licinij in superiorius foramen aludel) vigoretur ignis sub eo. &
 qualiter vigor debeat esse ignis: tibi experientia licinij ostendet. Si
 enim parum de sublimando vel mundum exierit: adhuc parvus erit
 ignis, augeatur igitur. Si vero multum & immundum, tunc super-
 fluus est. subtrahatur igitur. Si vero mundum & multum, propor-
 tio iam invenia est. Immundum vel mundum per extractionem li-
 cini, quod in forame aludel positum est, secundum enim quam
 titatem mundiciam vel inmundiciam ex sublimando respexerit arti-
 fex adhesisse licinio, syllogisare poterit, & in tota sublimatione ne-
 cessario proportionalem ignem, & ex hoc ignis rectificationem inue-
 nit, sine fallacia. Melior vero modus fecum est: ut sumantur ferri
 squame, vel gris combusti. Et haec quidem propter priuationem mul-
 te humiditatis, de facilis sulphur aut arsenicum sibi imbibunt, & se-
 cum vniunt. huius autem veritatem scit exercitatus solus.

SERMO SVBLIMATIONIS ET RECTI- ficationis sulphuris & arsenici. Caput. xlviij.

si ignis faciat tantum
nec vere multa an-
nunquam sublimatio
ser videt nisi
magnam perspicaciam

XPEDIT ergo rectificare artificem nos in
 quibus contingit omnibus errare ignoran-
 ter in horum duorum spirituum sublimatio-
 ne. Narremus igitur primo, q[uod] si multis feces
 posuerit: tunc si non augmentauerit ignem pro-
 portionalem: nihil ex sublimando ascenderet.
 Quomodo autem illum inueniat: iam sibi
 sufficienter narratum est. Et si paucam fecum
 quantitatem: vel non ex corporum calce posuerit: tunc eti[am] illius pro-
 portionem non inuenierit: ascendet sublimandum cum tota sub-
 stantia. Et huius tradidi similiter inventionem sufficientem. Ex for-
 nace vero & similiter contingit errare. Nam magna fornia magnum
 dat ignem, paruum vero parua: si ligna & foramina auricularum eis
 proportionantur. Si igitur posuerit multam rei ad sublimandum

quantitatem in paruam fornacem: ignem elevationis sufficientem non poterit exhibere. Si vero paucam quantitatem in magnam fornacem: sublimationem exterminabit propter ignis excessum. Similiter vero spissa formax conculcatum & fortis dat ignem: tenuis vero rarum & debilem: in quibus similiter errare contingit. Similiter vero & cum spaciois auriculis furnus & claru^{ignis sit clarus} & magnum dat ignem: cum strictis vero debilem. Item etiam si maior fuerit vasis in coaptatione ad furnum distantia a spondilibus eius: magnum dabit ignem: si vero minor: minorem. In quibus omnibus contingit errare maxime. Rectificatio ergo horum est: ut furnus scilicet construatur secundum intensionem ignis quam querit spississ scilicet: cum liberis auriculis: cum distantia vasis aludel multa a spondilibus furni: si magnum querit ignem. Si vero mediocrem: mediocrem in his omnibus inueniat proportionē: si vero debilem proportionem in his eidem inueniat. Et has proportiones omnes docebimus te inuenire cum proportione vera & experientia determinata. Si igitur volueris multam sublimationis quantitatem eleuare: tunc vas aludel tantę capacitatis inuenias quod illam suscipiat super fundum: ad elevationem vnius palme. Ad illud coaptes furnum q̄ suscipiat aludel in medio sui: cum distantia parietum suorum per duos digitos. Et furno facto: facias illi decem auriculas æquedistantes proportione una: vt una æqualitas sit ignis ad omnes partes illius. Tunc vero stupite ferreo in medio fornacis ex transuerso in spondilibus eius firmato: qui a fundo fornacis distet ad extensionem vnius palmęcum pollice suo. & ad spissitudinem vnius digiti: super eo firmetur vas aludel: & circumliniatur ad furnum. Cuius formam presens demon-
strat descriptio. Tunc vero si bene & libere se expedierit de fumo sitatibus, & flamma libere per totum furnum transuerit in circuitu aludel: tunc bene proportionatum est. si vero non: non. Et tunc dilata eius auriculas. & si emendantur: bene quidem. si vero non: tunc necessario relinquitur, q̄ distantia aludel a parietibus parua est. rasantur ergo parietes, & amplietur distantia: & postea tempetetur. Reiteretur ergo ampliatio auricularum & rasura spondilium: quo usq; libere se absoluat a fumo: & flamma in circuitu aludel sit lucida: & ignis flammatio

D iiiij

LIBER

& dilatationis auricularū eius: & distantiae aludel a parietibus eius:
Inuentio vero spissitudinis fumi est: q̄ si quesieris magnū ignem:
maior spissitudo illius sit, ad mensuram extensionis palme cum pol-
lice suo. si vero mediocrem: ad mensuram vnius palme. si vero mi-
norem: ad spissitudinem duorum digitorum formetur. Similiter ve-
ro ex lignis elicatur proportio. quoniam ligna solida fortē dant
ignem: spongiola vero débilem: sicca magnum & cito terminabile.
Consideratione ergo distantiae aludel: & magnitudinis & paruitatis
auricularum. & spissitudinis & tenuitatis fumi & lignorum diuer-
sitas praemissa, accedit omnium ignium diuersitates perquisiri, cum
experientia sua vera. Ex conclusione vero maiore vel minore auricu-
larum, vel fenestre furni: per quam ligna intromittuntur: & admis-
sione lignorum diuersitatis: & additione & subtractione illorū,
accedit inueniri determinatum spaciū temporis durationis ignis
scilicet ut scientia determinata sciatur, quantum vnuſquisq; ignis in
suo gradu perdurare poterit in æqualitate. Et hæc inuestigatio est
maxime tibi utilis & necessaria, quoniam per eam excusaberis a mul-
titudine laboris immensi. Exercitens igitur in ea & in omnibus a
nobis nunc nouissime determinatis, quoniam qui se exercuerit inue-
nit, qui vero non: non. Inuentio vero valis aludel est: vt singulare
vas de vitro spissum, de alia enim materia non valeat nisi forte & si-
milis esset substantiae cum vitro spissum, solum enim vitrum & si-
bi simile: cum poris careat, potens est: spiritus tenere ne fugiant, & ex-
terminentur ab igne. Alia autem materia nulla; quia per poros eo-
rum successiue diminuuntur & evanescunt spiritus. Neceti-
am & metalla in hoc valent, quoniam spiritus propter ami-
ciciam eorum & conuenientiam illa penetrant, & secum
veniunt, quare per illa transeuntes evanescunt, quod
per ea quæ a nobis determinata sunt, aperte pros-
batur. Necessario & experientia repertum est
hoc nos verum dixisse, ergo per aliquod
non excusamur a susceptione vitri
in compositione aludel;

Fingatur ergo concha vitrea rotunda : cuius fundus sit parte curvatus ; et in medio spondiliū eius formetur zona vitrea circundans eam , & super illam zonam fundetur paries rotundus equidistans a compo pariete ad grossitudinem cooperuli ipsius conchæ : ita q̄ in distantia hac cadat paries coopertoriū large sine pressura . Altitudo vero huius parietis sit ad mensuram altitudinis parietis conchæ : aut parum plus ; aut parum minus . Formentur vero duo coopertoria ad mensuram huius concavitatis duorum parietum æqualia . quorum longitudo sit æqualis : & sit vnius spannæ . & figura eorum figura vna . s . piramidalis . in quorum capitibus duo æqualia sint foramina vnum . s . in uno : alterum in altero . in quibus ambobus possit caderre maior galline pena : vt hic & paulo post clarius cernere licebit . Est ergo conche vasis intentio : vt possit moueri secundum artificis voluntatem coopertorium illius . & q̄ iunctura sit ingeniosa : per quam si ne lutatione aliqua non patiat spiritibus egressio . Qui ergo in hoc potest magis ingeniaris : nō excede se ab hoc per nostram traditionem . Et est specialis intentio super hoc . s . vt concha inferior cu spondilibus suis vsc̄ ad medium subintret cooperitorū suum . Cum enim humorum sit ascendere , & nō descendere : per hoc inuenimus inuentione prima : spiritus non habere ad consumptionem exitum : & per hunc præcedens modos i alios quos inuentione nostra quesuimus :

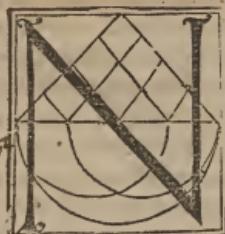
*Nota de Inuentione
firmitati*

LIBER

Ethoc experiendo videbunt nos verum estimasse de illo. Intentio vero & vna est, ut sepiissime evacuetur aludel caput, ne præ nimia sublimatione multiplicatione in illud, cadant ad illius fundum, & retereat multitudo reiterationis sublimationis occupatum longo tempore. Est & similiter intentio altera, ut semper seorsum separetur, quod sursum ad propinquitatem foraminis capitidis aludel ascendit in puluerem, ab eo quod fusum & depresso in frustis & apud fundum illius perutum & clarum cum adherentia ad vasis spondilia consenserit inuenitur. quoniam hoc minus habet deadustione, q̄d quod prope foramen repertus scandisse, hoc autem in superioribus aperta probatur ratione videlicet & experimento. ¶ Probatio vero boni tatis & perfectionis sublimationis est iam dicta. Et est ut inueniatur clara & lucida & non aduratur cum inflammatione, hæc est ergo perfectio intentionum sublimationis sulphuris videlicet & arsenici. Et si non inuenta est sic, reteretur opus super illa, cum consideratione omnium suarum intentionum, quo usq; sic inueniatur.

SERMO IN SVBLIMATIONE mercurij.

Caput. xlvi.

VNC VERO tota intentione ar. vi. sublimationem determinemus. Est igitur completa summa illius depuratio terreatatis, & remotione aquitatis illius. Excusamur enim a labore eius adustionis remotionis, quoniam eam non habet. Dicimus igitur quoniam ingenium separationis superflue terræ ipsius est, ipsum commiscerere rebus cum quibus affinitatem non habet, & sublimationem eius reiterare ab eis multotiens. Et harum genus est tale, & calx corticum ouorum, & marmoris albi, similiter & vitrum minutissime tritum, & salis omne genus preparatum. Ab istis vero mundatur, sed a rebus habentibus affinitatem cum eo corruptitur potius: quia sulphureitatem habet omnia talia: quæ ascendens cum eo in sublimatione, ipsum corrumperit. Et in hoc experientiam vides: quia si sublimas illud a stagno vel a plumbo: ipsum post sublimationem infectum conspicies nigredine. Ergo melior est eius sublimatio per ea cum quibus non conuenit. Cum quibus conuenit, melior esset: si sulphureitatem non haberent.

MALIO

gund fit.

cap. l. f. 13

cap. 68

Ideo a calce melior est sublimatio, q̄z a rebus omnibus, quoniam illa parum conuenit: & sulphureitatem non habet. Modus vero re motiōis aquitatis suae superflue: est ut quando cōmiseretur calcibus, a quibus sublimari debet, iteratur & cōmiseretur illis, cum imbibitione, quousq; de illo nihil appareat: & postea super ignem lentissimū aquitas imbibitionis remouetur, qua recedente, & secū ar. vi. aquetas recedit, sit tamen ignis tam lenis, vt per eum ar. vi. tota substan cia non ascendat. Et multiplici igitur reiteratione imbibitionis, cum cōtritione, & leni assatione aquitas illius maior deleatur, cui us residuum per sublimationis reiterationē remouetur. & cum videris illud albiſſimum, præ excellens riuem albedine sua, & quasi mortuū alu del spondilibus adherere: tunc super ipsum reitera sublimationē sus am sine fecibus (quoniam adheret pars illius fixa cu febris: & nunq; per in geniorum genus aliquod ab illis separari posse) aut post illud figas partē illius: & modum fixionis eius in sequentibus narratum tibi expreſſe trademus. & cum fixeris illam: tunc reitera sublimationē residue partis super eam, vt illa similiter figatur. & serua, quod tentabis super ignem, si fusionem bonam dederit; tunc sufficiētē sublimationem ad illud ministrasti. Si vero non adde illi de ar. vi. sublimato partem aliquam: et reitera sublimationem, donec fiat, qd est si lucidū albiſſimum habuerit colorē et perium: tunc bene mundasti, si non: non. Igitur ne sis in preparatione illius, quæ per sublimationem fit, negligens, quoniam qualis erit mundatio: talis et perfectio per illud sequitur in protectione illius super vnum quoq; imperfectorum corporū: et super ipsum viuum non preparatum. Unde et quosdam contingit ferrum: quosdam vero contingit plumbū: et quosdam per illud venerem: & quosdam stagnum formare, quod contingit propter purificationis negligentiam, quar: docq; illius solitus: quandoq; in sulphuris sibi admixti, & eius comparis. Si igitur directe sublimando mundaueris, & illud perficeris: erit albedinus pinctura firma & perfecta: cui non est par.

SERMO IN SVBLIMATIONE.

Marchasita.

Caput. xlvi.

VFFICIENTER igitur sublimationis ar. vi. summa intentionis tradita: nūc ad ipsius Marchasite sublimationem accedimus. Due attamen sunt illius sublimationes. Prima quidem sine ignitione

Calx vel carbon
vel marmoris

T. cap. fay. &c
in secunda pa
cap. 52.

Vita qua er
ex multis plen
limatione f.

LXV

M.R.

LIBER

perficitur. Alia vero cum ignitione, & illud ideo. Habet enim duplum substantiam, unam. scilicet sulphur purum in natura sua, aliam vero ar. vi. mortificatum. Prima utilis est, sicut sulphur. Secunda vero utilis, ut ar. mortificatum, & mediocriter preparatum. Assumamus igitur hanc vltimam: quoniam per illam excusamur a superiori ar. vi. & a labore mortificationis eius. Est igitur totus modus sublimationis illius: ut teratur, & in aludetur ponatur: & sublimetur sine ignitione sulphur eius, semper remouendo quod ex illo sublimatur sepiissime propter causam dictam: & augendo ignis vigorem usque ad ignitionem aludetur. Et prima sublimatio marchalitatem debet fieri in vase sublimationis quo usque sulphur recesserit: & postea in isto successu & ordinate procedere quo usque totum quod in ea de sulphure constat exierit. Quod probare poteris his manifestis experientiis. Nam cum totum illius sulphur fuerit eleuatum: videbis album colorem, quod post illud sublimabitur mutatum albissimum: mixto certe in eodem colore albissimo & ameno. ¶ Alter, & quoniam quod erit de sulphuris natura, comburetur, & flammam dabit ut sulphur: quod vero secundo post illud sublimatum fuerit: nec inflamabitur: nec proprietates sulphuris ostendet aliquas: sed viui argenti mortificati in sublimationis reiteratione.

Illud ergo colligamus per summum sublimationis modum: qui est: ut fiat vas terreum solidissimum & bene coctum ad longitudinem medie staturae virilis, ad latitudinem vero per quam manus subintrare possit. & fiat fundus eius qui separari & coniungi possit ad similitudinem unius planè parapsidis unius profunde multum. Et mensuretur ab orificio illius vasis usque prope fundum ad mensuram longitudinis unius manuum digitis suis. Et de illo loco usque ad caput eius vitrificetur interiorius vas vitrificatione spissa multum. Et super caput illius

ponatur alembicus cū lato naso . in tali enim vase sublimetur illud .
 Coniungatur igitur fundus in vase suo per lutum firmę tenacitatis .
 & super ipsum fundum spargatur marchesita . & super caput vasei
 alembicus lati nasi . & ponatur in fūnum : de cuius proprietate sit ,
 fortē ignitionem dare , fusionis . s. argenti vel veneris , si artifex in-
 diguerit (quae posuimus in summa nostri operis , ybi diuersitates
 omnium instrumentorum narrabimus tibi sufficienter) & caput fur-
 ni circundans cum rota habente foramen in medio sui ad magnitu-
 dinem vasei , per quod illud vas intrare possit . Et luta iuncturas in
 circuitu vaseis & furni , ne ignis exiens impeditas te , & sublimatiois ad
 herentiam , relictis tantū quatuor fenestrī parvis in rota : quae clau-
 di & aperiri possint : per quas mittantur carbones in furnum . & in
 lateribus formacis similiter aliæ quatuor sub illis intermedijs , per
 quas & similiter carbones mittantur . & sex vel octo foraminib[us] ad
 magnitudinem digitū minoris : quae hunc claudantur , ut per illa fur-
 nus a fumositatibus se libere possit expedire . Et sint foramina illa in

LIBER

functura futhi cum rota sua. Futhus vero magnē ignitionis est. Cū
ius spondilia sine ad altitudinem cubitorū duorum. In medio sit ro-
ta, minutissimis & sepiissimis perforata foraminibus cum luto fortis
ter annexa. Capita foraminum superius sint stricta; inferius vero la-
ta; ut cinis vel carbones possint liberius ex illis cadere; et relinquit ipsa
continue ad susceptionem aeris liberius aperta: Nam aeris libera &
multa suscepcio per inferiora foramina, est causa vna magnē ignitio-
nis per furnum. exerciteris ergo in eo; & ipsum inuenies. Causa ve-
ro longitudinis vasis est: ut extra ignem multa quantitas eius exten-
datur & infrigidetur: ut fumi sublimationis locum refrigerij inueni-
ant; & adhereant; & non inueniant viā fugie & suae exterminationis.
Hoc autem nouit ille, qui dum sublimasset in breuisibus aludel; nihil ex
sublimato inuenit. quoniam propter breuitatem aludel æqualis fuit
per totū ipsum ignis. Ideoç semper in fumi substantia conuersum
sublimandum, sterit, & non aliter adhesit; sed successive per poros vas-
sis euanuit. Vas ergo in omnibus sublimandis ad maiorem sui par-
tem in loco sui refrigerij extenditur. Causa vero vitrificationis vasis
est: ne fumi ascendentis in loco suæ ascensionis, porosum inueniant
aludel parietem; & per illū penetrantes aufugiant. Vitrificatur ergo
locus ascensionis illorū: ut reseretur illis via fuge. fundus vero aludel
non: quoniam ipsius fundus in igne consistit; qui vitrificationem ipsi
us funderet, qua fusa & fundus eius; et similiter sublimandum fun-
deret, & vitrum fieret. Est enim vitri proprietas, omnia vincere, & ad
se convertere. His igitur ornatibus consideratis cum causis coruifiat
ignis sub aludel quo usq; certificatus fueris experientia veridica: il-
lud totū ascendisse. Est autem experientia, intromissio baculi terrei
bene cocti, habentis foramē paruum in capite suo, usq; ad medium
eius veniens, ad quantitatem digiti minoris prope ipsam rem & qua-
sit sublimatio. Et si foramina aliquid adheserit ex sublimando, non
est totum sublimatum. si vero non: sublimatum est. Et hac eadem exer-
citione in sublimandis certificari poteris omnibus. Descriptio ve-
ro vasis aludel sublimationis marchitæ ultimæ; & cum fornace, &
baculo suæ experientiæ hæc est.

SERMO IN SVBLIMATIONE
magnesiae & tutiae. Caput. xlviij.

Sutin
Magna
Sutin

VBLIMATIONIS vero magnesiae & tutiae est eadem intentio cum intentione ultime marchasitae sublimationis. Non enim possunt haec omnia sine ignitione sublimari. ideoque omnia unam intentionem habent cum causis eisdem & experientijs eisdem: & habent unum ordinem generalem, quoniam sine fecibus sublimari debent, quæcunque sublimari cum ignitione necesse contigerit: quoniam in leipsis feces habent sufficietes: immo superflues. & huius signum est difficultas suæ sublimationis. Sublimantur etiam similiter omnia corpora a perfessione diminuta hoc eodem ordine: & non cadit diuersitas aliqua, nisi quia ignis sublimationis vehementior est in corporibus quam in magnesia marchasita et tutia. Et non diuersificantur similiter corpora in sublimationibus suis: nisi quædam indigent admixtione rei subleuantis ea, quædam vero non, ut facilior fiat eorum eleuatio. Sed una tantum specialis in corporum consideratione sublimatio experientia regta est bona: videlicet ut in fundo aludel non sit multa corporis sublimandi quantitas, quoniam multitudo sublimationem impedit. & planicies sit in fundo aludel sublimationis: & non concavitas: ut possit aequaliter & tenuiter super fundum sparsum corpus aequaliter et multum in omnibus suis partibus eleuari. Corpora vero indigentia admixtione rei eleuantis, sunt. s. venus & mars: propter suæ fusionis tarditatem. Venus itaque tutia: Mars vero arsenico. & cum his eleuantur de facili: quoniam cum eis maxime conueniunt. Fiat igitur post illorum considerationem sublimatio, ut in tutia & sibi similibus in sublimatione. & disponetur eorum sublimatio hoc eodem ordine cum causis suis & experientijs.

SERMO IN DESCENSIONE.

Caput. xlviij.

NARRATIS itaque sublimationis intentionibus cū causis suis omnibus: restat nos descensionis modum monstrare, cum causis suis similiter & suo ordine determinato & completo. Fuit ergo inuentio nisi causa illius triplex. s. vt cum materia aliqua inclusa est in illo vase quod vocatur descensorium vel thymia: post fusio-

Vas Thym.

E n

LIBER

*vina Vas
secensorij.*

sionem eius descendat per foramen illius. & per eius descensionem simus certi, fusionem suscepisse. Alia: ut corpora a combustionē preseruentur post reductionem a calcibus eorum. Nam cum a calcibus corpora debilia attentamus reducere: non omnem illorum partem tempore uno reducere possumus. Si igitur pars illa quæ primo in corpus reducta est, reductionem totius expectare: per ignem evanesceret maior illius quantitas. Necesse igitur fuit ingenari: ut cum statim reducta est pars ab igne deponatur. Hoc autem per descensionem forum fit. Est & tertia causa inuentio nis illius, corporum depuratio ab omni re extranea. Descendit enim corpus fusum mundum: & omnem rem extraneam in concavitate illius dimittit. His itaq; tribus necessitatibus inuenta descensione, determinetur modus illius cum instrumento suo prius notificato cum causis suis. Dicimus igitur q; forma eius est quod fundus illius sit acutus & parietes illius sine scopulo æqualiter sint determinantes in fundi acuitatem ut possit unumquodq; fusibilem libere sine adherentia ad fundi illius foramen descendere, & cooperitorum eius si necesse sit ad similitudinem planè parapsidis, & bene conueniant illi, & sint de bona & firma terra, & non de facili per ignis pressuram fundente. Mittatur igitur res, cuius intentionis sit descendere in illud super baculos rotundos ex terra factos, ut magis fundo superiori approximetur, & cooperiatur cū eo, & iunctura firmetur, & in igne de carbonibus ponatur, et super ipsum suffletur, quo usq; tota res descendat in vas sibi suppositum. Poteſt tamen si res fuerit difficultis fusionis ponit super tabulam planā, vel parue cōcauitatis a qua possit de facili descendere cum inclinatione capitis descensorij si fusa fuerit. Purificantur enim per hoc corpora. Sed per pastillū melius purificantur, cuius modus purificationis est idem cū modo purificationis descensorij. Et ideo per illum excusat ab eo. Tenet enim feces corporū ut descensorū, & melius: & ideo narramus modum illius. Dicimus igitur quoniā acceperimus corpus de cuius intentione est mundari, & illud in grana minutissima vel limaturam, vel in calcem, quod perfectius est, redigimus, & ei commiscemus calcem alīq; de cuius intentione nō sit fundi, & post illud fundamus. Inuenimus enī per illum corpora mundari multa iteratione, sed non mundificatione perfecta, quā perfectiōnem scimus esse, sed mundificatione utili ut medicina suscepimus perfectionis melius & perfectius per eam transformentur corpora. Est

*Si illum
de fol. 64
eten levibus.*

enim administratio præcedens causam omnē enim administratio
 nem sufficienter in sequentibus tibi narrabimus. Nunc vero descen-
 soriū ponamus descriptionem. Conueniens est igitur ut sequentes
 propositum nostrum sermonē de distillatione tradamus cum causis
 suis. Est igitur distillatione vaporum aqueorū in suo vase eleuatio. Di-
 uersificatur utiq; distillatione. Nam quædam est per ignem: quædā
 vero sine igne. Quæ vero per ignem fit, duorū generum inuenitur.
 Quædam est per eleuationē in alembicū: quædam p descendens chro-
 mī: qua mediā oleum ex vegetabilibus elicit. Causa quare inuenta
 sit distillatione, & causa generalis inventionis eius licet distillationis est
 purificatio liquorosi a fecæ sua turbulentæ & conseruatio illius a
 putrefactione. Videmus enim rem distillatam quocunq; distillatio-
 nis genere puriorem effici, & melius a putrefactione custodiri. Cau-
 sa vero specialis inventionis illius quæ per ascensum fit in alembico
 est inquisitio aquæ pure sine terra, cuius experientia est, q; vides aquā
 bis distillatam nullā fecem habere. Causa inventionis aquæ puræ su-
 it imbibitio puluerum medicinarū mindarum: vt si quando. s. in-
 digemus imbibitione: aquā puram habeamus: quæ fecem post ipsi-
 us resolutionem non dimitat, quæ fecit medicinæ nostræ, & spiritus
 mundati possint infici & corrupti. Causa vero inventionis eius, quæ
 per descendens fit, fuit olei puri in natura sua extractio, quia per ascen-
 sum oleum in natura sua combustibili haberi non poterat, et huius
 modi inquisitio fuit. s. vt color eius, qui cum substantia sua permis-
 xtus est, habeatur. Hic enim iuare potest in casu. Distillationis ve-
 ro quæ per filtrū sine ignitione perficitur causa inuentionis, fuit aquæ
 sola serenitas. Dicamus omniū distillationū modos, cum causis su-
 is. Eius itaq; quæ per ascensum fit, est duplex modus. Alia enim fi-
 ctili olla cineribus plena perficitur. Alia enim cum aqua in vase suo
 cum graminibus vellanositate, ordine suo disposita, ne cucurbita vel
 distillatorius alembic⁹ rumpatur anteç; ad perfectionem deducitur.
 Ea vero quæ cum cineribus maiore, & fortiori & acutiori perfici-
 tur igne. quæ autē cum aqua, mansuetō miscibili & æquali. Aqua
 enim acutitatem ignitionis non suscipit: quemadmodū cineres. Ideo
 per eam quæ cum cineribus fit, colores & grossiores terreas partes ele-
 uari contingit. Cum ea vero quæ cum aqua, subtiliores & sine colo-
 re & ad naturam aquætatis simplicis approximantes. Magis subti-
 lior ergo fit separatio per eam quæ aqua perficitur, q; per eam quæ

E ij

DISTILLATIONE

ob Agua
haberAd hinc
putreDescensus
ob oleū p
& colorisPer filtrum
ob germen
aqua

Ascensus

LIBER

cineribus elicetur. Experientia hoc notit verum esse: qui cū distillat oleum per cineres, oleum vix alteratum suscepit in recipientem. Voleans vero partes eius separare: ad id necessitate peruenit: ut contingat per aquam distillare. & tunc per eius reiterationem separauit oleum in partes suas elementales: ut albissimam & serenissimam aquam ex rubicundissimo extraaxisse oleo, remanente in fundo alem. totaliter illius rubore. Per hoc ergo magisterium ad omnis rei vegetabilis, & eius quæ ex vegetabili pcessit in esse, & omnis rei cōsimilis, ad omnium determinatā elementorum separationē peruenire necesse est. Per eam vero quæ per descensum, ad cuiuslibet rei oleum perueniri determinate potest. scilicet vegetabilium omnium, & eorum cōsimilium. Per eam vero quæ per filtrum ad cuiuslibet liquorosū serenitatem perueniri potest. Hæc autem omnia minime scientibus sunt manifesta & nota, qui vero hæc ignorant: nihil ex hoc nouit magisterio. Exercitur igitur & de facili ea inuestigabit Dispositio igitur eius quæ per cineres fit, est: vt sumatur olla fortis ex terra, et coaptetur in fuño simili sublimatiōis furno

in modis
in cineribus
præfato cum eadem distan-
tia a furni spondilibus, per
eandem inuestigationē, &
similibus atriculis, sup cu-
iū fundum ponatur cine-
res cribellati ad digitū spissi
tudinem: & super ipsos ci-
neres ponatur vās distilla-
tionis: & cooperiatur in cir-
cuitu eius cum eisdē, vscqz
prope collum alembici. po-
stea vero infundatur in il-
lud res, de cuius intentione
sit, sic distillari. Ultimo ve-
ro cooperiatur illud cum
alembico; cuius collum sus-
cipit collum cucurbitæ infe-
rioris intra se, vscqz ad curui-
tatem cannalis ipsius alembici: ne viam fuge inueniat distillandum.
& postea luetur alembicus cum cucurbita sua: & firmeatur eorum

functura; & supponatur ignis quo usq^e distillat. Alembicus vero & eius cucurbita de vitro sint. Ignis vero illius augeatur ei secundum exigentiam distillationis quo usq^e videatur totū distillandum, cum magna ignis expressione distillatum esse. Secunde vero intentionis sublimationis dispositio, quae per aquam sit: est similis huic in vase & alembico. Differt autem ab ea in hoc: q^{uod} sumitur in hac olla ferrea vel enea, & coaptatur ad furnū, ut dictum est. postea super fundum illius olle stratum de graminibus, vel lana, vel re consimili construitur, ad spissitudinem trium digitorum: ne cucurbita frangatur. & eisdem graminibus, vel rebus consimilibus cooperiatur in circuitu cucurbita usq^e prope collum alembici. & super ipsa stramina virge subtiles superspargantur. & super virgas ponantur lapides ponderosi, qui suo pondere cucurbitam & alembicum & ipsa stramina desprimant. & depressa firmiter & stabiliter teneant super olle fundum ne natent levigata per ipsam aquam: & sit levigatio hæc, causa fracture vasis, & distillande rei perditio, postea vero inter stramina fundatur aqua, usq^e ad olle plenitudinem: & supponatur ignis, quo usq^e distilleatur totum.

¶ Dispositio vero eius quæ per descensum fit, est: ut fiat descensum rium vitreum, cum cooperitorio eius: & iacetur utruncq^e & intromittatur quod sic distillari quis intendit. & fiat super caput illius ignis, descendet enim distillatio eius.

¶ Dispositio vero eius que per filtrum fit, est: ut ponatur liquor distillandus in conchā lapideam: & filtri bene abluti & madidi pohtatur pars latior in dictum liquorem usq^e ad fundum conchæ. Perideat vero exilior pars eius ab orificio conchæ extra: & sub capite illius filtri ponatur vas recipiens distillationem. Cum ergo distillare ipsum filtrū inopie: primo aqua distillabit, qua madidū fuit. qua cessante succedit illi liquor distillandus: qui si nō serenus fuerit: totiens ad concham reueratur: quo usq^e se tenissimus distilleatur, hæc autem quia facilia sunt oia:

Per granum
Molitus

Per Dose, in
molitus

Per fulvum

LIBER

magna probatione non indigent: ideoq; eorū probatōnē siluimus;
¶ Descriptio vero omnium vasorū distillationis cuiuslibet a nobis nunc tradetur, in summa nostra perfecti magisterij perfectius.

SERMO IN CALCINATIONE.

Caput. xlix.

OSTIGITVR distillationis narrationē sermonem nostrū tradamus de calcinatione. Est ergo calcinatio. rei per ignem puluerisatio: ex priuatione humiditatis partes consolidans. Caula inuentionis eius est, ut sulphureitas adustiuā corrupens & defedans per ignem deleatur. Diversificatur vero secundū diuersitatem rerū calcinandarum. Calcinantur corpora: & calcinantur spiritus & res alig extraneae a natura horū: diuersa vero intentione. Quia igitur sunt corpora imperfecta duorum scilicet generum. Dura videlicet: vt Venus & Mars. Mollia vero: vt Iuppiter & Saturnus: quæ omnia calcinantur, necesse fuit illa diuersa intentione calcinari: speciali, s. & generali: attamen vna intentione calcinantur. Et est: vt sulphureitas illa corrupens & defedans deleatur per ignem. Hic enim cōburitur omnis, ex qua cuncte sulphureitas adustiuā: quæ sine calcinatione deleri non potest. quoniam ipsum corpus solidum est: & propter soliditatem & latitationē sulphureitatis in continuitate substantiæ ar. vi. defenditū per illud ab adiustione. ideoq; necesse fuit cōtinuitatem separare: ut ignis liberius ad quācunq; minimam eius partem perueniens, sulphureitatem ex eo comburet possit: & non defenda ipsū continuitas ar. vi. in illo. Et est cōmunitas intentio similiter in illa depuratio terreitatis. Inuentum est enim, qd corpora per reiterationem calcinationis & reductionis mundantur: ut monstrabimus in sequentibus. Specialis vero calcinatio corporum mollium est: vt cum his duabus intentionibus sit intentio per eam illa indurare & ignire. ad quod peruenit cum ingeniosa reiteratione calcinationis super illa. de qua in sequenti traditione determinare nobis expedit. Inuenimus enim per id ingenium manifestæ ipsa indurari. Sed manifestius & citius Iuppiter induratur. Causa vero intentionis calcinationis spirituum est: ut ipsi melius figantur, & facilius soluantur in aquam. quoniam omne calinat-

calcinati genus fixus est q̄z nō calcinati: & facilioris solutionis: quia
 partes calcinati magis subtiliæ per ignem faciliter cum aquis cōmis-
 centur & in aquā conuentuntur. Et hoc si expertus fueris: sic inuenias
 es se habere. Calcinatio vero aliarū rerum facit ad exigentiam præpa-
 rationis spirituū & corporū de qua latius a nobis determinabitur
 in sequentibus. Non aut̄ est de perfectione harum aliquid talium.
 Modus igitur ipsius calcinationis est diuersus propter diuersitatem
 calcinandorū. Calcinantur enim corpora aliter q̄z spiritus vel altæres,
 & corpora a se inuicem diuersa, similiter diuersemode calcinantur.
 Corpora enim mollia vnum modū habent generalem ad calcinatio-
 nis intentionem: scilicet, q̄z & ambo per solū possunt calcinari ignē.
 & per salis acutatē preparati vel non preparati ambo similiter. Pri-
 mus igitur modus sic perficitur: ut sumatur vas ferreum vel terret
 ad similitudinem parapsidis formatū, cuius structura sit firma & co-
 aptetur ad furnum calcinationis horū, taliter q̄z sub illo possint car-
 bones proici & sufflari. Proiciuntur vero in fundū vas illius plum-
 bum vel stagnū. quod super tripedem ferreum vel tres lapideas co-
 lumnas sedeat firmiter: & ad furni sui parietes similiter firmetur qua-
 tuor vel tribus lapidibus coartantibus illud ad eos: ne vas moueri
 posse. Furni vero figura eadem sit cum furni forma magnæ ignitio-
 nis, de quo narratum est iam: & narrabitur similiter sermone com-
 pletiori. Accēdatur igitur in illo ignis sub vase calcinationis: ad ipsi-
 us calcinandi corporis fusionem potens. & cum ipsum corpus cūtem
 nigra super se creauerit, ignis calore, subtrahatur ab eo cūm pala fer-
 rea vel lapidea: quæ se non permittit comburi ad infectionem calcis.
 Hęc aut̄ exortatio tam diu continuetur: quo usq; ipsum corpus in
 puluerem vertatur. Quod si saturnus fuerit: ad maiorem ponatur
 ignem: quo usq; in citrinissimum mutetur colorem calx eius. Si vero
 Iupiter: similiter exponatur, & dimittatur, quo usq; in albedinem
 mutetur completam. In hoc tamen sollicitum reddimus artificem:
 quoniam Saturnus de facilis a calce sua redit ad corpus. Iupiter ve-
 ro difficillime. Ideoq; ne contingat illum errare in expositione fa-
 tum, post primam eius puluerisationem, ad maiorem ignem: ne
 prius redeat, q̄z perficiatur illius calx in corpus. quoniam temperan-
 tia ignis indiget, & successione augmenti illius paulatim, cum cau-
 tela, quo usq; in calce firmetur sua, ne de facilis redeat in corpus:
 vt possit illi maior ignis administrari, ad suæ calcis perfectionem.

Mollis calc.

Furnus magis
 ignitionis
 eius p[ro]p[ri]e
 tate
 in fronte
 levius velutinus

Cantus circu-

LIBER

Ne contingat similiter errare propter difficultem iouis reductionem, ut si quando posuerit in reductionem calcem eius, conueniat ei, q̄ non reducat; sed inueniat eam prioris dispositionis, aut in vitrum redactam: & estimeat reductionē eius impossibilem. Dicimus enim, quoniam si in lōuis reductione magnum non adhibuerit ignem, nō reducit, si vero magnum, non necesse illum reducere contingit, sed possibile illum in vitrificationem reducere. Et illud ideo: quoniam Iupiter in profundo suæ naturæ argentū viuum fugitiuā inclusam habet substantiam, quæ si longam in igne cōtraxerit moram, fugiet: & corpus priuatum humiditate relinquet, quod potius aptum ad vitrificationem, q̄ ad corporis metallici fusionem converti reperietur. Omne enim propria priuatum humiditate, nullā nisi vitrificatoriam dat fusionē. Ideoq; necessario relinquitur: q̄d cū ignis impetu, maxime veloci, reducere celeriter festinet; aliter enī nō reducitur. Exerciteur ergo ad illud: & sciet.

¶ Modus vero calcinationis horum duorum corporum, q̄tra a salis acuitate perficitur, est: vt proicitur super faciem illorū, quantitas salis, post quantitatem, sepiissime in fusione sua: & permisceantur agitatione multa, per baculum ferreum, super ignem, quo usq; per salis mixtionem in cinerem vertatur. & postea per eundem modum perfectionis perficiatur illorū calx cum suis considerationibus. Sed in hoc est etiam differentia in horū duorum corporum calcinatione. Quoniam plumbū ex primis calcinationis laboribus ad puluerem conuertitur facilius q̄ Iupiter, non tamen perficitur illius calx facilius q̄ lōuis. Dependet autem huius causa ex eo, q̄ saturnus humiditatem magis habet q̄ Iupiter fixam & maiorem terreitatis quantitatem q̄ Iupiter. ¶ Veneris vero & Martis est idem modus: diuersus tamen a primis. & illud propter liquefactionis eorum difficultatem. & est ut laminati ponantur ad fortem ignitionē: de cuius intentione non sit fundere, propter enim multam eorum terreitatis in illis quantitatē: & multam sulphureitatis adustiue & fugientis mensuram, de facili in hoc modo adducuntur in calcem. & ideo quoniam ex multa terreitate argenti viu substantiae intermixta: turbatur argen. vi, debita continuatio. & ideo porositas in eis causatur: per quam & sulphureitas transiens euola repotest: & ignis ex causa illa ad eam accedens, comburere & eam eleuare potest. Per hoc igitur derelinquitur, & partes rariorē fieri, & in cinerem per discontinuitatem raritatis conuerti.

manifesta igitur experientia huius est: quoniam exposita ad ignitio-
nem lamina veneris, flammā dabit sulphuream & squamā in super-
ficie sua causabit puluerisabilem. Etiā illud ideo; ex propinquiori-
bus enim partibus faciliorem sulphuris necessitatem cōbustionem fie-
ri. Modus vero furni calcinationis huius est idem cum modo furni
distillationis: nisi q̄ foramen solummodo vñū magnum debet sus-
per caput suū habere, vnde a fumositatibus felibet absoluant. & situs
calcinandorum, in medio furni sit: ut in circuitu libere ignem suscipi-
ant. Vas vero eius sit terreum ad formam parapsidis factum.

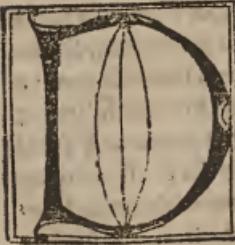
¶ Modus itaq; calcinationis spirituum est: vt eis ad fixionem ap-
proximantibus, administretur ignis, successiue & paulatim, illū au-
gendo, ne fugiant, quoīq; maximū eos tollerare ignem cōtingat.
& vas eorū sit rotundum, vndiq; clausum: & furnus idem cū nouissi-
mæ dicto. Cum consimili autē furno: & consimile vase, omnis simi-
liter res calcinatur. Excusamur tamen a maiori labore, q̄ qui adhibe-
tur in custodia fugē. quoniam alia res nō fugit, nisi spiritus, & quod
spirituum naturæ approximat. ¶ Descriptio vero omnium quæ
narrata sunt nouissimæ est hæc.

SERMO IN SOLVTIONE.

Caput.

L

SOLOVTIONE sermo noster amplia-
tus inuit: solutionem rei sicq; in aquam esse
redactionem. Dicimus igitur, quoniam omnis
solutionis perfectio adducitur cum aquis sub-
tilibus & maxime acutis & acribus & pontici-
bus, secem nullā habentibus: sicut est acerum
distillatum: & vua acerba: & pira multæ acri-
tudinis; & mala granata similiter distillata, &
his similia. Fuit autem causa inventionis eius, subtilatio eorū, quæ
nec fusionem, nec ingressiōem habent. de quibus magna utilitas
amittebatur spirituum fixorū, & eorum quæ sūe naturæ sunt. Nam
omne quod soluitur, necesse est salis, aut aluminiis, vel eorum consi-
miliū naturam habere. Est autem natura eorum: quoniam fusio-
nem dant ante illorum vitrificationem. ergo & spiritus soluti, fusio-
nem prestabunt similiter similem. Cum ergo multum ex natura
sua corporibus & sibi inuicem conueniant: habita fusione: necel-
se est, per illam corpora penetrare: & penetrando transmutare.

Furnus cal-
cinatorius
Situs.
Vas.
Calcinatio. Sp
Vas.
Furnus.

SOLVATI

Causa

LIBER.

Ad hoc vero sine magisterio non peruenitur, quod est, s. vt post solutionem & coagulationem illius administretur illi aliquis ex spiritibus purificatus, non fixus, & totiens ab illo sublimetur, quo usq; se cum maneat, & illi velociorem prestat fusionem: & ipsum in fusione a vitrificatione conseruet. De natura enim spirituum & corporum est, non vitrificari. & a vitrificatione commixtū saluare, donec in eo fuerint. Spiritus ergo qui magis naturam seruauit spiritus: magis a vitrificatione defendet. Magis autē seruauit spiritus solum modo purificatus; q; purificatus fixus calcinatus atq; solutus: ideo necesse est illi administrari. Resultat enim in his bona fusio & ingressio & fixio stans. Ex operibus autē naturae probare possumus: sola salium & aluminum & similiū natrā seruantia, solubilia esse. Non enim in operibus illius omnibus considerantes: inuenimus alia solui, prater illa. Igitur quaecunq; soluuntur: necesse est per illorum naturā solui per reiterationem calcinationis & solutionis. Ideoq; probamus per illud, omnia calcinata ad salium vel aluminiū in naturā approximare. Ideo sese in proprietatibus necesse est concomitari. Modus vero solutionis duplex est, s. per finum calidū & per seruentem aquā, quorum est una intentio & unus effectus. Modus ergo per finum est: vt ponatur calcinatum in ampullam vitream. & super illud fundatur quantitas aceu distillata, vel consimilis, dupli eius: & obturetur caput suum bene, ne respiret: & sub simo tepido triduo dimittatur. & postea per distillationem filtri, solutum remoueatur. non solutum vero iterato calcinatur: & post calcinationem iterato similiter soluatur: donec per reiterationem operis super illud, totum soluatur. Modus vero qui per ebullientem aquam fit, velocior est. & est, vt calcinatum in ampullam similiter ordinetur cum acetō: obturato foramine, ne respiret, quae in caldario pleno aqua & stramine sepeliantur: ave in distillationis modo per aquā preceptum actulimus per ordinem. & postea succendatur sub ea ignis: donec aqua per horam seruat. Post hoc vero solutum distilleatur. & seorsum seruetur, non solutum vero, iterato calcinatur, & iterato eodem ordine soluatur: donec per reiterationem totum soluatur. Descriptio eius quod nunc dicitur est est, hæc est.

SERMO IN COAGULATIONE.

Caput. li.

OAGVLATIO est rei liquorosæ ad solidam substantiæ, per humili priuationē reductio. Est ergo duplex inuentionis causa illius. Vna ar. vi. s. induratio. Altera vero inuentionis causa est, medicinariū solutariū ab aqueitate illis admixta absoluſio. Diversificatur ergo secundū ipsorum coagulando rum multiplicatatem. Alia enim ar. vi. coagulatione indiget, alia vero soluta, id est solutæ medicinæ. Est tamē ipsius ar. vi. duplex coagulatio. Vna quidem per ablationem totius ab illo humili innati. Alia per inspissationem ipsius humili, quo usq; induretur. Congelare attamen illud difficultime atq; laboriose ac cedit, cum profunditate perspicacis industria. Et nos narrabimus omne ingenium coagulationis illius. Ingeniū igitur coagulationis illius cogitauerunt quidā fore per conseruationē illius in ignis temperamento. qui cū illud putassent coagulasse; post remotionē eius ab igne inuenerūt illud fluere sicut prius. per hoc igitur in stupore & admirationē adducti sunt, vehementer arguentes, ad hoc queniri nō posse. Alij vero necessario ex principijs naturalibus supponentes, humidum quodlibet ab ignis calore in seccitatem conuerterunt; conati sunt cum perseverantie instantia continuare illius conseruationē in igne. & per hanc continuationē ad hoc deuenerūt, vt ex eis aliqui in albū: aliqui vero in rubeum conuerterunt lapidē. aliqui vero in citrinum, cuius non fuit fusio, nec ingressio. Et harū diuersitatum causam nō potuerunt estimare, ideoq; illud abiecerunt. Alij vero cum medicinis illud coagulare conati, & ad hoc non peruerterunt, sed accidit eis illusio; aut quia non coagulauerunt, aut quia insensibiliter extenuatum est, aut coagulatio eorū non fuit in forma alicuius corporis. & horū diuersitatis causam ignorauerunt. Alij medicinas artificiosas cōponentes, illud in proiecione coagulauerunt. sed eorum nō fuit coagulatio utilis, quoniam ad imperfectū corpus illud conuerterūt. & causam huius similiter videre non potuerunt. Horum igitur nos narrare causas expedīt: vt ad coagulatiōis magisterium illius artifex perueniat. Vt autē iam a nobis sufficienter narratum est; vniiformis est substantiæ ar. vi. quare nō est possibile in breui spacio temporis per conseruationem illius in igne, aqueitatē remouere suā. Nimia igitur festinatio causa fuit primi erroris. cū v̄ero subtilis sit substantiæ,

LIBER

ab igne recedit. Ignis igitur excessus, est causa erroris illorum, a quibus fugit. Comiscetur cu sulphure, arsenico, & marchasita de facilis propter comunitatem in natura sua. ideoque per illa appareat coagulatum, non in forma corporis; sed ar. vi. cum plumbō mixtum. Non enim hec, cum fugitiua sint, possunt illud in ignis pugna tenere, quousque ad corporis naturā perueniat, sed fugiunt secum per ignis incussio nem. & illud ideo est causa erroris eorum qui sic coagulant. Habet utique similiter ar. vi. humiditatē sibi multam unitā, quam ab illo se parati non est possibile: nisi per ignis cautā violentiam & per conseruationē eius in suo igne. & est sius ignis, quē illi augmentando secundū exigentiā suę tollerant, illius humiditatē tollunt relictas sibi parte, ad fusionē metallicā sufficiente: qua remota non funditur. Et hæc est causa erroris illorum qui in lapidē illud coagulant non fusibilē. Habet similiiter partes sulphuris naturaliter sibi admixtas: quod dam tamen plus: quoddam vero minus, quod remouere per artificium est possibile cōtingere. Cum igitur sit sulphuris proprietas cum ar. vi. rubet vel citrinum, secundum mensurā suę quantitatis creare: eius ablatione, proprietas ar. vi. erit, albedinē dare per ignem. Hæc igitur est causa varietatis colorū illius post coagulationem eius in lapidem. Habet similiiter terreatem sulphuris admixtā: quibus insici omnes suas coagulationes necesse est. Et hec est causa erroris illorum qui illud in corpus imperfectū coagulant. Ex diuersitate igitur medicinarū illius coagulationis accidit, diuersa in coagulatione illius crari corpora: & ex diuersitate illius similiiter quod coagulandum est. Nam si medicina, vel illud, habuerunt sulphur nō fixum, necesse est corpus molle ex illo creari. Si vero fixum, necesse est durum, & si album: albū. si vero rubet, rubet. & si remissum ab albo vel rubeo similiiter necesse est fieri. & si terreum, imperfectū. Si vero non: nō, & omne similiiter non fixum, liuidū creat: fixum vero nō, quantum in illo est. Pura vero illius substantia, purū creat corpus: non pura vero econtra. Accidit etiā & similiiter in solo ar. vi., absque sulphuris cōmixtione diuersitas eadem, propter diuersitatē mundationis & præparationis illius in medicinis. Ideoque contingit ex parte medicinæ diuersitatis illusio. quandoque in coagulatione illius plumbū. quandoque vero iupiter, quandoque autē venus: & quandoque mars: quod propter impuritatē accidit fieri. Quandoque vero sol: quandoque luna: quod ex puritate euenire necesse est, & consideratione colorum,

¶ Coagulatur igitur ex frequenti illius precipitatiōe cum violē
gia ad ignis asperitatē. Asperitas enim ignis, aquetate illius de facili
remouet. Hoc enī fit per vas, cuius figura sit multæ longitudinis; in
quo inueniens refrigerij locum adherentę & quietis in eius spondi
libus, propter suā longitudinem, & nō fugē viā, quousq; iterata vi
ce ad illius fundum pr̄cipitetur multa caliditate ignitionis, cum rei
teratione multa, quousq; fiat fixum. Coagulatur similiter ex diutue
na retentione in suo igne, cum vase vitro, cuius collum sit multelon
gitudinis, et in ventre figurā ampullę habeat cum continua collis eius
apertione, vt per illam possit humiditas eius evanescere. Coagulatur
vero per medicinā illi conuenientem, & nos illam tibi narrabimus in
sequentibus. s. in capitulo. lxxvij. apertius, hic vero & similiter: ut
intentionem nostrā super illo narremus complētā, secundum qđ per
nostrum inuenimus experimentum. Et est medicina illa quae maxi
me illi in profundo eius adheret, & ei per minima cōmīctetur ante il
lius fugam. Ex rebus ergo ei conuenientibus necesse est illam collig
ere. Sunt autē huiusmodi corpora omnia, & sulphur vel arsenicū.
sed quia nō videmus corporum aliquod in natura sua illum coagu
lare, sed ab eis ipsum fugere, quantucq; fuerint suā conuenientiae.
Ideoq; consideravimus, nullum corpus illi in profundo adherere.
Subtilioris ergo substantiæ & liquidioris fusionis nec sile est medi
cinam illā esse, qđ ipsa corpora. Ex spiritibus etiā non videmus illis
in natura sua manentibus firmam & stabile coagulationem fieri illi
us, sed fugitūlā, & multæ infectionis, quod quidem contingit, alte
rum propter spirituum fugam, alterū vero ex terre & adustibilis sub
stantiæ illorum cōmixtione. Ideoq; ex hoc manifeste relinquitur, ex
quacunq; re medicina illius eliciatur, ipsam necessario debere esse
subtilissimæ & purissimæ substantiæ: illi adherentis ex natura sua &
facillimè liquefactionis, & tenuissimæ ad modum aque, & fixe super
ignis pugnam, hoc enī ipsum coagulabit, & in natūram solare vel
lunarem cōuertet. Modos ingeniōrum medicinæ tibi dedimus, ad
quam per illos peruenire potes. & ipsum sermone sibi proprio des
terminauimus. Sollcite igitur ad illam exerciteris, & eam inuenies.
Sed vt nos nō increpare possis ex eius insufficiētia, Dicimus quoniam
ex ipsis corporib; metallicis cum suo sulphure vel arsenico prepara
tis, h; ex medicina dicitur ex similiter solo sulphure vel arsenico prepa
ratis, & ex solis similiter corporib; elici potest. Ex solo vero vi. ar.

E. ex corporib; metallicis Imperfetis ad eo sum' anno Verar
preparati hec medicina elicetur ex similiter solo amboz
corporib; ex solis similiter corporib; ex corporib; elici potest. In

Doctrina.

Vas quale
operat se.coagulatio s. per
medicinam iuxtam
V. exp. id.coagulatio En
menie, socii, plumb
cuprita, necessario
hinc ex substantiæ
subtilissimæ, tunc
purissimæ, 204
ad Carneum, etc. &
juxta naturam.

LIBER

... facilius, & propinquius, & perfectius invenitur. quoniam natura pro priam naturam amplectitur amicabilius, & ea gaudet magis ex extra
ne, & est in ipso facilitas extractionis illius substantie subtilis, cum iam in actu subtilem habeat substantiam. Modi vero inventionis huius medicinæ sunt per sublimationem, ut a nobis narratum est sufficienter. Modus vero fixionis illius in capitulo suo similiter narratus est. Coagulationis vero solutorum modus est per ampullam in cibis usq; ad collum, cum temperato igne, quo usq; aquitas eius nesciat. ¶ Descriptio vero longorum vasorum haec est, & eorum in quibus sit omnis coagulatio.

SERMO DE FIXIONE. Caput. l*iij.*

XI O vero est rei fugientis ab igne conueniens adaptatio. Causa vero inventionis ipsius fixionis est: ut omnis continua omnius aliteratio perpetueretur in alterato; & non mutetur: diversificatur vero & ipsa similiter secundum rerum figuraendarum multiplicitatē: quae sunt videlicet corpora quædā a perfectione diminuta per suam calcinationem: quoniam absoluuntur per eam a sulphureitate volatilia & corruptente. Et hanc sufficienter in sua narravimus oratione. I. in capitulo calcinationis. Figuntur ergo sulphur & arsenicum duobus modis, s. per reiterationem sublimationis super illa in vase aludel quo usq; stent. Est igitur ex hoc intentio festinationis fixionis illorum, ut ingenieris ad inventionem multiplicis sublimationis reiterationis in brevi tempore, quod per duo sit aludel cum duplicibus suis cooperulis hoc ordine. s. vt nunq; ab actu sublimationis desistat, donec fixa fuerint. Proiciantur ergo cum in uno ascenderunt, in aliud aludel. & sic alternata vice fiat: & nunq; ociosam permittentur aludel spondilibus adherere, quin in continua sine ignis elevatione, quo usq; esset illorum elevatio. Quantocunq; enim in brevi tempore poteris multiplices sublimationis reiteratione multiplicare: tanto celerius & melius contingit ipsius fixionis tempus abbreviare. Ideoq; fuit secundus fixionis modus invenitus: qui

Secundus fixionis modus invenitus: qui
est per reiterationem sublimationis super illa in vase aludel quo usq; stent.

*cave ne obire regnante malitia in
iunctu origi sed pote
in peremptio mortis
et elevatione, vel
citius opus proficiat*

est per ipsius sublimandi præcipitationē, ad calorē, ut continue in illo sit, donec figatur. Et hoc sit per longum vas vitreum; cuius fundus sit terreus, & non vitreus (quoniam scinderetur in partes) illi artificialiter cum clausura bona connexus: & per spatulam ferream vel lapideam, cum ad spondilia eius adhaeret, deicitur ad ima caloris continua, per alternas vices, quo usq; figatur. Fixionis vero modus ar. vi. est idem cum modo fixionis sulphuris & arsenici. & non diversificantur inter se; nisi in hoc, quod nō possunt sulphur & arsenic cum figi: nisi prius eoru^m partes inflammabiles tenuissime subtili clausiōnis artificio ab eis separantur, per hūnc ultimum fixionis modum. Argentū uero vi. hanc considerationē non habet: & ad hoc similiter temperatori calore, q̄ ar. vi. indigent in hoc modo. Similiter diversificantur, quia in longiori figuruntur tempore q̄ ar. vi. in eo similiiter, quoniam altius eleuantur propter suam tarditatē q̄ ar. vi. ideoq; longiori uale indigent q̄ ar. vi. ad suā fixionē. Fixio vero marchitae, magnesiae, & tutiae est: vt cū post primam sui sublimationē acquisiuimus quod ex eis volumus: abiectis illorum fecibus reterimus super ea sublimationē: totiens conuertendo quod sup. riuis aliquid ad id quod inferius remansit, ex uno quoq; illorum, quo usq; figantur. Horum vero descriptio vasorum iam tradita est.

SERMO DE CERATIONAE. Caput. li.

ERATIO est, dure rei nō fusibilis molificatio, ad liquefactionem. Ex hoc igitur manifestum est: q̄ causa invenzionis huius fuit, vt & quod ingressione ex priuatiōe sue liquefactionis non habebat in corpus ad alterationē, mollificaretur vt flueret, & ingressiōnem haberet. Putauerunt ideo aliqui cerationem debere de oleis liquidis & aquis fieri. Sed erroneum est illud: & a principijs huius magisterij, naturalis semotū penitus: & ex manifestis naturae operibus reprobatum. Naturam enim non videmus in ipsis corporibus metallicis humiditatē cito terminabilem, immo diu durabilem; vt patet per literā subsequen tem ad illorū fusionis & mollificatiōis necessitatem posuisse. Si enī m̄ talem illis posuisset, relinqueretur necessario, vt citissime, s. igniticne una, corpora totaliter humiditate priuari contingeret. quare ex illo sequeretur, post vnā ignitionem corpus quodlibet nec malleari nec

Vas
In fundo rotundum
collum: longum.
et clausum.

Fixio

MR. MG.

CERATI

Carta

LIBER

fundī posse. Quāmōbrem in quantum imitantes naturae opera possumus; necesse est nos modum naturae in cerando sequi. Cerat autē ipsa in radice cerationis fusibilum humiditate, quæ super omnes est humiditates expectans ignis calorē. Igitur & nos cōsimili cerare humiditate necessario expedīt. In nullis aut rebus melius & possibilius hæc humiditas ceratiua inueniuntur, & in his videlicet sulphure & arle nico propinque; propinquius autem & melius in ar. vi. Horum autem humiditatē non videmus terrā illorum relinquere propter fortē vniōnen, quā in opere mixtionis naturae habuerunt. In omnibus autem rebus alijs, humiditatē habentibus, experimento inuenies, ea in resolutione a terrea sua substantia separari: & post illius separationē omni humiditate priuari. In spiritibus autem prædictis hoc minime continet; ideoq; non est aliud, per quod ab illorum incerationis acceptatione excusari possumus. Modus ergo cerationis est per illos; vt totiens super rem cerandam multiplicetur eorū sublimatio; quousq; in illā, cum humiditate sua manentes, fusionem bonā præfert. Hoc autē non sicut ante illorū perfectam mundationē, ab omni re corrumptere. Sed mihi melius videtur: vt eorū olea prius figantur, per oleum tartari: & cum illis fiat omnis ceratio cōpetens & necessaria ad hanc artem.

LIBER TERTIVS, DIVISVS A SECUNDO. SERMO GENERALIS IN PÆR- FECTONE, & in his quæ ad perfectionem spectant. Caput. liij.

RINCIPIORVM itaq; huius magistri distinctione tradita; necesse est, ex promissione nostra, intentum huius artis completa prosequi, sermone illi conueniente. Et est, s. consideratio omnis rei, per quā perfectio huius operis apertius ostendatur. Et consideratio necessitatis perfectionis medicinae, s. vt discutiatur, ex qua re melius vel propinquius eliciatur illa, ad omnem imperfecti perfectionem. Et consideratio similiter artificiorum, per quæ cognoscamus, an perfectio sit completa. His itaq; traditis, & tota erit perfectionis tradita cognitio; secundum nostræ artis indigentiam;

SERMO GENERALIS IN COGNI-

tione principiorum corporum. Caput. lv.

OGNOSCERE vero non est possibili
le transmutationē corporū vel ipsius ar. vi.
nisi super mentem artificis deueniat vera co-
gnitio illorū nature, secundum suas radices.
Prīus igitur corporum principia notificabi-
mus: quid, s. snt secundum causas suas: &
quid boni vel mali in se contineant. Præte-
rea vero ipsorum omnium corporum naturas,
cum suis omnibus monstrabimus proprietatibus: que videlicet sint
causæ corruptionis illorum; cum suis experientijs probantes.

SERMO PARTICULARIS IN COGNI-

tione sulphuris & arsenici. Caput. lvi.

RGO IN primis spirituum naturam: qui
ipsorum sunt corporū principia, affirmantes
quæ sunt videlicet sulphur. vi. & suū com-
par. Dicimus igitur, quoniā sulphur & arse-
nicum pinguedo sunt terre: ut a nobis narra-
tum est. Cuius experientia manifesta. proba-
tionem elicias per illius facile inflammatio-
nē: & facilem eius liquefactionē, per calidū.

Non enim inflamatur, nisi quod oleaginū: nec liqueficit per calidū
facile, nisi quod illius naturā habet. Sulphur iracq; et illius compar,
causam corruptionis habent, inflammabilem substantiā, & terream fe-
culentiam. Causam vero perficiētē habent mediā, inter hanc videli-
cet, & illam. Est igitur causa corruptionis in illo tertitās, per hoc, qd
non fusionem, necq; ingressiōnē habet: & similiter inflammabilis sub-
stantia, quia nunc stat: nunc stare facit. & qd nigredinē ex omni ge-
nere eius præstat. Causa igitur perfectionis in illis est mediocris illa-
rum substantia, quia per illius terretatem non turbatur ab ingre-
sionis: quæ perfusionem bonam perficitur, & per illius subtilitatē
non remouetur eius impressio de facilī propter fugam. Non est au-
tem mediocris illorum substantia perfectionis causa corporum vel
argent, vi, nisi figuratur, quæ cum non fixa sit: licet eius impressio
non remouetur de facilī: non tamen stabiliter perpetuatur. Ex his
itaq; illius elicetur, mediocrem substantiam diuidere, necesse esse.

F iij

LIBER

Diuidere aut̄ putauerunt quidam impossibile esse, propter fortē ilius mixtionē. & illi quidem suis operibus manifestis aduersi sunt. Nam ipsum sulphur calcinauerunt; & licet non multū, quod nullā fusionem nec inflammationem dedit, sed illud per diuisionē necesse est cuenisse, quoniam sulphur in sua naturali cōmixtione permanens, necesse est inflammari, & comburi, ergo per diuisionē diuersarum substantiarū in illo, relinquuntur, partē magis in ipso inflammabile, a partibus nō inflammabiliis seorsum in artificij separari. Nām si posſibile est, per calcinationē ad remotionem omniū inflammabilium partium in illo guenire, necesse est, ex eorū naturalibus operibus, eos cōfiteri; ad omnē partium diuisionē peruenire. Sed quia hoc dependet ex subtilissimo artificio: cogitauerūt fore impossibile. Patet itaq; expr̄missis in hoc capitulo, nō esse sulphur de veritate nostrae artis: sed pars eius. Et nos iam deduximus te in cognitionem artificij: per quod ad illius diuisionē possibile est deueniri. In arsenico vero, quia in radice suæ minere, per actionem naturæ resolutæ sunt multe illius partes inflammabiles, ideo aruficium eius separationis est facile. sed ipsum est albedinis tinctura, sulphur vero rubedinis. In sulphuris igitur diuisione magnam adhibere cautelam, necesse est.

SERMO IN COGNITIONE NATURÆ MERCIRII.

Caput. lviij.

N ARGENT O vi. & similiter necesse est superflua demere. Habet enim corruptionis causas, videlicet terream, & adustibilis fabl̄q; inflammatio aqueitatis substantiam. Putaverunt attamē aliqui non superfluam habere terram vel immundiciam illud. Sed vanum est quod cogitatur ab eisdem. Videntus enim ipsum multæ liuiditatis & non albedinis, & similiter, per leue artificium, videntur ex illo terram nigrum & feculentam emanare, per lavationem videlicet, cuius modū narrabimus. Sed quia duplice est per illud perfectionem elicere, & illud perficere, ideoq; necesse est, ipsum duplicitis mundatiōis gradu præparare. Præterea due mūdationes mercurij necessarie. Una per sublimationē ad medicinā, & hæc innuitur. Alia per lavacrum ad coagulationē, & illud innuetur. Sunt enim in paragrapho. Secundus vero. Si enī volumus medicinam ex illo creare, tunc necesse est, a feculenta suæ terreatis

ap: 31. & 49
51. & 7. 7. 7.

cod. cap.

mundare per sublimationē, ne in projectione crēt colorē liuidum?
 & ipsius aqueritatē fugitiuam delere, ne & totam medicinā fugitiuā
 in projectione faciat: & mediocrem illius substantiā saluare per me-
 dicinam, de cuius est proprietate nō aduri, & ab adustione defende-
 re: & quæ non fugit: & fixum facit. Probamus itaq; perfectiuū esse
 illud manifestis experientijs. Nam videmus ar. vi. argento viuo ma-
 gis adherere, & eidem magis amicari, post illud vero aurū. & post
 hæc argencū. ideo ex hoc relinquitur, ipsum esse suæ naturæ magis.
 Alia vero videmus corpora non ad illa tantā conformitatē habere, et
 ideo ipsa veridice inuenimus min⁹ de sua natura participare. Et que-
 cunq; videmus plus ab adustiorie saluari: illa consideramus, plus su-
 am naturā possidere. ideo qd̄ relinquitur, ipsum ar. vi. esse perfectissi-
 mum & adustionis saluatiuū. quod est perfectionis ultimuū. Se-
 cundus vero mundationis gradus est ad ipsius coagulationē. & est,
 ut sufficiat illi solummodo lauatio suæ terreatis per vñā diem. Cu-
 fus medus hic est. Sumatur patella terrea: & in ea mittatur ar. vi. su-
 per quod fundatur aceti fortissimi pataca quātitas, vel alterius rei con-
 similis: quæ sufficiat ad cooperiendum illud. Post imittatur ad ignē
 lento ne ferueat: & agetur cōtinue cum digitis super fundum pa-
 telle: ut diuidatur ar. vi. in similitudinē subtilissimi pulueris albii:
 donec totum acetum euaporauerit & ipsum ar. vi. redeat. Postea ve-
 ro quod seculentū & nigrū videris ex illo emanasse, laua & abiice. Et
 hæc iterata vīce multiplicata: quoq; videris colorē suæ terreatis, &
 clarum mixtum albo & celestino colori perfecte mutari, quod perse-
 ëtæ lauationis est signū. Cum igitur peruenierit ad illud: projectatur
 super ipsum medicina suæ coagulationis: & coagulabitur in solificū
 & lunificū: secundum qd̄ ipsa præparata extenterint. Et ipsius nar-
 rationem in sequentibus ponemus. Ex iam igitur dictis patet, & sic
 militer argentū viuum non esse perfectiuū in natura sua: sed illud
 quod ex ipso producitur per artificium nostrū. Et similiter in sulphu-
 re & eius compari est inducere. Non ergo in his possibile est, natu-
 raliter naturam sequi: sed per nostrum artificium naturale.

SERMO DE COGNITIONE VERAE marchesitæ magnesiae & tutiæ. Caput. lvij.

D

A L I I S aut spiritibus naturalē necesse est nos
 facere traditionē. qui sunt. 1. marchesita: magnesia:
 & tutia, impressionē magnā in corporib⁹ facientes.

Nota de a
 1. Anano
 & T fol. 4
 ag late

S.
 1. Anano
 & T fol. 4
 ag late

inde si nota qual opus
 modo sic modo illius
 degradabilius sic suu
 de prolatione agit

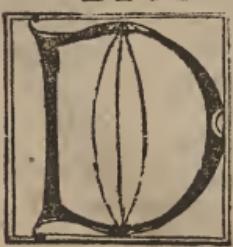
N

Spus min

LIBER

Et ideo dicamus quid sint in probationibus suis in hoc capitulo. Dicimus igitur: q[uod] marchesita dupl[ic]e habet in sui cratiōe substantiā. at. vi. s. mortificati & ad fixionem approximantis: & sulphuris aduentis. Ipsam habere sulphureitatem comperimus manifesta experientia. Nam cum sublimatur, ex illa emanat substantia sulphurea manifesta, cōburens. Et sine sublimatione similiter perpenditur illius sulphureitas. Nam si ponatur ad ignitionem, non suscipit illā priusq[ue] inflamatione sulphuris inflāmetur, & ardeat ipsam vero ar. vi. substantiā manifestatur habere sensibiliter. Nam albedinē p[re]stat veneri meri argenti quēadmodum & ipsum ar. vi. & colorē in illius sublimatione celestīnū p[re]stare: & luciditatē manifestā metallicam habere videmus. que certū reddunt artifice, illā ha[bi]tūtias contine[re] in radice sua. Magnesia vero sulphur plus turbidū: & ar. vi. magis terrenū & feculentū: & ipsum sulphur similiter magis fixū, & minus inflāmabile habere, per easdē probare experientias manifeste poteris: & ipsam magis naturae mārtis approximare. Tertia vero est fumus ipsorū corporū alborū. & hoc manifesta probatione perpenditur. Nā projecto fumo mixtionis iouis & veneris, adherēte in spondilibus fabricę fabrorū, eandē impressionē facit cum ea. et q[uod] fumus metallicus nō redit; nec q[uod] sa[mi]lit[er] sine aliquiū corporis admixione, ideo cum fumus ipsa sit alborū corporū, alba nō citrinat corpora, sic rubea. Nam citrinitas nō est aliud q[uod] rubei & albi determinata proportio. ideoq[ue] ipsa propter sui subtilitatē magis ad profundū corporis penetrat. & ideo magis alterat q[uod] suum corpus: & magis ad heret in examine paucō artificio: quod iā tibi narratū est. Quæcunq[ue] igitur alterantur: per ar. vi. virtutē, vel sulphuris, aut horum similius necesse est alterari. quoniam hæc sola cōmunicant in natura ad ipsa corpora.

DE ESSEN TIA SOL IS. Caput. lix.

ECORPORIBVS igitur ampliato sermone eorū intimam narremus essentiam. Et primo de sole. Postea de luna. Ultimo vero de alijs: secundum q[uod] videbitur expedite, cum suis probationibus, quæ per experimentū habentur. Est igitur sol-creatus ex subtilissima substantia ar. vi. & clarissima fixa: et ex substantia pauca sulphuris mundi, & puræ rube

TERTIVS

36

dina, fixi clari, et a natura sua mutati, tingentis illū, s. mercuriū. Et ideo
 quia contingit diuersitas in coloribus ipsius sulphuris: necesse est, &
 puri citrinitatē diuersitatē habere similiter. Est etiā quoddam magis:
 quoddā vero minus in citrinitate intensem. Quod ipsum enī sit ex ^{vnde ab aliis}
 subtilissima ar. vi. substantia, perpenditur & ipsum, quia ar. vi. de fa-
 cili illud suscipit. Non enim ar. vi. aliud ēs suæ naturæ suscipit. q.
 vero clarā & mundam illā substantiam habuit: per splendore eius
 fulgorē & radiantem manifestatur, nō solum in die, verum etiam in
 nocte se manifestantē. q. vero fixam & sine sulphureitate cōburente
 habeat: patet per omnē operationem illius ad ignē. Nam nec minui-
 tur: nec inflammatur. q. vero ipsum sit sulphur tingens: patet per hoc:
 q. admixtum ar. vi. ipsum in colorē transformat rubetū. & q. subli-
 matur forti ignitione de corporibus: ita q. illorū ascendet subtilitas:
 cum eo citrinissimū creat colorē. patet igitur: q. cum pura purū co-
 lorem generat: cū nō pura non purū. Qui vero probationis suæ ci-
 trinitatis ostensione indiget: sensum nō habet: quod per visum perfici-
 tur. Subtilissima igitur ar. vi. substantia ad fixionē deducta, & pu-
 ritas eiusdem, & subtilissima sulphuris materia fixa, & non adurens,
 tota ipsius auri materia est essentialis. Maior vero ar. vi. ideo maiorē
 ar. vi. habet ingressiōne in illud. Igitur quęcunq; volueris alterare:
 ad huius exemplar altera: vt ipsa ad aequalitatem eius perducas. Et mo-
 dū iam ad illud nos deditus. Et quia subtile habuit & fixas par-
 tes: ideo potuerunt partes eius multum densari. Et haec fuit causa sui
 magni ponderis. per multam vero operatam a natura decoctionem,
 facta est ex illo paulatia resolutio: & inspissatio bona, & ultima mi-
 xatio, vt cum ignitione liquecat. Ex praecedentibus igitur patet: quo
 niā multa ^{quanto magis metallū} quantitas ar. vi. est causa perfectionis. multa vero sulphu-
 ris, causa corruptionis. Et uniformitas in substantia est causa perfe-
 ctionis. oppositum vero corruptionis. Igitur si ceciderit super ipsum
 ar. vi. sulphur non debite: necesse est, secundū diuersitatē illius diuer-
 sas corruptiones adduci. Potest enī sulphur, quod super illud cadit
 fixum nō adustibile esse totū, aut totū adustibile & fugiens in natu-
 ra sulphuris, aut fugiens et nō in natura sulphuris, aut partē fugien-
 tis, partē vero fixi tenere, sed in parte naturā sulphuris tenere, in parte
 vero nō; aut totū mundū, aut imundū, mediū aut multe quanti-
 tatis, aut paucę superās in cōmixto, aut paucę quantitatis superātū in
 illo, aut nec superās nec superatū, aut albiū, aut rubetū aut mediocre.

Eadem. cot. et per-
 fectior, contem-
 nata quanto magis
 Eadem. & tanto magis
 imperfectorum

LIBER

Ex his itaq; omnib; diuersitatib; necesse fuit in natura diuersa erat
in corpora & his similia, quas omnes oporteret narrare nos cum pro-
bationibus manifestis.

SERMO IN COGNITIONE NA- ture lunaris. Caput. Ix.

AMERGO patet ex precedentibus: qd si ce-
ciderit sulphur mundum fixum rubeum clarum
super substantiam ar. vi, puram, non superans,
imo paucae quantitatis superatum, creature ex
hoc aurum purum. Si vero fuerit sulphur mun-
dum, fixum, album, clarum super qd ceciderit sub-
stantiam ar. vi, sit argentum purum. si in qua-
titate non supererit, diminuta tamen habet pu-
ritatem ab auri puritate: & spissitudinem grossiorem, qd aurum. Cuius
signum est, qd non densantur partes eius in tantum qd auro componde-
ret, nec ita fixam substantiam habet, vt illud. signum est diminutio eius
per ignem: & sulphur eius, quod non est fixum, nec incombustibile,
causa est illius. Et qd sulphur in illo huius sit dispositionis: per illius
paululum inflammatiōnē probatur. Idem autē fixum ad aliud qui-
dem & ad aliud relatum esse: impossibile non est aut mandū. Lu-
næ enim sulphureitas ad auri sulphureitatem relata: non fixa & com-
burens est. Ad aliorum vero sulphur corporū, fixa & non cōburet.

SERMO IN COGNITIONE NA- ture Martis. Caput. Ixi.

VERO fuerit sulphur fixum tertium ar.
vi, fixo terreo cōmixtum. & haec ambo non
purgat sed albedinis liuidē fuerit, cuius superā-
tig quātitas sit sulphuris summa, sit ex his fer-
rum, quoniam superantia sulphuris fixi fu-
sionem prohibet. Ideoq; ex hoc relinquitur
sulphur velocius liquefactionis festinantiā
per opus fixionis perdere qd ar. vi. Non fixū
vero videmus citius qd argē. vi, liquefcere. Ex his vero manifestatur
causa velocitatis fusionis & tarditatis in corporū unoquoq;. Nam
quod plus de fixo habet sulphure tardius: quod vero plus de adu-
rente, facilius & citius fusionē suscipit, quod satis aperte relinquitur

nobis fore monstratum. Quod igitur ipsum fixum tardiore faciat fusionem, manifestatur per hoc quod ipsum nunquam nisi calcinetur, figitur, & calcinata nullam dat fusionem. Ergo in omnibus illam impedire debet. Quod vero nisi calcinetur non figatur, patet experimento illius qui illud figit non calcinatum, quoniam ipsum inuenit semper fugere donec in terra vertatur, cuius similitudo est calcis natura, hoc autem minime in ar. vi. contingit, quoniam figi potest absque hoc quod in terram vertatur. & figi similiter cum conversione illius ad terram, s. potest. Non per festinationem ad eius fixationem quae per præcipitationem perficitur. Figitur & in terram mutatur, per successuam vero illius iterata vice sublimationem figitur similiter, & non in terra vertitur, immo fusionem dat metallicam. Hoc autem manifestum est & illi probatum qui utralsque fixiones illius expertus est viscum in illius consummatione festinam præcipitationem & tardam per successivas sublimationes, vidit enim & inuenit sic ut a nobis scriptum suscepit. Et illud ideo quoniam viscosam habet & densam substantiam, cuius signum est contritio illius cum imbibitione & mixtione cum rebus alijs. Sensitur enim in illo manifeste viscositas illius per multam adherentiam, densam autem substantiam illud habere manifeste videt monoculus per illius aspectum & præponderis sui, auro enim præponderat cum in natura sua est. Et est similiter fortissime compositionis ut narratum est. His igitur relinquetur ipsum posse figi sine illius humiditatis consumptio ne & absque in terra conuersione, propter enim bonam partium adherentiam & fortitudinem sue mixtionis si quo modo partes illius inspiciuntur per ignem, ulterius non permittit se corrupti nec per ingressum suum mox flammæ in illud, se in fumum ulterius eleuari permittit, quoniam rarefactionem lui non patitur propter sui densitatem & carentiam adustionis quae per sulphureitatem perficitur. Per hoc igitur inuenitum est inven tione veridica duorum secretorum genus mirabile duplex, s. unum causa corruptionis vniuersitatemque metallorum per ignem, quarum una est inclusio adurentis sulphureitatis in illorum substantia per inflammationem illa diuinientis & exterminantis in fumum ultima consumptione quantumcunq; in illis ar. vi. bona fusionis exciterit. Altera vero est multiplicatio flammæ exterioris super illa penetrantis & secundum in fumum resoluentis, cuiuscunq; fixionis in eis ipsum sit. Tertia vero est rarificatio ipsorum per calcinationem, tunc enim flamma vel ignis sine illa in ea penetrare potest, & ipsa exterminare, si igitur omnes corruptiones carere coeniantur, maxime corpora corrupti necesse est. Si vero non omnes, remittitur corruptionis velocitas vniuersitatemque corporis, secundum remissionem

LIBER

illarū. Secundū genus est bonitas quæ per ipsum cōsideratur in coporibus. Quia igitur ar. vi. propter nullas causas extirpationis se in partes cōpositionis illius diuidit permittit, quia aut cum tota suis substantiæ exigne recedit, aut cum tota in illo permanens stat. Notatur in eo necessario perfectionis causa. Laudetur igitur benedictus & gloriōsus aliusimus qui creauit illud, deditq; illi substantiam & substantias proprietates quas nō contingit ex rebus vñlam in natura possidere, vt in illa possit inueniri hæc perfectionis per artificiū aliquod quod in illo inuenimus potentia propinquā, ipsum enim est quod ignē superat & ab igne nō superatur, sed in illo amicabiliter requiescit eo gaudens.

SERMO IN COGNITIONE NA-

turæ gris.

Caput. Ixij.

ED FVNTE S igitur ad propositū dicim⁹ qđ si fuerit sulphur īmundum grossum fixum secundum sui maiorē partē, secundum vero sui minorē non fixum, rubeū liuidum secundū totam nō superans, necq; superatū, & ceciderit sup ar. vi. grossum. ex eo qđ creari necesse est. Horū itaq; omnium probationē adducere per data ex natura sua contigit. Nam cum illud ad inflamationem deponitur: flammā ex eo sulphureā discernere poteris quę sulphuris non fixi est signū. & deperditio suæ quantitatis per exalationem, sulphur fixum illa significatur per frequentem eius combustiōnem. Nam ex ea sit suæ fusionis retardatio & induratio suæ substanciæ. quæ signa sunt sue multitudinis fixi sulphuris, qđ illud aut sit rubrum īmundum adiunctū ar. vi. īmundo significatur per sensum, vñ de alia probatione nō indiget. Experimento itaq; elicias secretū. vides enim omnē rem caloris actionē in terrā mutatam cum facilitate solui, & ad aquę naturam redigi. hoc autē contingit propter partium subtilitatem ab igne. Res igitur magis subtilis in natura propria ad hanc terream naturā reducta magis subtiliatur. Igitur magis soluitur. ita & quæ maxime maxime. Ex his igitur patet causa corruptionis & infestationis horū duorum, Martis. s. & Veneris, quoniā est per sulphur multę quantitatis fixū. & non fixum paucę in venere, minime vero in marte. Cum igitur sulphur fixū in fixiōnē deuenit per calorem ignis ius partes subtiliantur, sed pars illa quæ est in aptitudine solutionis suę substantię soluitur, cuius signū est expositiō horum duorum corporum ad vaporē aceti. Nam per illud floret in superficie sua sulphuris eoru

laminæ & medallæ
in fusione excelle
bit a Δ magno.

aluminositas per calorem in illud creata subtiliatuum'. Et si posueris
 hec duo corpora in liquorē ponticum, soluentur de facili per ebullitio-
 nem multe illorū partes. Et si respexeris in mineris horum duorū, ma-
 nifestam inuenies ex eis solutā aluminositatis substantiā stillare & in
 illis adherere, quæ aluminositas per ponticitatē & facilem solutionē
 in aquam mutatur. Non enim ponticum & facile solubile reperitur
 aliud cū alumen & quod suæ naturæ est. Nigredo vero in unoquoq;
 horum duorū corporū ad ignē creatur prope sulphur non fixū quod
 in illis concluditur: multū quidem in venere: parum vero in marti. &
 ad naturam fixi approximans. Ideoq; non de facili talem impresionē
 de marte remoueri est possibile. Nam igitur patuit ex sulphure non fixo
 fusionem fieri & fusionē adiuuari: ex fixo vero fusionem non fieri &
 fusionē impediti ex ar. vi. fixo non est necesse fusionē non fieri, & fu-
 sionem impediri. illud scit necessarium verū esse quæ nullo ingeniō
 fusionis sulphur potuit conseruare in fusione post illius fixionē. Ar.
 vero vi. figi potuit per frequentē sublimationis reiterationem ad illud
 eo bonā fusionem suscipientem. Ex hoc itaq; manifestum est corpora
 esse maioris perfectionis quæ plus ar. vi. sunt continentia, minus mi-
 noris perfectionis. Studeas igitur in omnibus tuis operibus ar. vi. in
 cōmixtione superare. & si per solum ar. vi. perficere poteris, præciosissime
 ne perfectionis indagatoris & eius perfectionis quæ natura vincit
 opus. mundare enī poteris intime ad quod natura non peruenit. Pro
 batio vero eius, cū ea quæ maiori ar. vi. quantitatē sunt continentia
 maiori sunt perfectionis est. s. facilis susceptio ar. vi. Videmus enim
 corpora perfectionis amicabiliter ar. vi. suscipere. Ex præcedentibus
 itaq; sermonibus relinquitur duplē fore in corporibus sulphureitatē
 Vnam quidē in profunditate ar. vi. conclusam in principio sua mixti-
 onis. Alteram vero superuenientē. quarum altera cum labore tollitur.
 Alteram vero nullo artificiorū ingeniō non est possibile. s. tolli cū per-
 ignem perficitur: ad quod possit nostra operatio cōgrue ac utiliter per-
 uenire. cum iam secū ad eandem cerationē vnicum factū est. & hoc ex-
 perimēto probatur cū sulphureitatem adustibilem videmus per ignē
 deleri, sulphureitatem vero fixam minime. Si igitur dixerimus corpo-
 ra calcinatione mundari, intelligas utiq; a terra substantia quæ non in
 radice suæ naturæ vñita est. quoniā vñita mundare per ignis ingenu-
 non est possibile, nisi adueniat ar. vi. medicina oc. ultans & contempe-
 rans illā aut illam de cōmixto separans. Separatio autē terreæ substanciæ
 in radice nature metallo vñicab eius de cōmixto fit. aut per eleua-

LIBER

tionem cū rebus substantiā ar. vi. eleuantibus & sulphureitatē dimit tentibus propter conuenientiā cum eis ut estutia & marchesita quoniā am fumi sunt quorū maior pars ar. vi. est quantitas q̄ sulphuris & huius experientiā vides. quoniā si forti & subita fusione hæc coniungeris cum corporib⁹ spiritus secū adducunt corpora in fuga sua ad eosq; cum eis eleuare poteris. aut cum lauatione per ar. vi. cōmixtionem quā narrauimus ar. enim vi. tenet quod suæ naturæ est. alterū vero respuit.

SERMO IN COGNITIONE NATV

ræ stagni. Caput. lxiij.

AC I GIT V R inuestigastione proposita nostrū propositum sequentes innuimus q̄ si sulphur fuerit in radice cōmixtionis, fixiōe pauca participans album albedine non pura non superās sed superatū cum ar. vi. secundū partem fixo: secundum partē vero non

fixo. Albo non puræ cōmixto sequetur ex eo stagnum. Et horum probationē per præparationem inuenies. quoniā si stagnum calcinaueris senties ex illo sulphuris fetore quod signum est sulphuris non fixi & quia flammā non dat, nec putes illud fixum: quoniā non propter fixiōem sed propter superantiā ar. vi. in cōmixtione saluantis a combustionē flamma no dat. probat itaq; duplex in stagno sulphureitas duplex ar. vi. substantia, vna quidē sulphureitas quæ est, quia cū calcinat̄ fetet ut sulphur. per primā probatur mixtionis experientiā. altera per coniunctionem illius in calce sua ad ignē quā habet quia magis fixa non fetet. probatur vero duplex ar. vi. substantia in illo. vna quarū est nō fixa, altera fixa, quoniā ante illius calcinationē strider, post vero triplicem ipsius calcinationem non strider, quod est, quia eius ar. vi. fugitiui substantia stridorē faciens euolauit. Quod vero ar. vi. substantia sit substantia fugitiui causa stridorē faciens. probatur per lauationem plumbi cum ar. vi. quoniā si cum ar. vi. plumbū lauetur, & post lauacrum eius illud fuderis cum igne non superante suæ fusionis ignē, remanebit cum eo ar. vi. pars quæ plumbō stridorē adduci, & illud in stagnū conuertet. Econuerso vero per mutationē stagni in plumbū illud cōsiderare potes. Nam per multiplicē calcinationis reiterationē ad illud & magis illi ignis conuenientis ad reductionis administrationē in plumbū conuertitur. maxime vero cū per subtractionē sui scorpij cū magno calcinatur igne. Et harum substantiarū diuersitatibus certificari poteris per ingenia conseruationis illarū, vel instrumētis proprijs, & ignis modo eas diuidentis ad quē nos peruenimus cum instantia: &

vidimus cum certificatiō nostra nos verum per illud estimasse. Quid
 igitur sit quod post remotionē duorū nō fixorū ex loue. s. sulphuris
 & ar. vi. remansit, te certum reddere nos expedit. ut cōplete cognoscas
 ipsius louis compositionem. Est igitur illud liuidū ponderosum ve
 plumbū, maiori tamē albedine plumbo participans. Est igitur plum
 bum purissimum, & est in ipso xequalitas fixionis duorū componen
 tum ar. vi. s. & sulphuris. Non autem xqualitas quantitatis, quoni
 am in cōmixtione vincit ar. vi. cuius signum est facilitas ingressio
 in illud ar. vi. in natura sua. Igitur si non maioris argē. vi. in illo esse
 quantitas, nō adhereret illi in natura sua sumptum de facili. Ideoq; nō
 adheret Marti nisi subtilissimo ingenio; nec Veneri propter paucitatē
 ar. vi. in illis in cōmixtione sua. Ex hoc igitur patet quia difficultate
 Marti adheret. Veneri vero facilius propter maiorē copiam ar. vi. in
 ea, cuius signum est fusio illius facilis. Martis vero difficilissima. Fixio
 vero harū duarum substantiarū ad firmam approximāt fixionem, nō
 autem fixa propterea est perpetua. & huius est probatio ipsius corpo
 ris calcinatio, & post calcinationē ad fortissimū ignem expositiō, nam
 per eum non fiet diuisio sed tota ascendet substantia, purificata tamen
 magis. Videmus ergo substantiā sulphuris in stagno adurentem fac
 lius separari in plumbo. & huius experimentū vides per faciem lo
 uis indurationem calcinationē & meliorationem sui fulgoris. Ideoq;
 considerauimus hæc corruptientia in radio sua nō fuisse, sed ei postea
 aduenerunt. Et quia in prima cōmixtione nō fuerunt illi multum con
 iuncta, ideo facile poslunt separari. Ideoq; alterationes in eo sunt velo
 cis operis, mundificatio videlicet induratio & illius fixio, & harū cas
 sas per ea quæ iam a nobis tradita sunt, manifesta cōsiderare potes. &
 quia post has operationes calcinationē. s. & reductionem cōsiderauis
 mus in fumo suo per magnā elevationem ignis expressionem. & vidi
 mus illum ad trinitatem pertinere. cum hoc sit de proprietate sulphu
 ris calcinati, estimauimus estimatione vera in qua fuimus certificati sul
 phuris fixi naturam secum cōtinere. Qui igitur voluerint in
 hac nostra scientia videre veritatem, investigationem horū omnium per
 studeant cum sedulitate operis donec per eam principia ipsorum cor
 porum & proprietatem spirituum inueniant inuentione certa nec con
 jecturali quam tradidimus in hoc nostro volumine sufficienter ad ar
 eas exigentiam.

SERMO IN COGNITIONE NA
ture Saturni.

Caput. lxxij.

G in

LIBER

R

ESTA T nos igitur de Saturno descriptionem posse.
et dicimus, non diversificatur loue per calcinationis reiterationem ad illius naturam reductio, nisi quia immundior habeat substantiam a duobus substantiis cōmixtis grossioribus sulphure. s. & ar. vi. & quia sulphur in illo cōburens est suæ q̄ ar. vi: substantiae magis adhesiuū,
& quod plus habet de substantia sulphuris fixi ad compositionem suam q̄ Jupiter. & hanc probationes per experientias manifestas adducem⁹.
q̄ igitur ipsum sic maioris terre seculentis q̄ Jupiter, manifestatur per visum & per lauacrum eius ab ar. vi. in hoc q̄ plus per lauacrum emanat seculentis ab eo q̄ a loue. qui primū gradum calcinationis suscipit facilius q̄ Jupiter, quod est signum multe terreatatis. Nam corpora plurim
terreatatis facilioris inuenimus calcinationis, & terreatatis paucē diffi-
cioris calcinationis. & hui⁹ est probatio difficilima solis calcinatio cō-
pleta. Et quia non rectificatur eius feditas per calcinationis reiterationem
sic in loue quod est signum maioris feditatis in principijs eius ex natu-
ra sua q̄ loue. Quod vero sulphuris quantitas cōbustibilis, magis sit
ar. vi. substantiae adhesiuā in eo q̄ in loue significatur per hoc q̄ nō
seperatur de eo in fumum quantitas notanda, quin sit citrini coloris
multe citrinitatis cui⁹ similiter est quod in fundo inferion ex eo reman-
sit, necessario vnum triū esse signum relinquitur, aut nullius quantita-
tis sulphuris combustibilis in eo, aut paucissimæ aut multū coniuncte
in principiorū propinquitate ad radicem cōmixtionis, sed certificati su-
mus per illius odorē ipsum alicuius esse qualitatatis & non paucē, imo
multæ quia non mouetur ab eo odor sulphuritatis in brevi tempore,
ideo considerauimus consideratione qua certi sumus sulphur combus-
tens illius sulphuri non cōburenti ad naturam fixi approximanti in
ar. vi. substantia vniiformiter esse commixta. ideo cum scandit fumus
cuius necessario cūsul. non comburente scandit, de cuius proprietate
est citrinitatem creare. q̄ vero maior quantitas sulphuris non aduren-
tis sit in ipso q̄ in loue: a nobis adductum est cum veritate, per hoc
q̄ videmus totum colorē ipsius in citrinum mutari. loue vero in albus
in calcinationibus suis. Et ideo in hoc nobis aperta est via cause inuesti-
gationis hui⁹ operis per quod in calcinatione mutatur Jupiter facilis
in durum q̄ Saturnus, non aut in tarditatem liquefactionis velocius
q̄ Saturnus. & illud ideo quoniam causa duricie naturae est sulphur
& ar. vi fixū. Causa vero liquefactionis est duplex ar. vi. s. & sulphur
combustibile quoniam alterum quo ad fusionis perfectionem sufficit in

Vnoq[ue]oq[ue] gradu eius cum ignitione, s. & sine ignitione, s. ar. vi. Quia
 igitur in loue est multa ar. vi. quantitas non vere fixa. remanet in illo
 multum liquefactionis velocitas, & non remouetur ab illo faciliter.
 Causa vero mollificationis est duplex, argē. I. vi. & sulphur combusti-
 bile. Quia igitur remouetur sulphureitas comburens ex loue faciliter
 ex Saturno, ideo ex eo altera causarum mollicitati remota necesse est illo
 sed indurari calcinatum. Saturnus vero quia virtusq[ue] mollicitati causas
 fortiter habet coniunctas non facile induratur. Est tamen diuersitas in
 mollicitate per ar. vi. & mollicitate per sulphur. quoniam mollicitates p[er] sulphur
 est cessiva, mollicitates vero per ar. vi. extensiva est. Ethoc necessario pro-
 batur per hoc q[uod] videmus corpora multi ar. vi: multe extensionis esse.
 corpora vero pauci, paucae. Et ideo Jupiter facilis subtilius extendit q[uod]
 Saturnus. Saturnus facilis q[uod] Venus. Venus q[uod] Mars. Luna subtilis
 q[uod] Jupiter. Sol vero q[uod] Luna subtilius. Pater igitur q[uod] causa induratio-
 nis est ar. vi. fixum aut sulphur fixum. Causa vero mollicitati est oppo-
 sita. Causa vero fusionis est duplex. sulphur non fixum & ar. vi. cuius
 cunctus generis. Sed sulphur non fixum necessario est causa fusionis sine
 ignitione, & manifeste vides huius rei experientiam per projectionem
 arsenici super corpora difficilis fusionis, facit enim ea facilis fusionis &
 sine ignitione. Causa vero fusionis facilis est & similiter ar. vi. Causa
 vero fusionis cum ignitione est argen. vi. fixum. Causa igitur impedi-
 menti fusionis cuiuscunq[ue] est sulphur fixum. per hoc itaq[ue] maximum
 poteris dicere secreteū. quoniam cum plurime ar. vi. quantitatis corpo-
 ra, maxime sint perfectionis inuenta, & pluris igitur quantitatis ar. vi.
 corpora a perfectione diminuta, perfecto approximare necesse est. itaq[ue]
 & multæ sulphureitatis corpora plurimæ corruptionis esse contingit.
 Quamobrem igitur ex iam dictis patet louem maxime perfecto ap-
proximare, cum perfectionis plus participet. Saturnum vero minus;
 minus vero & adhuc Venerem, minime vero Martem, quo ex perfe-
 ctio dependet. Alter autem ex medicina completere & defectu supple-
 te perfectius attenuante ad profundum corporum spissitudinem, & sub-
 splendentis fulgoris substantia eorundem palliante fuscedinem, se ha-
 bere contingit. Ex hac enim maxime perfectibilis Venus existit, mi-
 nus vero Mars, ad huc minus Jupiter, minime vero Saturnus. Ex
 his igitur repertum est laboris inuestigatione veridica, ex corporum di-
 uersitate diuersas inueniri cum præparatione materias, alia enim eger me-
 dicina durum ignibile, alia vero molle & non ignibile corpus; hoc qui
 de mollificante & ad profundum attenuante et in sua equante substantia.

fol. 17. art. 2.
 2. o. vel & tran-
 sversa deinde 2.
 post 3. diffide-
 vero 3.

LIBER

Illud vero indurante & inspissante occultum eius : Ex his igitur nos expedit ad medicinas transire cum manifestis experientijs diuersarum patientibus nobis medicinarum causas inventionis . & quod diminutum relinquant . & quod ad complementum deducant.

Caput. lxxv.

RO^{RA} M^VS igitur spiritus corporibus fragili assimilari per hoc quod magis corporibus vnitantur & amicabilitus quod alia in natura . Per hoc ergo adductum est nobis inventione prima hocesse corporum alteratio-

*Dura
Mollia*

nis medicinam veram . ideoque in omni quo potimus ingeniorum genere , nos ipsos exercuimus ut per illos imperfectorum vnumquodque corporum mutatione firma in perfectum lunare & solare transformemus corpus . Quamobrem igitur ex eisdem medicinam diuersam ex diuersa alterandorum intentione creari necesse accidit . Cum sititur duplicitis generis medicina alterationis ar. vi. perfectione coagulabile & a perfectione diminuta corpora . haec siquidem multiplicia . alia quidem dura ignibilia . alia vero mollia non ignibilia . dura quidem ignibilia ut Mars & Venus . mollia vero ut Iupiter & Saturnus . necesse est & materiam similiter perfectiā multiplicem esse . Alia etenim eget ar. vi . materia perficiens . alia vero corpora transformanda ac etiam alia agent dura ignibilia ut Venus & Mars . alia vero mollia non ignibilia ut Saturnus & Iupiter . & haec utraque utriuscumque generis cum ad se in unum differant in natura similiter diuersam egere medicinam necessarium accidit . Vnius etenim generis Mars & Venus , sed in speciali quadam proportionate differunt . Etenim hic non fusibilis . illa vero fusibilis . ideoque alia quidem Mars alia vero Venus medicina perficiuntur . & hic quidem ex toto immundo . illa vero non . & hic quidem in quadam albedine fusca . illa vero rubidine & viriditate participat . quae in medicina diuersitatis necessitatem imponunt consimiliter . Alterius enim generis molliciei corpora . s. Iupiter & Saturnus : cum hic & similiter differant diversa medicina & similiter regere necesse est . Estantem hic quidem manus . s. Iupiter . ille vero non . At vero & haec quidem mutabilia omnia nunc lunaria . nunc solaria efficiuntur corpora . Ideoque necesse est uniuscuiuscumque duplex materialis in corpore . unam quidem citrinam in citrinum mutantem solare corpus . Alteram vero album in album lunare corpus mutantem similiter . Cum ex quatuor igitur imperfectorum corporum uniuscuius duplex materia adiuueniatur . solaris videlicet & lunaris . octo igitur in summa erunt medicinæ omnes corpora perficientes in forma bona .

perficitur & similiter ar. vi. in solare & lunare, ideoq; & medicinæ alte
rantis illū duplē differentiā esse cōtingit. Decē igitur erunt omnes
medicinæ quas inuenimus cum totalitate sua ad cuiuslibet imperfecti
alterationē completam. Verū utiq; cum diuturnitate, laboris instantia
& magne indagationis industria excusari volumus ab inuentionis la-
bore harū decē medicinarū per vnius beneficiū medicinæ. & inueni-
mus inquisitione longa, necnon & laboriosa maxime & cum experien-
tia certa, medicinā vnam, qua quidē durū mollescit, & molle induratur;
corpus & fugitiuum figitur, & illustratur sedum splendore inenara-
bili & in eo qui supra naturā consistit. Ideoq; omniū harum medici-
narū expedit singulum sermonē adducere cum causis suis & manife-
stis probationū experientijs. Prīmū igitur medicinarum decē seriem. &
dehinc quidē corporum omnium, deinde vero ar. vi; dehinc vero & vi-
timo ad perficientis magisterij medicinā transeundum. Cum tamen
præparatione indigent imperfectia. Ideo ne prōpter artis insufficien-
tiā traditionis, mordeamur ab inuidis: afferamus in primis narratio-
nem de imperfectorū præparationibus, earū inuentionis causæ necessi-
tate ponentes. quibus siquidē in nostro artificio efficiantur congrua
g̃flectionis albedinis & rubedinis in unoquoc; gradu medicinā fusi-
pere, & ab eadem perfici. dehinc vero addendum medicinarum omni-
um narrationem sufficientem & congruam.

Caput. lxvi.

EX J A M ergo a nobis narratis sermonibus appareat
quid superfluum quidue diminutū ex operibus na-
tura relinquat in unoquoc; eorū que imperfecta sunt
corpora secundū sufficiētem partē. secundum vero cō-
plementū quæ in superioribus obmisimus hic cōple-
bitus sufficiente sermone. Prīmū igitur cū duplicis fore generis im-
perfectionis corpora contingat, mutabilia mollia, s. necnon ignibilia
vt Saturnus & Iupiter, dura enī non fusibilia, aut cū ignitione fusibilia
vt mars & venus. hic quidē non fusibilis illa vero cum ignitione, Nes-
cessario nobis natura informando edoguit ex illorū diuersitate essentiā
rum in radice naturæ diuersas præparations secundū exigentiam illis
us administrare. Sunt ita q; vnius generis transformanda imperfectio-
nis corpora duo necessaria, plumbum, scilicet quod mela dicitur, & per
artem Saturnus & plumbum stridens quod album dicitur. & hac
scientia Iupiter quæ a se inuicem sunt diuersa in sui occulti profundo
ex radice suæ naturæ innata & manifesto similiter quoniā Satur-

N Vm in or

ores gummæ s.
mercurii medicinae
pulicariae

LIBER

nus, fuscus, lividus, ponderosus, & niger, sine stridore totaliter mutus; Jupiter autem albus livens parum, multum vero stridens, & modico sono tintillum adducens. differentiam in profundo illorum tibi cum manifestis experientijs monstrauimus ex illarum causis necessarijs. Ex quibus secundum magis & minus præparationis ordinem colligere bone mentis artificem contingit. Primo igitur secundum ordinem corporum præparationem narremus. Postea vero & ipsius artis vi. coagulabilis. Sed & primo unus generis mollicie. scilicet post hoc vero & alterius. Primi quidem generis corporum ponatur saturni præparatio & iouis. postea vero & aliorum secundum suum ordinem determinatum, quia in præparatione corporum nihil superfluum ex profundo ipsius remouendum, sed ex manifesto potius.

Caput. lxvij.

ATVR NI vero præparatio multiplex ad habetur essentiae & iouis similiter, secundum ipsorum multiplicis pfectio[n]is approximatio[n]is, aut elongationis ab eo gradum, cum sit igitur aliud ex corpore rumpentibus quidem suo profundo adueniens ex suae naturae radice innata sulphureitas. scilicet terrestris atque artis vi, impuritas terrae illorum creationis principijs essentiali natura commixta, aliud vero superueniens post primam illorum mixtionem corruptionem adducens, et sunt primi generis sulphureitas ciburens, & illius impuritas, & artis vi. substantia feda, quae omnia sunt saturni & iouis pfectio[n]is substantia corruptentia. Sed horum quidem alterum impossibile est remoueri per medicinam primi ordinis aliquius industrie. Alterum vero paruo adminiculo remoueri contingit, hoc quidem remouendum esse impossibile, aduenit propter hoc quod in principijs naturae propriæ huius generis corporum, in veram essentiæ commixta fuerunt, & vera essentia facta sunt. Ideoque cum non sit possibile veram rei cuiuscumque in natura remouere essentiam, re permanente, non fuit ab eis possibile, haec corruptio[n]em delere. Quamobrem igitur putauerunt quidam philosophorum per hoc ad artem non posse perueniri. Sed nos quidem & nostro tempore haec inquirentes scientiam peruenimus ad hoc idem, quod & similiter nullo ingeniorum præparationis modo potuimus corpora illustrare cum complemeto sui fulgoris lucidi, quin contingat illa ex toto infici & denigrari poterit, propter hoc igitur & nos similiter in stupore ad ducti multi tempore spacio sub desperatio[n]is umbraculo delitium respeximus. redentes igitur in nosipso, nosipso torquentes immensæ cogitatione meditati ois afflictionib[us] respeximus a pfectio[n]e corpora diminuta in profundis

suæ naturæ seda existere. & nihil ex eis fulgidū inueniri, cum in eis secundum naturā non sit. Non enī inuenitur in re quod in illa non est. Cuī igitur nihil pfecti in illis inueniatur, necessario & in eisdē nihil superfluum inueniri relinquitur in diuersarū substantiarū separatiō in illis & in pfundo suę nature. Ideoq; per hoc inuenimus aliquid diminutū in illis fuisse quod cōpleri necessario accidit per materiā sibi cōuenientem & diminutū complente. Est igitur diminutū in illis. s. paucitas ar. vi. & non recta spissatio eiusdē. Igitur cōplementum erit in illis ar. vi. multiplicatio & spissatio bona & fixio permanens, hoc aut̄ per medicinā ex illo creata perficitur. hæc enim cum ex ar. vi. sit inesse deducta per ilius beneficium luciditatis splendoris illorū fuscedinē palliando celat & regit, & splendorē educit, & in fulgorē conuertit. Cum enī ar. vi. in medicina præparatu per nostrū artificiū sit mundatū, & in substantiā purissimā & fulgidissimam redactū, projectū sup diminuta a pfectione illustrabit & sua fixione perficiet. Hanc vero medicinam in sua natura rabimus oratione. Relinquitur itaq; ex præiacentibus necessario duplīcē fore perfectionis inuentione necessariā. Aut vnam quidē per materiam quæ de mixto substantiā fedam separat. Aut alterā vero per medicinā que illam sui fulgoris splendore palliando regat & illustrando decoret. Cum nihil igitur superfluum sed potius diminutū in profundō corporū contingat rep̄eriri, si quid igitur superflui remoueri expedit, necesse est id ex manifesto sue naturæ superueniens & tolli & moveri diuersis cum præparationibus, quas in hac oratione nos expedit enarrare, primum quidem in eadem oratione louis & Saturni. Ultimo vero & aliorum secundum ordinem.

DE PRAEPARATIONE SATVRNI

& louis. Caput. lxvij.

PRAEPARANTVR igitur Saturnus & Iupiter, præparationibus multiplicibus secundū maioris perfectioni approximationis necessitatē cōmuni. s. & speciali præparationis modo. Cōmuni quidem est per gradus approximationis ad perfectionē multiplices. Est enim unus gradus approximationis. s. fulgur ex substantia munda. Alter vero durities cum suę fusionis ignitione. Tertio vero fixio per remotionem fugitiue substantiae. Mundificantur igitur & fulgida fiunt tripliciter, aut per res mundificantes; aut per calcinationis modum & reductionis: aut per solutionem. Per res igitur depurantes mundantur dupliciter, aut in calce redacta, aut in natura corporū.

LIBER

In calce vero redacta purificantur per hunc modum, aut per sales, aut per alumina, aut per vitrum. Et est ut cum corpus, s. Iupiter & saturnus calefactum extiterit, tunc infundatur super eorum calcem aluminum, aut salium aqua, aut commisceatur cum ea vitrum & reducatur in corpus. hoc igitur totiens super haec corpora alternata vice reiteretur, quo usque munda complete se ostendant. Nam cum sales & alumina & vitrum fundantur fusione alia quae corpora, ideo ab illis separantur & secum terream substantiam ducunt relicta sola corporum puritate. In natura vero corporum similiter, & per eundem depurantur modum. Et est ut continetur subtilissime haec duo corpora, post hoc vero cum eisdem administrantur aluminibus salibus, & vitro videlicet, & postea in corpus reducantur. Et sic alternata vice reiteretur quo usque mundiora appareant. Mundantur & per ar. vi. lauacrum: modum cuius attulimus. Mundificantur & hic similiter utriuscum generis corpora per reiterationis vicem calcinationis ad illa. & reductionis similiter cum sufficientia sui ignis quo usque mundiora apparent. Per hanc enim mundantur a perfectione haec diminuta corpora dupli corrupiente substantia, hic quidem inflammabili & fugitiua, illa vero terrea feculentia. Et illud ideo quoniam ignis omnem fugitivam substantiam eleuat & consumit. Et idem ignis similiter in reductionis modo omnem substantiam terre diuidit cum proportione sua. Et hanc proportionem in alio nostro volumine, quod de perfectionis investigatione institutatur conscripsimus: quod secundum ordinem hunc praedictum librum. In illo enim quaeunque inuestigavimus secundum nostrae mentis rationem scripsimus. hic vero quod vidimus & tetigimus complete secundum scientiae ordinem determinauimus. Mundificantur & haec utique similiter per solutionem suae substantiae, cuius modum iam diximus, & per reductionem similiter eius quod ex eis dissolutum extiterit. Invenitur enim illud mundius & perfectius quam quoqua preparationis genere hoc eodem preparationis modo. Et huic modo, non comparatur modus nisi qui per sublimationem perficitur. & ideo huic aequipollit. Est & similiter preparatio in illis induratio suae mollis substantie cum ignitione suae fusionis; & est ut ingeniemur in illis permiscere ar. vi. substantiam fixam in profundo illorum, aut sulphuris fixi, aut sui comparis, aut rebus duris, & non fusilibus, sicut calx, marchesita, & tutia, haec etenim cum illis vniuntur & amicantur, illa indurant, quo usque non fundantur antequam ignorantur. Et per medicinam perficiente hoc idem compleat similiter, cuius narrationem ponemus. Et est similiter alter preparationis modus per remotionem suae fugitiue substantiae, & hic quidem perficitur per conservatio-

actu. ar. vi.
57. T. c. 71.

principiis. T. 61. Cr. experientie.
Summa per-
onis magisterij
ur ibidem.

Cordo p.

nem post illū calcinationis gradum illorū in igne illis proportionali.
 Et quia ordo in modis præparationis contingit necessario, ideo ponamus ordinem completu ex illis. Primo igitur mundetur ex eis omnis substantia fugitiua & adustua corruptens. Dehinc vero terrea superfluitas deleatur, post hoc soluantur & reducatur aut per lauacrum ar. vi. lauetur complete, & hicordo utilis & necessarius est. ¶ Specialis attamen horum corporū præparatio, primū quidem Iouis est multiplex: vna quidem per calcinationē, & per hanc induratur eius substantia magis & Saturno non evenit. Etiā per alumina similiter, hec enim proprie louem indurant: Altera vero per conseruationē eius in igne suā calcinationis, per hanc enim stridorem amittit & corporū similiter fractionem, quod Saturnio similiter nō contingit, quia stridorem nō habet, nec corpora frangit, & per calcinationis reiterationē similiter ab acuitate fali stridore amittit. Saturni vero secundario est præparatio specialis, s. per calcinationem a fali acuitate, per hanc enim induratur & per talē specialiter dealbatur, & per marchesitam & tutiam. Modos vero omnes præparationū determinauimus cōpletius in libro qui de perfectionis inuentione intitulatur, quoniam in hoc abbreviavimus summas illarum.

DE PRAEPARATIONE VENERIS. Caput. Ixix.

MITANTES igitur premissorum ordinē, durorū corporū præparations narremus. Primo igitur Veneris, deinde vero Martis. Est igitur Veneris multiplex præparatiōis modus. Alius quidē per eleuationē, alius vero sine eleuatione perficitur. Per eleuationē vero est modus s. vt accipiatur tutia cum qua Venus imaxis conuenit & secū per ingenia vniatur, deinde vero in suo sublimationis vase ponatur ad sublimandū, & per excellentissimū gradum ignis eius eleuetur pars subtilior quæ fulgidissimi splendoris inuenta est: vel cum sulphure misceatur per minima, & postea eleuetur per modum suū eleuationis iam dictum. Sine sublimatione vero præparatur, aut per rcs mundificationē facientes, aut in calce sua, aut in corpus velut tutia sales & alumina, aut per ar. vi. lauacrum; cuius modum attulimus. aut per calcinationes & reductiones vt in alijs narratum est, aut per solutiones & reductiones eius quod solutum est ad naturam corporis, aut per ar. vi. lauacrum mundificatur sicut & corpora reliqua a perfectione dīminuta.

Salis ac
Swede
folis
Talke. 5.
Liber
uern.

V.

Uli:

S. c

57.

1.71.

H

LIBER

DE PRAEPARATIONE MARTIS.

Caput. lxx.

ARTIS vero præparatio est similiter multisplex. Quædam enim per sublimationem, quæda vero sine sublimatione cōpletur. Quæ vero per sublimationem, sit cum arsenico, cuius modus hic est. Ingeniemur tamen profundius possumus eidem arsenicū nō fixum vnire ut cum fusione secul liquefacat. Postea vero sublimetur in vase propræ sublimationis. & hæc præparatio melior & perfectior inter ceteras repertur. Est & alia præparatio ipsius Martis per arsenicū sublimatum, ab eo multotiens quo usq; maneat quætitus aliqua ipsius arsenici. hic enim si reductum fuerit emanabit albū fuisse mundū preparatum. Est & similiter modus tertius præparationis eiusdem per fusionem illius cum plumbō & tutia. Ab his enim fluit murum & album. Sed quoniā ne minus sufficienter dixisse videamur cum nos determinaturos esse promissimus de durorū corporū ingenio sa molificatione atq; mollium induratione per calcinationis modum. ideo illū non obmitamus. sed mollium quidē primo, durorum vero postea. Et est. s. vt soluatur ar. vi. præcipiatum, & soluatur corpus calcinatum de cuius intentione sit indurari. & hæc ambæ solutiones miscantur, & ex his alternata vice calcinatum corpus miscatur terendo & imbibendo & calcinando & reducendo quo usq; durum fiat cum ignitio ne fusibile. Hoc idem & cū calce & tutia & marchesita calcinatis solutis & imbibitis perfici complete contingit. & quanto quidē hec mundiora tanto & perfectius murant. Mollificantur & sin. iliter dura corpora cum ingenio consimili. Et est. s. vt cum arsenico totiens coniungantur & sublimetur, & post arsenici sublimationem assentur cum proportione sui ignis. Curus modū narravim⁹ in libro formacū. & ultimo reducantur cum expressione sui ignis in oratione sui dicti, quo usq; in fusione mollescant secundum exigentiam duricie corporis. Et hæc quidem alterationes omnes sunt primi ordinis, sine quibus nō perficiuntur magisterium.

DE MUNDIFICATIONE ARGEN-

ti viui. Caput. lxxi.

GITVR expræmissis necesse est ar. vi. mundificationem cōplete narrare. Dicimus igitur quoniā ar. vi. mundatur dupliciter, aut per sublimationem, cuius

memodif.

L *auter*
s. fol. 3

attulit hūs modū, aut per lauacrum cuius modus hic est. Fundatur ar. vi. in patella vitrea vel lapidea, & super ipsum acetū quantitas superspar gatur quod sufficiat ad illud cooperiendum. Dehinc vero super lentiū ignem ponatur, & calefieri permitteatur in tantū ut digitis tractari permittat. Deinde vero digitis agitur quo usq; in partes minutissimas diuidatur in pulueris similitudinē tam diu agitur quo usq; acetū totum quod in illo infusum est consumetur omnino. Deinde vero qd; in eo terreitatis inuentū sit laetetur cum acetō & abiciatur, rotiens igitur super illud opus reteret quo usq; terreitas illius in coelestīnū mutetur colorem perfectissimum, quod perfecte lauationis est signum. Ab his igitur ad medicinas est transeundum.

PRIMVM DOCVMENTVM.

Caput. Ixxij.

FFERAMVS igitur imprimis sermonem vniuersalem in medicinis cum causis suis & experientijs manifestis. Innuimūs igitur q; nisi quidem omne superfluum siue per medicinam siue per preparationis modum auferatur ab imperfectis non perficietur s. vt ab illis tollatur omnis superflua sulphureitas omnisq; terreitas immunda. ita scilicet q; de commixto non separantur in fusione post profectionem medicinæ alterantis illa. Cum hoc quidem inuenies iam ex perfectionis differentijs, yham habes.

SECVN DVM DOCVMENTVM.

S IMILITER vt q; nisi & medicina illustre & alteret in colorem album aut citrinum secundum intentionem quā quaris, quæ fulgoris splendore amoenitatis luciditatem adducat, non perficiuntur a perfectione corpora diminuta in complemento totaliter.

TER TIVM DOCVMENTVM.

A MPLIVS autem & nisi fusionē lunarem aut solarem determinate adducat, non est in complemen to alterabile, quoniam in iudicij non quiescit sed de cōmixto separatur omnino & recedit. Hoc autem a nobis latius determinatū in sequentibus demon stratur in causa de cinerito. Amplius autem & nisi perpetuetur medicina cum impressionis alteratione firma, non valet ipsius mutatio, quoniam non permanet sed evanescit impressio.

H ij

LIBER.

QVARTVM DOCVMENTVM.

MPLIVS autem & nisi pondera perfectio-
nis adducat non mutat sub cōplemento naturæ
firmo & vero cui nō sit fraus per credulitatis ero-
rem. Est enim pondus naturæ vnum ex per-
fectionis signis. Patet igitur cum perfectionis
differentiæ quinque sint: necessè est & medicinâ
nostrâ magisterij has, s. adducere in proiec*tione*
differentias. Per hoc igitur patet ex quibus ma-

teria nostra elicatur. Nam per ea elicuntur quæ maxime corporibus ad-
iunguntur, & amicabiliter eisdē in profundo adherēt alterantia. Ideoque
cū in rebus ceteris exquirentes, non inuenimus invenzione nostra rem
aliam magis que argen. vi corporum naturis amicari. per hoc opus no-
strum in illo impendentes reperimus ipsum esse veram alterabilitiù me-
dicinâ in complemento cum alteratione vera & non modice peculiola.

QVINTVM DOCVMENTVM.

ESTAT igitur nos substâtiâ ipsius & pro-
prietatis substâtiâ differentias determinate ascri-
bere. Et cum non inuenierimus ipsum sine altera-
tionis naturæ illius administratione mutare, inue-
nimus & similiter ipsum preparari debere neces-
sario, que nō permisceatur in profundo abscer il-
lius præparationis modo. Efest, s. vt talis fiat il-
lius substâtiâ que permisceatur in profundo vscer

ad profundū corporis alterabilis sine separatione in eternū. Hoc aut nō
fit nisi subtilietur valde cum præparatione determinata & certa in capi-
tulo sublimationis, & non permanet eius impressio similiter nisi figura:
tur: nec illustrat nisi fulgidissima ex illo elicatur substântia cū sui mo-
di ingenio & modo suæ operationis per ignem cōgruum. Et nō pre-
stat fusione perfectam nisi in illius fixione adhibeatur cautela cum hac
dura remollire & mollia indurare, est tamen talis, vt cum sufficien-
tia seruetur suæ humiditatis proportionate secundū exigentia eius que
queritur fusionis. Per hoc ergo patet que ipsius talis præparetur & admi-
nistretur præparatio qua fulgidissima & mundissima substântia ex il-
lo creetur. Deinde vero figuratur & cautela eidem exhibeatur vt, s. exerci-
tetur artifex in administratione ignis in modo suæ fixionis quo possit
ex illo deleri humiditas in tantum que sufficiat ad fusionem perfectam cō-
plendam. Et est scilicet, vt si queris per hanc corpora fusionis dura-

mollificari in principio suæ creationis latus adhibeat ignis. Ignis enim latus humiditatis est conseruatius & fusionis perfectius. Si vero mollia indurare, ipsius componatur ignis vehemens, talis enim ignis humiditatis est consumptius & fusionis turbatius. Et has quidem regulas omnes in omni medicina bonæ mentis artificem necessario considerare expediat. Et multas similiter alias in ponderis mutatione considerationes adducere necesse est cum causis suis & ordine congruo. Est igitur causa ponderis magni subtilitas substantiae corporum, & vnyformitas in essentia. per hoc enim tantum illorum possunt densari partes cum nihil intercidat; & partiū densatio ponderis est ad ductio & illius perfectio. Patet igitur q̄ tam corporū administratio nis præparatione q̄ ipsius perficiens medicinæ modo per operis artificia subtilitatem perquirere necesse contingit. quoniā quanto maioris ponderis sunt corpora transmutata tanto & maioris sunt perfectionis inuenta inuestigationē per artem. Completerit igitur sermo utilis de medicinis si omnī medicinarū differentias narremus. Innuimus quidē q̄ medicinarū triplicē differentiā esse necessario accidit. Alia est primi ordinis. alia vero secundi; alia vero tertij. Dico autē primi ordinis medicinā, omnem præparationē mineralium, quæ super diminuta a perfectione corpora proiecta, alterationē imprimit, quæ non addducit complementū sufficiens, quin nō contingat alteratū mutari et corrumpi, cum euaporatione impressionis medicinæ illius totali, sicut est oīs sublimatio dealbativa veneris aut martis, quæ fixionem nō suscepit. & huiusmodi est omne additamentū coloris solis & lunæ; aut veneris cōmixtorum super furnū cementi positū zimar & similū. hic enim mutat immitatione nō stante, sed potius diminuerit se per exalationē. Se cundi vero ordinis medicinā dicimus, omnē præparationē quæ quando super diminuta a perfectione corpora proiecta est, alterat in differentiam aliquam cōplementi, relictis differentijs aliquibus corruptionis omnino, velut est calcinatio corporū, qua omne fugitiū deletur. Et est huius generis medicina perpetuè lunam citrinans, aut perpetuè venarem dealbans, relictis alijs in eis corruptionis differentijs. Tertij vero ordinis medicinā appellō, omnē præparauonē, que quando corporib⁹ aduenit, omnē corruptionē cum projectione sua tollit, et cum oīs cōplementi differentia perficit. hæc autē est vnica sola, & ideo per illā excusa mura laboribus inuentio[n]is. x. medicinarū secundi ordinis. Primi igitur ordinis opus minus appellatur. Secundi vero medium. Tertij vero maius. Et hæc est omnium medicinarū differentia sufficiens.

H in

LIBER

DE MEDICINA PRIMI ORDINI

nis.

Caput. lxxij.

X ORDINIS igitur determinati permis-
sione secuta. Cum quidē alia sit medicina cor-
porum, alia vero ar. vi. Et corporū quidem alia
primi ordinis. alia vero secundi. alia vero tertij
& ar. vi. consimiliter. Narremus igitur omni-
um medicinarū differentias primi ordinis. de
inde vero secundi. deinde vero tertij. Corporū
quidem primo. Postea vero in ar. vi. medicina
cum sermone completo & ordine congruo narrationē tradamus. Di-
cimus igitur quoniā primi ordinis medicina corporum, alia est duros-
rum corporū. alia mollium. Durorū quidē corporū. alia veneris, alia
martis. alia vero lunæ. Veneris quidem & martis est pura illorū sub-
stantiæ dealbatio. luna vero rubificatio cum citrinitate fulgoris ameni.
Quoniā veneri & marti rubificatio nō adducitur primi ordinis me-
dicina, cum fulgoris apertione. quoniā ex toto immunda sunt, nō apta
rubedinis fulgorem recipere, priusq; illis adueniat præparatio fulgorē
adducens. Narremus igitur in primis veneris medicinas omnes. po-
stea vero martis, quæ cadunt in ordine primo. ¶ Est igitur medicina
venerem dealbans, alia per ar. vi. alia per arsenicum. Per ar. vi. quip-
pe sic completur medicina dealbans illam. Soluitur etenim primo ar.
vi. præcipitatū, & soluitur similiter veneris calcinatio, & hæ ambe so-
lutiones cōmīscantur in vnum, dehinc vero coagulantur, & super ipsi
corpus proicitur eorū medicina. hæc enim dealbat & mundat. Ampli-
us aut & aliter soluitur præcipitatum ar. vi. & soluitur litargirium. &
hæ ambe solutiones coniunguntur in vnum. & soluitur corporis cal-
cinatio de cuius intentione sit dealbari, & coniungatur cum predictis
solutionibus, & deinde coagulantur. dehinc vero super illius corpus
proicitur. dealbatur enim per hanc. Aliter aut sublimatur alternata
vice ex illius corpore ar. vi. quantitas, quo usq; cum illa permanet ar.
vi. pars, cum ignitione completa. dehinc vero ex aceto distillato sepius
me imbibendo teratur ut in profundo illius melius commisceatur. ab
hinc vero affetur, & ultimo consimiliter ab ar. vi. sublimetur & iterato
imbibatur & affetur. Et sic totiens reteretur opus sup illa, quo usq; null
ta ar. vi. quantitas in eo cum ignitione completa quietescat. hac enim
primi ordinis bona est dealbatio. Aliter aut super ar. vi. præcipitatu
souens sublimetur. ar. vi. in natura ptopria, quo usq; in illo figuratur &

fusionem prestat. Dehinc vero super veneris substancialia proicitur. & dealbatur peculiore. Alter enim soluitur luna, & soluitur litargirum & coniungatur solutiones. Ex his veneris substancialia dealbatur. Sed & melius quidem dealbatur, si in omnibus medicinis perpetuetur, ar. vi. Dealbatur vero per arsenicū sublimatū, ut si accipiatur calcinatio ven-
 ris & super illam iteretur eiusdem sublimatio quo usq; secum maneat
 & illam dealbet. Sed nisi ingenaueris te ipsum cum modis sublimatio-
 num, nō perseverabit in ea arsenicū alteratione aliqua. Et est, s. vt post
 primū sublimationis gradum secundario reiteres quē narravimus in
 marchasitae sublimatione. Dealbatur vero & aliter, sublimatū arsenicū
 in lunam proicias: dehinc vero hoc totū supra venerem: dealbat enim
 peculiore. Aut cōmīscē prius litargirum vel plumbū ystum solutum
 cum luna. deinde vero super hoc arsenicum superiactet. & hoc totum
 super venerem proiectū dealbat, & est primi ordinis bona dealbatio.
 Aut solū super litargirum solutū et reductum proicitur arsenicū sub-
 limatū, & hoc totū super veneris fusionē. quoniā dealbat eam cum cui-
 rialitatis aspectu. Aut cōmīscantur luna & venus, & super has proicia-
 tur omnis medicina dealbatiua. luna etenim amica est arsenici magis
 q̄ corporū aliquod, & ideo fractionem ab eo tollit. secundario vero fa-
 turnus. & ideo cum illis cōmīscemus, aliter autē arsenicū fundimus sub-
 limatum quo usq; frant frusta. deinde vero frustum post frustum
 super venerem proicimus. lubemus etenim in frustis potius q̄ in pul-
 vere proicis: quoniā facilius inflammatur puluis q̄ frustum. & ideo fa-
 cilis euangelis q̄ frustum; & consumitur prius q̄ super corpus cadat
 ignitum. Tollitur autem & aliter rubedo illius cum tutia yidelicet &
 dealbatur. Sed quia tutia dealbatio non sufficit, ideo solum citrinat. &
 citrinatione quelibet albedini est affinis. Et est modus huius. s. vt solua-
 tur & calcinetur omne genus tutiae, deinde vero venus, & hæ ambæ co-
 ntingantur solutiones. & cum his citrinetur veneris substancialia. & cum
 tutia si exercueris proficuum inuenies. dealbatur vero per sublimatam
 inarchesitam, quemadmodum cum sublimato argento viuo, & est
 modus idem.

DEALBATIO MARTIS.

Caput. lxxiiij.

R ESTAT ergo & dealbationes Martis ex medicinis
 sibi proprijs creatas narrari: quæ sunt secundum essen-
 tiā primi ordinis. secundum quē fusionē nō habet
 recipiam, ideo expedit nos cum medicina fundente illam dealbare. Et

H iiii.

LIBER

igitur omnis medicina veneris dealbatua & martis similiter cum eiusdem ordinis præparatione, sed fusiuia illius specialis est arsenicæ cuius cunctæ generis: cum quoque igitur dealbatur & funditur, expedit quod cum ar. vi. coniungatur & lauetur quoque omnis impuritas tollatur ab illo & fiat album & fusibile. aut calciat cum ignitionis vehemencia, & super ipsum eiatur arsenicum. & cum fusum fuerit illum proice lunæ quantitatem, quoniam quando secum vnitur non separatur ab eo per leue artificium. Aut calcinetur & lauetur omnis ex ipso solubilis aluminositas, corruptionis infectionem adducens, per modum solutionis iam dictum. dehinc vero ab illo sublimetur arsenicum mundatum per sublimationem aliquam, & reiteretur multoties quoque secundum tali quod ex illo figatur. Dehinc vero cum solutione litargyrum alterna vice imbibatur commiscendo & agitando & assando alterna vice, & ultimo reducendo cum igne quem docuimus in Iouis reductione a calce sua. Ex hac enim exabit albus & mundus fusibilis. Aut solum cum arsenico sublimato in calce sua reducatur & exhibetur albus & mundus fusibilis. Sed eandem artifice expedit exhibere cautelam, quemadmodum in veneris reiterarione sublimationis ab ea arsenici fagentis se in illius profundo docuimus. Dealbatur & similiter per marchesitam & tutiam cum ingenuo & industria quæ tibi narrauimus, sed horum dealbatio aut mundatio non est sufficiens.

DE MEDICINA LVNAM CITRINA

nantis. Caput. lxxv.

ROSEVENTES igitur præmissorum ordinem lunæ medicinam substantiam citrinantem in ordine primi generis narremus cum veritate certa, & est. s. medicina quæ eidem in profundo adharet, & adherendo colorat, siue per naturam propriam, siue per artificium huius magisterij. Narramus igitur medicinam, quæ ex sua radice innata illi adheret, deinde vero artificia per quæ facimus rem cuiuscum generis adherere cum ingressione firma. Elicimus autem illam aut ex sulphure, aut ex vi. ar. aut ex amborum commixtione, sed per sulphurum minute quidem magis, per argen. vero viuum perfectius. Elicitur autem & similiter per quasdam res minerales inutiles quæ non sunt huius generis, quemadmodum est vitriolum & cuperosæ, quod & gumma cupri a eiusdem stillicidium nuncupatur. Afferamus igitur in proximis modos omnes medicinarum quæ ex argento viuo consurgunt, deinde

vero quæ ex sulphure aut ex amborum commixtione. Ultimo vero &
 quæ ex gumma cupri aut similiū. Est igitur modus eius quæ per ar.
 vi. fit talis. Sumatur præcipitatum per præcipitationem eius mortifica-
 tum & fixum. deinde vero ponatur in furnū magne ignitionis ad mo-
 dum confectionis calcium, quæ docuimus, donec rubescat in simili
 tudenē vñfir. Si vero non rubuerit tolle ar. vi. non mortificati partē,
 & cum sulphure reitera sublimationē illius. Sit tamen sulphur omni
 impuritate mundatum, & vi. similiter ar. Be postque vñgesies illius sub-
 limationem teiteraueris super ipsum præcipitatum, illud dissoluecum
 aquarum acutum disoluente. & iterato illud calcina. & iterato dissol-
 ue, donec exuberanter sufficiat, post hoc lunæ partem dissolue, & cum
 soluta fuerit, solutiones commisce & coagula. & super lunæ fusionem
 proicias: citrinabit enim citrinitate multum peculiaſo. Si vero arg. vi.
 in præcipitatione rubuerit ad projectionē suæ perfectionis sufficit ad
 ministratio dicta, sine cōmixtione rei tingentis illud. per sulphur vero
 rubificatur, sed illius est rubificatio difficult & laboriosa immense. Ci-
 trinatur vero & luna cum martis solutiōe similiter. Ad hoc nos indu-
 cit operis necessitas ut prius calcinemus illud & figamus, quod laboris
 est copia. Dehinc vero hac eadem preparatione administrēmus, & eadē
 projectione sup lung substantiā infundamus. & tamē non resulet eius
 citrinationē fulgens. immo fusca & liuens & citrinitate mortifera. Eius ve-
 ro quæ per vitriolum aut coperosam perficitur, citrinationis modus est
 talis. Tollatur illorū vniuersitatem pars certa, & illius sublimetur
 pars qnē sublimari potest, donec cu expressione sublimetur totali. Post
 hoc vero iterato qd sublimatum est sublimetur cū modo ignis illi appro-
 priati, ut ex eo figuratur pars post partem, donec maior illi⁹ figuratur pars.
 postea vero calcinetur cum ignis cautelē intentione, ut possit illi maior
 ignis ad perfectionē administrari. Post hoc vero solvatur in aquā tu-
 bicundissimam cui non est par. Dehinc vero ingenieris ut illi ingre-
 sum in lunare corp^o exhibeas. & hæc ingenia tibi sufficenter monstra-
 ta sunt. si perfecti fueris operis exquisitior. quod scripsimus. & quia
 res huius videmus lunæ profunde & amicabiliter adherere, considera-
 uimus, & est certum has esse de illorum radice, & ideo per illas alterari
 contingit. Hæ vñque sunt medicinæ omnes primi ordinis quas attu-
 limus. Possunt tamen illarum plures multiplicari modi salua pigmen-
 talium rerum in modorum varietate clementia. argentum quippe vi-
 non est medicina in hoc ordine primo. cum non sit medicina ipsum
 alterans, vñcta differentia, immo in complemento totali omnino.

Vñfir.

Ingenieris
ingenia

Xtra superata

Antrypom.

LIBER

Quidam vero plures intinerunt medicinas, sed vnum ex duobus necessariis euenire contingit, quoniam aut ex eisdem; aut ex eadē naturā habentibus illos medicinam creare necessariū est; aut medicinam compoununt, quae eis quod non est aequipollit cum alteratione sua, & quae nee mundo confert, nec mundi partibus, donec motor in sublimi naturae mobili, quieuerit incorruptus.

DE MEDICINIS SECUNDI ORDINIS.

Caput. lxxvi.

*oxymorons
spiritu imper
formicalese*

EST AT nos igitur ad secundi ordinism edicas transire cum sermonis sui exigentie sufficiētia vera, & manifestis probationib⁹ cum experientia vera. Cum sit igitur medicina alia corporum mutandorū, alia vero ar. vi. pfecte coagulabilis. Prius tamē omnī medicinas corporū narramus cōplete. Dehinc vero ad ipsius eiusdem ar. vi. medicinā coagulabilis in solificum lunificumq; verū. Est igitur secundi ordinis medicina, quae quidē imperfecta sola perfectionis vnitā differentia complet. Verū cum multæ sint corruptionis cause in unoquocq; imperfectorū corporum, videlicet in Satumo quidē sulphureitas volatilia, & ar. vi. fuga, per quæ corruptionem adduci necessario accidit & illius terreitas. Fiat igit medicina quæ quidē alterum eorū, aut ex toto tollit; aut palliando decoret relictis solis alijs imperfectionis causis. Quia igit corporū est aliquid imperfectabile quod in corporū radice innatū est, quod per secundi ordinis medicinā tolli non potest. ideo omnis illa medicina quæ illud de cōmixto tollit, nō secundi ordinis, sed tertij & maioris ordinis appellat medicina. Et quia superfluitates fugientiū inuenim⁹ per calcinationis modū tolli, & per reductionis terreitas non innata, ideo necesse fuit medicinā secundi ordinis inuenire, quæ quidē innatū palliet, & dum re molliat & molle induret, in duris. s. & mollib⁹ secundū complementū non sophisticū sed solificū aut lunificū imperfectorū corporū perfecte constituat lunificū verum. ¶ Cū pateat igitur in corporib⁹ solis quidem mollibus per ingenia huius artificiorū operis non posse liquefactionis festinantiā tolli nec impuritatem in sui radice principiorū in natam; necessario euenit medicinā percunctari; quæ quidē in projectio ne illorū tenuitatem inspisset, & inspissando ad suæ liquefactionis ignitionis sufficientiā induret. In duris spissitudinē attenuet, & attenuando

ad fusionis velocitatem sufficientem cum proprietate ignitionis adducat.
 & virtus generis corporum fuscedinem palliando decoret. hic in albo
 illa vero in citrinum transformet perfectissimum. Non autem diuersificatur
 hæc medicina a tertij ordinis medicina, nisi per minoris prepara-
 tionis imperfectionem: & non diuersificatur a se quod in diuersorum
 corporum proiectione & pigmentorum acceptatione constat sed in modo
 præparationis. Similiter & alia eget præparationis industria corporum
 mollium medicina tenuitatem inspissans: alia vero durorum attenuans
 spissitudinem. hæc quidem ignis consumptius modo: illa vero humidis-
 tatis cōseruationis administratione eget. ¶ Afferamus igitur sermo-
 nem vniuersalem in medicinis huius secundi ordinis completum cum de-
 terminatione certa & vera. & prius omnes lunationes omnium a perfe-
 ctione diminutorum corporum cum differentijs præparationis eorum. De-
 hinc vero solarii cum proprijs similiter differentijs. Probauiimus iam
 ex nostris sermonibus, sulphur cuiuscum generis perfectionis esse cor-
 ruptuum: a r. quippe vi. perfectuum in operibus naturæ completis
 regiminibus. Igitur & natura mutantes minime sed imitantes, in qui-
 bus nos est possibile sequi operib;. Et ar. similiter in huius operis ma-
 gisterio vi. assumimus in cuiuscum pfectio[n]is medicina. s. & solariam
 quidem imperfectiorum & q[uo]d ipsius ar. vi. coagulabilis. Cum iam ex no-
 stris sermonibus duplicum medicinæ differentiam diximus.
 Aliam quidem corporum: aliam quidem ar. vi. verè coagulabilis. Corpo-
 rum quidem prius: ab inde. ar. vi. narrationem medicinæ tradamus cer-
 tam. Est igitur per se huius medicinæ materia cuiuscum generis vna &
 est, q[uo]d iam sufficiēt notum est. Assume igitur illud, & si vis ad luna-
 rem secundum ordinem tibi promissum exercitatum te redde, & præpara-
 to illud cum modis huius magisterij notis, quorū intentio est ut pu-
 ram ex illo substantiam diuidas, & partem quidē figas, partem vero ad ce-
 randum obmitte. & sic totū magisterium prosequendo donec comple-
 as tentatā illius fusionem. q[uo]d si se subito fudit in duris perfecta est. in
 molibus vero econtra. Hac enim medicina super imperfectiorum vnum
 quodcumq[ue] projecta, in lunare perfectum mutat corpus: si quidē peruenis-
 ent huic medicinæ præparations note. Si vero, non diminutū relin-
 quit, sed perficit in altera perfectionis differentia tantum, quantum ex hu-
 ius generis medicinæ ordinis administratione dependet. quantum vero
 ex tertij nō perueniente administratione aliqua, perficit in piectione sola.
 Solaris vero huius secundi ordinis medicina, imperfectiorum & cuiuscum
 corporum est eadē materia, et administratiōis eodē regimine cōmunicatā;

LIBER

In hoc tamen differentia habet, scilicet in maiori partium per modos prios subtiliatione egestus, atque sulphuris subtili præparationis regimine administrati cōmixtione, cum materia modo nota additio. Et est regimen, scilicet ipsius purissimi sulphuris fixio & solutio eius per modum. Cum hoc enim tingitur medicina, & cum hoc proiecta super unum quodcumque a perfectione diminutorū compleat in complemento solari quantum ex huius secundū ordinis medicinæ præparatione dependet administratione perueniente nota & certa ipsius a perfectione diminuti corporis. Et super lunam quoque proiecta perficit eam in complemento solari peculioso multum.

DE MEDICINA COAGVLANTE

argentum viuum. Caput. lxxvij.

ECUNDVM igitur præmissorū ordinē restat ex operis cōplemento quod ex primis nos determinaturos exhibuiimus, in medicinā igitur ar. vi, coagulantis ipsam narrationē transire. Dicimus igitur quoniā ex eiusdem illius elicitor materia, scilicet ex noto in capitulis huius operis multiplicibus. & illud ideo, quoniā cum fugitiuum sit ar. vi. de facili absq; inflammatio ne aliqua medicina eget quæ subito ante fugam eius in profundo illi adherat. & illi per minima coniungatur & illud inspisset. & sua fixio ne illud in igne conseruet quousque adueniat illi maioris ignis tollentia eius humiditatē confluentis, & conuertat illud per hoc beneficium in momenio in solificū & lunificū verū secundū illud ad quod medicina fuerit præparata. Cum igitur nō inuenimus aliquid magis illi conuenire quæ ipsum quod suæ naturæ est, ideo per hoc estimauimus cum eo medicinā illius completere & ingeniati sumus formā medicinæ illi per ingenia præstare. Et est, scilicet ut præparetur cum modis suis iam dictis cum diuturnitatis laboris instantia, qua omnis illius substantia & purissima alba quidē in luna, citrina vero intensa in sole perhibetur perfecte, & hoc quidē non cōpletur ut citrinum creet sine mixtione rei tingentis illud quæ suæ est naturæ. Dehinc vero cum hac purissima ar. vi. substantia perficiatur cum huius magisterij operis ingeniosis medicina quæ maxime ar. vi. adherat, & fundatur facilime & illud coagulet. Conuerteret enim hoc in solificū & lunificum verū cum præparatione illius præhabita. Sed ex quibus maxime hæc ar. vi. substantia elici possit solum queri, Et nos quidē respondentes narramus quæ in

quibus est ex illis elicetur. Est autem tam quidem in corporibus, & in
 ipso argenteo, vi, secundum naturam: cum vniuersitate reperita naturae. Sed
 in corporibus difficultius. In vi, autem argenteo, perfectius. igitur cuiuscunq[ue] ge-
 neris sit medicina tam quidem in corporibus, & in ipsius argenteo, vi, substi-
 tuta, lapidis preciosi indagatur medicina. Sed quoniam contingit quan-
 doque medicinam commisceri, quandoque vero non. ideo modum permis-
 scandi narrabimus. s. qualiter unaqueque res in corpus profundissime
 ingressum acquirat, aut unaqueque medicina non intrans. & est modus
 per dissolutionem eius quo dicitur, & per dissolutionem eius quo
 non ingreditur. & per comixtione ambarum solutionum, facit enim in-
 gressuum esse omne illud cuiusvis generis quod illi per minima con-
 iungitur. hoc autem per solutionem completur, & completur per so-
 lutionem fusio in rebus non fusibilibus. & ideo magis apta sunt in-
 gredi & alterare. Et haec ideo est causa quare quasdam res calcinamus,
 quae non sunt de natura hartri, s. vt melius soluantur: & ob hoc soluan-
 tur, vt melius ab eis corpora impressione suscipiant, & ab eis similiter
 per haec praeparentur & mundentur. aut ingressum damus his quae
 sua spissitudine ingredi non permittunt, cu[m] multiplicitate sublimationis re-
 iteratione spirituum non inflammabilium super illa arsenici videlicet & ar-
 genti, non fixorum, aut cu[m] multiplicitate reiteratione solutionis eius que in-
 gressum non habet. Est tamen bona cautela ad ingressum rebus in per-
 miscibilibus danda, vt soluantur corpora, de cuius sit intentione per has
 mutari & alterari. & soluantur res quarum intentionis sit ingredi cum
 alteratione. Non fiat tamen omnium partium solutio, sed quarundam.
 dehinc illud & non aliud imbibatur corpus vice post vicem, per hoc
 enim beneficium in id solum ingressum habet necessarium, non aut in quo-
 cunque alio corpore necessarium hoc contingit. Ex his igitur modorum in-
 genius necesse est rem qualibet ingressum quo ex illius naturae penderet
 beneficio habere, & alterare cum permissione inuenta. Per hunc igitur
 sermonem, medicinarii completur numerus cu[m] sua traditionis suffi-
 ciencia. Restat igitur nos ad tertii ordinis medicinam transire.

DE MEDICINA TERTII ORDINI.

nis. Caput. lxxvij.

E STAVTEM huius ordinis medicina duplex, s.
 solaris & lunaris, & est tamen in essentia una, & agen-
 di modus similiter. & ideo unica medicina nuncupat
 a nostris veteribus quorū scripta perlegimus. Est ta-
 men additamentum citrinantis coloris qui a sulphuris fixi mundissima

* eam citatis riepile
Part 22

INCRES

VNLIA

Cu
fixi

LIBER

lentu
nitore deictum
pace.

perficitur substantia. Differentia inter hanc & illam lunare. s. & solarem. haec quidem id in se continet, illa vero non. Est tamen hicordo secundus maioris operis ordo appellatus. & illud ideo: quoniam maioris sagacitatis industria in illius administratione & perfectionis preparatione & labore longiori ad veritatis complementū indiget, & idco non diversificatur huius ordinis medicina, a secundi ordinis in essentia villa tenus nisi per subtilissimos preparatiōis gradus in creatione illius, et per diuturniore laboris instantiā. Et hos gradus omnes narrabimus cum complemento sermonis. Et præparationis modū complete cum causis suis & experientijs manifestis. & modorum gradus administrationis plures huius tertij ordinis. Alio etenim gradu eget solaris medicina in pigmentorū præparatione completa. Alio vero lunaris. haec quidem sulphuris administratione tingens eam. illa vero non. Primum igitur administrationis modū lunaris medicinæ narramus. Et est ut accipias lapidem illius notum, & per separationis modū illius purissimā partē diuidas, & leorum ponas. Dehinc vero eius quæ purissima est partis, aliquid figas, & aliquid ex illa relinquas. & cum fixa fuerit, solue quod ex illa solubile fuerit, quod vero non solubile ad calcinationē mittas. & ab hinc super idem solutionē reitera. donec iterū quod ex ea solubile est, soluatur omnimodo. Sic igitur ordo iste seruetur quo usq; maior soluatur quantitas. Post hæc vero solutiones omnes simul commisce & coagula. Dehinc vero leviter assando in ignis temperamento, conleua; quo usq; illi maior ad illius exigentiā ignis ministrari possit. Post hoc vero, primum solutionis ordinem serua, quo usq; iterato totū soluat, quod ex eo est solubile, & iterato coagula & iterato in ignis temperamento conserua, quo usq; iterato illi possit ignis maior ad eius operationem administrari. Omnes igitur hos ordines præparationis, super illa quater reitera, & ultimo calcina per modum suum & sic preciosissimam lapidis terrā sufficenter administrando restisti. Deinde vero seruat partis non fixæ, cum hac terrae parte administrate quantitatem, per ingeniorum subtilem coniunge modum, per minutam. Et sic ingenium hoc intentionis levitationis eius per modum sublimationis dictum quo usq; fixum cum non fixo levetur totaliter, quod si non adueniat, addatur illi iterato vicesim non fixæ partis quantitas, quo usq; ad elevationem illius sufficiat. Cum igitur eleuata fuerit reiteretur illius sublimatio quo usq; per hanc administrationis reiterationem figura totum. Cum igitur fixum fuerit, iterato cum non fixæ partis quantitate post quantitatē combibe per ingenium tibi notum, quo usq; totū

iterato eleuetur. Igitur iterato figatur quo^sc^p fusionē præster facilem cum ignitione sua. Hęc enim medicina est quę omne a perfectione di minutum corpus omnę cuiusq^p ar. vi. generis in lunare perfectissimum transformat corpus.

Caput. lxxix.

OLARIS igitur huius medicinæ preparatio ^{fermitatis} non adurentis fit additamentū sulphuris per modum figentē & calcinantem cum astutiæ industria administrati perfecte, atq^p solutio nis modū multiplicem cum reiteratione multa, quo^sc^p mundum fiat. his quidē administratiōne perfecta perueniente. quæ per sublimationem perficitur. Et est huius ^{C.} additamenti modus per reiterationē partis non fixi lapidis sublimationis cum inge nio coniungendi quo^sc^p eleuetur cum ea. & iterato cum illa figatur ut stet. Et quanto huius cōplementi exuberantie ordo reiteratur pluri es: tanto & huius exuberantia medicinæ multiplicatur magis & illius magis augetur bonitas, & multiplicatur illius augmentū perfectionis maxime. Et nos quidē ne mordeamur ab imp̄is complementū narramus totum huius magisterij sub breui sermone completo & noto. Ec^t est illius intentiō ut per sublimationis modū mundetur perfectissime lapis & illius additamentū. & ab hinc quidē cum ingeniorū modo volatuum ex eis figatur, dehinc vero fixum volatile fiat & iterato volatile fixum. & in hoc ordine completur archanum preciosissimum, quod est super omne huius mundi scientiarū archanum & thesaurus incō parabilis, & tu quidē exerciteris ad illum cum laboris instantia maxima & cum diuturnitate meditationis immensa, cum illa enim inuenies, & sine illa non. Et huic quidē medicinæ reiteratione bonitatis administratiōnis cum talis cautelē industria potest in præparatione lapidis evenire quo^sc^p argen. vi. mutet in infinitum solificum & verum lu nificum, & non dependet nisi in multiplicatione illius. Iam igitur laudetur sublimis naturarum Deus benedictus & gloriōsus, qui nobis omnium medicinarū reuelauit scriē, cum illius experientia, quam illi⁹ instigatiōis bonitate & nostri laboris instantia p̄quisiuim⁹, & oculo vidim⁹, & manu tetigimus cōplementū illius nostro magisterio indagatum. Sed & siquidē hanc palliauimus, non miretur doctrinæ filius non enim illi palliauimus, sed malis & improbis eam tali sermone tra didimus quam latere insipientem necessario accidit, & eodem ad illius

LIBER

inventionis perquisitionem prudentes allici. Filii igitur doctrine perquirite & hoc excellentissimum Dei donum vobis solis seruatum. In insipientes nequitiae & maliuolæ prauitatis immensæ ab hac scientia fugite quoniam vobis est inimica & aduersa. & vos in miseria in pauperatis constitueret, quoniam vobis penitus hoc Dei donum diuina pruidentia est occultum iudicio & denegatum omnino. Perquisitus ergo omnium medicinârum modis nostri propositi prosequentes, initium, ad eas quæ huius magisterij perfectionem notificant, cum probationū causis, abhinc transeundum est.

DE EXPERIENTIIS PERFECTIO

nis operis.

Caput. lxxx.

RAETERMIS SIS igitur manifestis experientijs de quibus narrationem non fecimus cu[m] omnibus sint notæ & certe abscq[ue] illius sagacitatis ingenio, ponderis & coloris, & extensionis per malleum artificiorum experientijs tenuis cum cautela, an sit huius artis administrationis proiectioni complementum cum veritate adducens que sunt, s. cinericu[m], cementu[m], ignitio, fusio[n]e, sup vapo[re] acutoru[m] expositu[m], adurentis sulphuris mixtione, p[ro]bario, extinc[ione], calcinationis & reductionis reiteratio, & argen. vi. facilis aut difficultis suscep[t]io. Primu[m] igitur secundum ordinem inchoandum, dehinc vero secundum eundem ad alia, secundum promissionem perfecte cum mus cum causis eorum notis.

DE CINERITIO. Caput. lxxxi.

ICIMVS igitur sermonē in cineritio cu[m] suis omni[bus] causis manifestissimis & suæ fixiosnis modo. Est igitur sola solaris & lunaris substantia in cineritj perdurans examine. Perquærentes igitur horum corporu[m] perfectoru[m] veras substantia[m] differentias & causas similiter cineritj, quare quædā magis quædam vero minus in huius magisterij examine a perfectione disminutoru[m] perdurent g[ra]uiterabimur. Est tamē a nobis sufficienter narratum horu[m] duorum secerum corporu[m] in suæ profundo substantia. Et est, s. quoniam illoru[m] prima radix multa fuit ar. vi. quantitas & pusillissima illius essentia et subtilissima prius, postea vero inspissata donec cum ignitione fusione succipiat, quæcunq[ue] igitur a perfectione dimis-

amen
criterij

la duratione
et labore in mentio[n]e
in opere

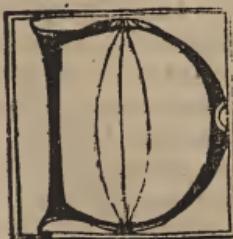
tuta, plus terreatis habent; minus in hoc perdurant examine, quæ cunq; vero minus plus, quoniam hæc quidem magis adherent propter toru partium subtilitatē maxime se permiscentem & vniuentem. Et que similiter maioris tenuitatis sunt corpora, aut econtra quidem quæ majoris spissitudinis corpora q̄que in perfectio ne consistūt necesse est de cōmixto separari omnino. quoniam nō sunt eiusdē fusionis, & ideo separantur. Et quæ quidem minoris suntar. vi. quantitate participans, facilius de cōmixto separantur. Patet igitur q̄ cum multe terreatis saturnus, paucęq; ar. vi. quantitate, facilisq; tenuitatis liquefactio- nis, quæ maxime a perfectionis examine cineritū sunt opposita, ideo inter cetera corpora, minime in cineritū artificio in commixto perdurat. Imo citissime separatur & cedie, ideoq; cum inter cetera a pfectione di- minuta corpora magis cedat, ideoq; p̄ hoc magis propriū est huius ma- gisterij examen, & illud ideo, quoniam citius cedit & citius imperfectio- rum vnumquodq; secū de commixto trahit. Et propter hoc solvatur maior perfecti quantitas ab ignis examinis cōbustione fortū, quoniam non qui elicet spacio temporis longo perfectū consumptioni examinis. & ideo ex eo per plumbi examē minus comburitur & facilius depura- tur. Quia vero Iouis substantia pluris, ar. vi. capax extitit, & mino- ris terreatis quantitate, maiorue puritate illius atq; subtiliori substā- tia participans; ideo magis in cōmixto solvatur q̄b saturnus & venus, quoniam magis commixto in profundo adheret. Et ideo est causa hæc, quare multa perfecti deletur quātitas prius quam ab illo separetur cō- iunctus. Venus vero fusionem cum ignitione prestat, sed quia tardior est illius q̄ perfecti fusio: ideo separatur de cōmixto tardius tamen q̄ saturnus, propter ignitionem substantiæ suæ fusibilis. Quia vero minoris est ar. vi. quantitatis q̄b Iupiter: & maioris terreatis & substā- tiae spissioris, ideo facilius q̄b Iupiter de commixto tollitur, quoniam in profundo magis Iupiter q̄b venus adheret. Mars vero fusionem non habet, & ideo non permisceatur, quod propter suæ humiditatēs priua- tionem contingit. Sed & si propter ignis vehementiā illum permisce- ti contingat, quia humiditatem nō habet, lunæ aut solis humiditatē combibendo, ei per minima vnitur. Et ideo licet terreatem multam, & argen. vi, paucitatem & fusionis carentiā habeat, non separatur ab eis per artificium leue, per hoc igitur dilatatur industria ad cuiuscq; cor- poris rectificationē veram. si recte eius quod scripsimus efficaciam no- uerit. si vero fantastice super illud intellectum contraxerit, nihil ex eo veritatis cognoscet. Sunt autem duo in huius perdurantia examin.

LIBER]

perfectionis corpora sol. s. & luna propter bonam compositionem quae
 per bonam mixtionem resultat, & illorum puram substantiam. narremus
 igitur modum illius, ut tollatur cinis cribellatus, aut calx, aut puluis ossis
 um animalium combustorum, aut horum omnium commixtio, aut quo-
 rundam. Dehinc itaque cum aqua madefiat, & super illud premitur
 manus & fiat stratum firmum & solidum, & in medio strati fiat rotunda
 fouea & solida, & super illius fundum spargatur vitri triti quantitas alia
 qua. Deinde vero exsiccari permittatur. & cum secca fuerit ponatur il-
 lud de cuius intentione sit tollerare huius examen in foue dictam, &
 super illam carbones ignis fortis succendatur; & super faciem exami-
 nabilis suffletur corporis donec fundatur. quo fuso saturni parte post
 partem proiciamus in illud, & super illud suffletur cum flamma fortis
 ignitionis: & dum videris illud agitatim & moueri motu concussionis
 fortis non est purum. expecta igitur donec totum evanescat plumbum. quod
 si evanuerit & non cesset illius motus, non est depuratum. iterato igitur
 super illud plumbum proice. & super illius faciem iterato suffla donec
 plumbum separetur. quod si non quicuerit iterato plumbi projectio-
 nem & sufflationem in illius faciem proice, quousque quiescat. & videoas
 illud mundum & clarum in superficie sua. Post hoc vero carbones aperi
 & ignem dissipas. & in faciem eius aquam perfunde. hoc enim perfecte
 examinatum inuenies. & si quandoque in sufflatione huius examinis vi-
 trum proieceris melius & perfectius depurabitur. quoniam sordes tol-
 lit & illas inuiscat. Potest tamen loco vitri sal proici aut borax, aut ali-
 men aliquod. Similiter & confici potest huius examen cinereum in cru-
 cibulo terreo & in circuitu illius sufflari & super faciem eius similiter ut
 circiter confletur examinandum. His igitur sufficienter narratis, ad ces-
 menti examen, transeamus cum caulis suis & suis experientijs manifes-
 tis & notis.

DE CEMENTO.

Capit. lxxxij.

IXIMVS igitur quoniam corpora quedam
 magis, quedam vero minus per ignis combus-
 runtur calcinationis modum. ut quae pluris sunt
 sulphuris quantitatem combustibilis contingen-
 tia. quae vero minus: minus. Quia sol igitur
 inter cetera corpora minoris est sulphuris qua-
 titatis. ideo inter cetera omnium mineralium
 corporum minime per ignis inflammationem
 comburitur. luna vero post solem inter omnia corpora reliqua minus

est sulphuris quantitatis participans, pluris autem q̄z sol. Igitur minus potest secundum hoc inflammationis ignitionē temporis spacio longo tollerare q̄z sol & res per consimilem comburentes naturam, minus venus, quia sole & luna pluris est sulphuris, & terreitatis maioris. ideo minus inflammationem illis tollerat. Iupiter vero minus venere, plus vero sole & luna sulphureitatis & terreitatis participat. & ideo minus per inflammationem Venere comburitur, plus vero sole & luna. Saturnus vero plus terreitatis & sulphureitatis per naturā in commixtione seruauit q̄z nunc dicta corpora. & ideo citius & faciliter omnibus dictis inflammatur corporibus. & per inflammationē comburitur vēlocius, propter hoc q̄ sulphureitatem maxime habet coniunctam & locue magis fixam. Mars vero non per se, sed per accidens nō comburitur. Cum enim cum multe humiditatis commiscetur corporib⁹ comburit illam propter suā humiditatis carentiam. & ideo coniunctus non inflammatur nec comburitur si non combustibilia nec incombustibilia sint corpora libi vñta, si vero combustibilia sint illi commixta corpora secundum naturā suā combustionis, necessario euenit martem comburi & inflammari. Cum igitur ex rebus constituantur inflammabilibus cementū, patet causa illius inuentionis necessaria, & fuit ut omnia combustibilia adurerentur. Cum igitur unum solū sic corpus incombustibile, solum igitur illud, aut ad illius naturam præparatum, in cimento salvatur. Durant tamen quædā magis, quædam vero in cimento minus. quæ vero magis & quæ minus, nota sunt cum causis dictis. Durant igitur plus luna, minus vero mars; adhuc vero & mīnus Iupiter, minus vero & adhuc venus. minime vero saturnus. Narremus igitur cementi modum, cunctū in cognitione nobis sit maxime necessarium in pfectiōnis examine. Dicimus quoniam illius est compositio cum inflammabilibus rebus. Et sunt huius generis res omnes denigrantes & fugentes & penetrantes & comburentes, sicut est vitriolum, salar, & gris flos, & lapis figuli antiqui conteriti. & sulphuris vna quantitas, aut nihil, & virilis vrina & similibus acutis & penetrantibus. Incen-
tantur igitur haec omnia cum vrina virili. & siq; illius tabulas tenues decuius sit intentione probationis huius examen iudicio percunctari. De hinc vero in fictili concluso vase super cratē ferream extendantur tabule, ita tamen q̄ vna ex eis alterā non tangat, ut liberte ignis virtus ad illas percurrat æqualiter. & sic triduo in igne forti conseruetur in fictili, cautela tamen adhibetur ut igniantur tabelle sed nō fundantur.

LIBER

Post tertiam aut diem : tabellas omni impuritate mundas inuenies si in perfectione illarum extiterit corpus . si vero non : corruptas omnino & calcinatione combustas . Quidam tamen ponunt ad inflamationē tabellas absq; cōpositionum cimento , & depurantur similiter si pefectionis sint corpora . si vero non , cōburuntur omnino , longiori tamē combustionis spacio in hoc ultimo egent examinē , q̄ sola ignis inflamatione perficitur , q̄z quæ clementi examinatur iudicio . Sed cum luna quidē solis naturæ non multa distet differentia , paucō administratio nis modo in iudicio quiescat . & necq; separatio corporū fit ab inuicem in his duobus examinis generibus , nisi propter diuersitatem cōpositiōnēs substantiarū eorum . quoniam ex eo resultat fusionis diuersitas , & spissitudo , & raritas , quæ quidem separationis sunt causæ . quoniam propter fortē illorū cōpositionēs nō corrūpit illorū substātia a substantiis corporis extranei , cum non fiat illorū per minima mixtio . Et ideo ne esse est , illam de commixto ad se inuicem separari sine corruptione totali illorum essentiæ . Quamobrem igitur administratio corporū imperfectiorum completa dignoscitur cum eiusdem fusionis et ignitionis & soliditatis administratione reperta sunt ingenio .

DE IGNITIONE. Caput. lxxxij.

RESTA T igitur ut capitulū de ignitione trādāmus . Dicimus igitur quoniam corpora maximæ perfectionis cum ignitione determinata reperta sunt ignem suscipere ante fusionē illorū . Et ideo dicimus si alterationem illorū completam adiuuenire conāmūr necesse est ad fusionē illorū corpora administrata redigere . Et est . s. vt prius q̄ fundantur perfectionis corpora ignitionem suscipiant cum inflamatione & celestini coloris amenitatem ; prius q̄ perveniat illorū ignitionis ad albedinem ignis , quā oculus nō possit conspicere quicq; . Pater igitur ignitionē illarū perfectam cōpleri ante fusionēm cū rubore intenso , & non cū albedine quā non possit conspicere oculus . Si enim priusq; igniantur administrata fundantur corpora in cōplémento non sunt . Si vero & igniantur cū labore & ignis expressione forte , non est illorū administratio vera . Et hoc quidem in molib⁹ idem vero in solo marte cōtingit colligi . Non enī nō ignibilia de facili ignitionē p̄parationis modo suscipiunt . necq; non fusibilia fusionē rectam , quā in pfectis secundū naturā inueniuntur . Et si cū ignitione flāmam amenitatem celestini nō protendat coloris administrata non est

illorū cōpleta administratio. & si minuitur aliquid. i. ponderis coloris. pulchritudinis. ignitionis & similitudinem ex præparamenti differentiarū bonitatis inventum. astutia nō fuit sufficiens artificis indagatio. reiteratio igitur inquirat. donec inueniat cum modis diuina bonitate collatis.

DE FUSIONE. Caput. lxxxij.

NFUSIONIS igitur narratione sufficientiam tradamus secundum q̄ examē est corporū omnium ad ignitionē illorum certā. Diāmus igitur quoniā vnica est perfectionis fusio cum ignitione. sed non cum cuiuscq̄ ignitionis gene re. sed cū ignitione in qua non albescit omnino corpus. & cum ignitione in qua non sic fuseo igni adueniens. & in qua non subito post ignitionem fundatur & liquefacat corpus ut fluat. Igitur cum se fuderit corpus ex minima ignis pressione debile. aut sine ignitione. aut cum igni tione fusca. huius præparationis necesse est corpus imperfectionis esse vnumquodq̄ imperfectiorū corporū in artificio dīminuto. Et si post fusionem infrigidari obmittatur. & omnino subito in nigredinē illius vertatur ignitio. & ob hoc quidē prius q̄ durescat ignitionē perdat non est in cōplemento corpus cuiuscunq̄ getieris illud extiterit. Sed iudicari quidem expedit mollitiae hoc corpus existere ex imperfectionis corporum generibus. Et siquidē cum ignis laboriosa expressione foris violenti fiat illius ante fusionē ignitio & radio fulgoris inestimabili albescentis omnino. iam non perfectionis sed duritiae alteratum est corpus. Et ab hoc quidem si post illius fusionē ab igne tollatur & subito induretur ut non fluat manente illius ignitione fulgida iam non lunaris aut solaris perfectionis corpus existit cuiuscunq̄ generis & præparationis corpus fuerit administratum. sed sub martis differentiarum natura ponatur. Patet igitur ex iam dictis triplicem in fusibilibus ignitionem. aut liquefactionem substantiarum illorum experimento re colligi. Vnam. s. fuscam. Alterā verō rubeam & claram. Albissimam vero tertiam radio fulgentem. Prinīa quidem est mollium. Secunda vero perfectorum. Tertia durorum corporū rationis experimento probatur. Sed & qui harum omnīū ignitionū desiderat gradūn perquisere. omnia fusibilia conflet corpora & igitis consideret sufficientiam ad fusionis perfectionē completam. & considerando recolligat omnīū signorū fusionis gradū differentiā. & sic quidē inuenier. aliter vero nō. Et hoc quidem tibi addicatur exemplar in omnibus a nobis determi-

triplici
fusioni

LIBER

natis atq; determinandis examinationis manieribus. Et hæc itaq; de
fusione dicta sufficient.

DE EXPOSITIONE SVPER VAPO-

res acutorum.

Caput. lxxxv.

ROSEQUENTES igitur sermonis cōplementum de corporū expositione super acutorū vapores narramus. Dicimus igitur quoniam perfectionis videmus corpora super acutorū vaporem exposita acriū videlicet ponticorum & acesorum similiter omnino, aut nihil florere aumenissimum celestinum florē emittere. Sed solem purissimum non florere. lunam vero aut solem non purum super acutorū vapores exposita florere comperimus, & celestinum amenissimum, amenius solem q̄d lunam. Et ob hoc igitur naturam imitantes & nos similiter in præparatis colorē celestinum cerneremus corporibus qui per ar. vi. bonitatē perficitur. ut sufficienter a nobis narratum est, in præcedentibus nostri sermonis. Quæcumq; igitur præparata corpora super vapores acutorū extiterint, & celestinum non creauerint amentatis colorē, non sunt in præparationis cōplemento tali. itaq; & est ex corporibus quoddā quod rubeum fuscū, aut citrinum fuscum viriditati admixtum colorem in examine ponticoru floret in superficie sua; vt huius generis est mars. Quoddam vero viride fuscum in superficie floret celestino admixtū turbido, & huius est venus. Quoddā vero album fuscū & huius generis saturnus cōperitur. Quoddā vero album clarū, & huius est Iupiter. Quia igitur maxime perfectū corpus minime floret aut nihil, si quid tardissimo temporis floret spacio & Iupiter quidem & minime & tardissime inter diminuta a perfectionis cōplemento corpora gūmosira ē illius floret. Ideo per hoc consideramus huius examen magisterij Iouem maxime perfectioni approximare in opere maioris ordinis. Per hoc igitur examen perquiri poterit in quo pertractatum temperamento genere consistat corpus, si recte horum consideraueris ordinem quæ narravimus in hoc capitulo. sin aut tuæ imputa temeritatis insipientia.

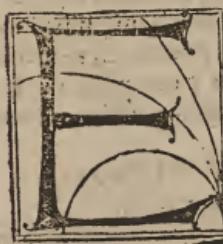
DE EXTINCTIONE. Caput. lxxxvi.

I N EXTINCTIONIS igitur examine narrationē adducamus totalem. Est tamen multiplex illi experientia in qua cognoscitur vrum in perfectione magisterium consistat. Primum igitur si ignitum corpus in liquore

extinguitur & lunare quidē album non fiat, & solare citrinum fulgi-
 dum. sed in alienū mutetur colorē, non est in complemento alteratio-
 magisterij ut si quidē in reiteratione suae ignitionis & extinctionis in
 aquis salium aut aluminiū, cuiuscunq; generis administratione creatis
 scorium nigredini affine in sui superficie protenditur, aut extinctione
 illius in sulphuribus & abstinctione ignitionis reiteratione mixta eua-
 nuerit: aut nigredine sedata se infecerit. aut omnino per mallei compul-
 sionem se confregerit, fallax est operis artificiū. Aut si ex salis armonia-
 ei & viridis eris, & puerilis urine mixtione cementatione, aut in natura
 consimilium & ad ignitionē positum: & post ignitionē extinctionē
 sul. ad extensionem similiter & lunare quidem vel solare ex toto colo-
 rem amiserit proprium: aut scorium creauerit in corruptione, constat
 corpus adhuc permanere sophistica. Vnam tamē generaliter tibi tradi-
 mus regulam certam, quoniam tam quidē in dictis, q; a nobis dicen-
 dis examinib; si quid ex perfectionis differentijs alteratū cōmutau-
 rit corpus ponderis videlicet, aut coloris: non recte sed fantastice inda-
 gavit artifex opus. quod non peculiosum sed perditionis est potius.

DE ADVVENTIS SVLPHVRIS

mixtione. Caput. hccvij.

X S VLPHV RIS igitur mixtiōe, utrum
 in perfectione consistat magisterij, approbatur
 similiter. quoniā experientia nostra inuenimus
 sulphur corporibus commixtū, quædam ma-
 gis, quædam vero minus comburere, & quæ-
 dam a combustionē illius redire. quædam vero
 non nostro reperimus artificio. Et ex hoc itaq;
 differentia, notari potest, inter ipsa a perfectione
 di minuta corpora, præparata in complemento sophistico. Igitur cum
 inter cætera corpora cuiuscunq; inuenimus generis solem minime per sul-
 phur comburi. Ab hinc vero & postea Jupiter. deinde vero luna. post
 hoc saturnus. & facilius quidem his omnibus venus. facilius mar-
 per sulphuris oleaginitatem comburitur. Ideo per hoc notatur quod,
 magis, quod minus naturæ perfecti approximat. Et ex diuersitate cos-
 lorū post corporū combustionē perquiri potest, in quo alteratum
 genere, ex suæ naturæ radice, corpus consistat. quoniā sol quidem citri-
 num intensum, aut rubeum clarum: luna vero nigrum celestino ad-
 mixtum, lupiter vero nigrum modica rubedinis tinctura admixtum.
 Saturnus vero nigrū fuscum multo rubori & liuiditati admixtū. Ve-

LIBER

nus vero nigrum liuiditati admixtum multa præexistente combustione sulphuris, pauca vero præexistente combustione, nitidissime & amenu violaceum protendit ex sulphuris commixtione colore. Mars vero in omni combustionis genere nigerrimū fuscum colore creat, ex reductionē aut a sulphuris combustionē notatur & similiter diuersitas in corporibus. Quædam vero redcunt, quædam vero ignis expressio ne a reductionē cū sulphure recedunt, aut totaliter, aut corū quantitas maior, quædam vero in suæ naturæ corporū, quædam vero in aliud q̄ suæ naturæ redeunt a combustionē ad corpus. Redcunt ad proprij naturā corporis, a sulphuris combustionē corpora sol & luna. recedunt aut Iupiter & saturnus. Iupiter autē aut totaliter, aut secundum sui mā iorem partem. Saturnus vero nō ex toto recedit, sed quandoq̄ maior quāndoc̄ vero minor illius delectur pars. Horum autē contingit diuersitatē existere propter naturā & corporū administrationis eorū in operē præparationis differentiā, quoniam (i. ex subita ignis expressione) de reductionē louem dēlēri contingit: Ex successiva vero & paulatia & saturnū & louem saluari. Eorum tamē reductio in alieni corporis potius q̄ proprij naturā vergit. In clarum quidē videlicet antimoniū louis, in fuscum vero satumū conuerti reductionē repertum experientia nostra exitit. Venerem vero minui in ignis reductionis impressione. Martem vero magis contingit, sed veneris quidem est reductio ponderosa & citrinā fusca, & mollis nigredinem participans cum sui augmentatione ponderis corporis. Ex his igitur perquiriri poterit omnium alteratorum natura corporum.

DE CALCINATIONE ET REDUCTIONE.

Caput. lxxxviij.

E CALCINATIONIS igitur & reductionis reiterationis examine dehinc perquendum. Innuimus igitur quoniam perfectionis respecta sunt corpora in calcinationis & reductionis reiteratione ex bonitatis differentijs nihil perdere coloris ponderis aut quantitatis, de qua curandū sit nimium: aut fulgoris perdere quantū cunctū reiteretur ad illa operationis illarū multiplicatas. Et ideo si per reiterationē modorum calcinatiōis & reductionis a calce ex omni metallorū alteratorū genere, bonitatis differentijs pda nt aliquid estimandum putantes sophistice perquisitionem artificem indagasse. Quam obrem igitur ad illas exēriteris ut eas cognoscas.

DE FACILI SUSCEPTIONE AR-
genti viui. Caput. lxxxix.

AM igitur vobis patuit veridice maxime ar. vi. quantitatē continentig pfectio[n]is existere corpo[rum], & ideo maxime ar. vi. amicari magis. Quād obrem autem andum corpora magis perfectio[n]i approximare quae magis amicabiliter ar. vi. combibunt. Et huius est signum ar. vi. facilis suscep[ti]o a solari aut lunari perfectionis corpori. Ob huius igitur rationis causam alteratum, siquidem corpus de facili in sui substantiam. argen. vi. non suscipiat, a perfectionis maxime complemento distare necesse est.

DE COMPLEMENTO TOTIVS
oporis. Caput. xc.

VIA petra et auimus igitur huius magisterij causarum sufficientig experientias notas secundū nostri propositi sermonis exigentia. Restat nos ad complementum totius operis diuini peruenire in capitulo uno, & in summa contrahere sermonis abbreviati in capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, quoniam totius operis intentionis summa non est nisi ut sumatur lapis, in capitulis notus, deinde vero cum operis instantia assidueetur super illum opus sublimationis primi gradus, & per hoc mundatur a corrum pente impuritate, & est. i. sublimationis pfectio, & cum ea subtilietur lapis donec in ultimam subtilitatem puritatem deueniat, & ultimo volatilitate fiat. Abhinc vero cum fixionis modis sigatur, donec in ignis alpe ritate quietat. Ethic secundus preparatio[n]is gradus meta assistit. Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in ultimo constat præparationis complemento scilicet ut iam fixum lapidem cum modis sublimationis volatilē faciat, & volatilē fixum, & fixum solutum, & solutum iterato volatile, & iterato volatile fixum, quo usq[ue] fluat & alteret in complemento solifico & lunifico certo. Ex reiteratione igitur præparationis huius gradus tertii in med. cina resultat bonitatis alteratio[n]is multiplicatio. Ex diversitate igitur reiterationis operis super lapide in gradibus suis resultat multiplicationis bonitatis, alterationis diuer-

K

Le font
JCY
O
Primo subl.
Secondo fix.

Terzo trated
Quarto Refi
Quinto subl.
Sexto Re
Sept. Petof
flueran.

LIBER

sitas, ut ex medicinis quædam quidefn sui septuplum, & quædam vero decuplum, quædam vero centuplum, quædam vero millesimum, & quædam in infinitum solificum & verum perfectionis lunificum transmutet corpus. At hinc igitur & ultimo temptet utrum in perfectione consistat magisterium.

Habenies follio 157 signo

scilicet

Caput.

ED NE NOS quidem mordeantur ab inuidis narramus quoniam non tradidimus scientiam nostram sermonis continuatione, sed eam sparsimus in diuersis capitulis. Et hoc ideo quoniam tam probus quam improbus si continet fuisse tradita usurpat et indigne. Et eam similiiter occultauimus ubi magis aperte locuti fuimus; non tamen sub enigmate sed tunc plana sermonis serie artificem allocuti fuimus. & sermonis modo eam ascripsimus quam solius Dei altissimi & benedicti sublimis, & glorioli & nostræ qui illam scriptum menti recolligi accidit, aut diuinæ gratia bonitatis infusi qui cui vult largitur & subtrahit. Non de speret igitur doctrinæ filius, quoniam si illam queret eam inueniet non doctrinæ sed proprij motus indagatione naturæ, quoniam qui per se suæ industriæ bonitatem queret scientiam inueniet, qui vero per librorum insecutionem quesiuerit tardissime ad hanc perueniet artem præciolissimam, quia nobis solis artem per nos solos inuestigatum edidimus & non alijs, verisimiliter tamen & omnino certam. Solum igitur prudentes ad anem alicuius, & per ingenia nobis tradita viam inuestigationis eidem exposuimus. Non autem eam inuentâ nisi solis nobis scripsimus, sed & inuentionis modum et modorum ingenia. Per ea igitur que tradidimus, exerceat se bona mentis artifex: et Dei donum altissimi se adiuuenisse letabitur. Ad artis igitur exercitii perquisitionem haec dicta sufficiant.

Liber de Inuentione veritatis sive perfectionis, et Liber forna cum ipsis
Gesij sic leguntur ultimus habet cap. xxx alter xxvij.

INCIPIT LIBER TRIVM VER.

borum.

Caput. xcij.

APIS ISTE de quo fit hoc opus habet in se omnes colores. Esternum albus rubeus rubicundissimus, citrinus c. trinitissimus, celestinus viridis grauis. In lapide isto sunt quatuor eleminta. Esternum aqueus, aereus, igneus, & terreus. In lapi de isto in occulto est caliditas & siccitas, in manifesto frigiditas & humiditas. oportet ergo occultare manifestum, & manifestare

omnes colores

occultum, Istud autem quod est in occulto. s. caliditas & siccitas est oleum, & istud est siccus, quae siccitas tingit quia siccitas alchimiae tingit & non aliud. Et illud qd est in manifesto frigidū & humidū est fumus corruptens. oportet ergo qd frigidum & humidum recipiat ea, & sic qd erat in occulto & manifesto hiant yna substantia. Illa autem frigiditas & humiditas est fumus corruptens & aquosus. de quo dicitur qd humiditas aquosa & adustiva corruptit opus & tingit nigredine. Ista ergo infirmitates oportet destruere in igne per gradus ignis.

Caput. xcij.

IC EST LIBER trium verborum, liber lapidis preciosi, qui est corpus aereum & volatile frigidū & humidum aquosum & adustuum. Dicunt ergo philosophi Persidiani qd frigiditas & humiditas aquosa & adustiva non est amicabilis calidati & siccitati, quia caliditas & siccitas destruit frigidum & humidum aquosum & adustum, virtute diuina. Et tunc vertitur spiritus iste in nobilissimum corpus, & non fugie ab igne, & currit ut oleum, quod est tinctura vita multiplicativa, consolidativa, pulcherrima & perpetuativa, ingressuua, preferuativa.

Caput. xcij.

PVS mirabile trium verborum est illud quod de tribus legitur, aliter a quibusdam intelligitur, et omnes clare & aperte intelligunt. tamen in tribus verbis hoc inquiritur de humido & frigido, in quo. s. est occultata caliditas & siccitas. & hoc scire nos oportet ut manifestemus occultū,

K ij

opus in diebus
actum est
ex tubis tam
sit nomen A. C. XII.
in sua lana
ad medicina
ato de ar
dicibilia p
sum apoteles
et tempora maria

Persie

LIBER

& occultemus manifestum: & istud occultū est de natura solis & ignis & est preciosissimum oleum omnium occultorum & tinctura viua, & aqua permanens quē semper viuit & permanet. & acetum philosophorum, & spiritus penetratius: & est occultum tingentium & aggregatum & rectificatum quod rectificat & illuminat omnes mortuos et resurgere eos facit postq; non fugie ab igne eius calidas & siccitas.

Caput.

xcv.

*multa corporia
spiritus reddit
in spiritu sicut
in corpore corpora
res in spiritu res
sunt*

PIRITVS ERGO iste vertitur in corpus, & corpus in spiritum, & iterum spiritus in corpus, & tunc facia est amicitia inter frigidum & humidum & calidum & siccum, & hoc sit virtute Dei & temperamento ignis, & moderatio terminorum ignis. Ethuius longitudinis duorum & septem. Nam a tribus duorum intelliguntur. Et haec sunt verba preciosa occulta & aperta data non prauis: non impijs: non infidelibus sed fidelibus & pauperibus a principio usq; ad ultimum.

Caput.

xvi.

ICO ERGO in mercurio sunt opera planitarum & eorum ymaginations suis locis. sicut in fetu suis partibus & temporibus operantur. Nam in fetu primo mense cum semen a matre conceptum est. Saturnus operatur congelando & constringendo sua frigilitate & siccitate ipsam materiam in unam massam. Secundo mense operatur Iupiter sua caliditate & humidiitate digerendo in quandam massam carnem que embryo vocatur. Tertio mense operatur Mars agens in materiam & sua caliditate & siccitate diuidit & sequestrat ipsam massam & membra disponit. Quarto vero Sol, ut dominus immitte spiritum, & sic incipit viuere. Quinto mense operatur Mercurius qui foramina et spiracula facit. Sexto mense Venus disponit et ordinat supercilia et oculos et vinnia. Septimo mense Luna sua frigilitate et humiditate laborat ad expellendum fetus. et si tunc nascetur viuere posset, si vero non nascitur tunc debilitatur, et iterum Saturnus octavo mensae sua frigilitate et siccitate incipit operari. et iterum constringendo ipsum fetus in matrice. et si tunc nascetur

²⁷ viuere non posset. Nono mense Iupiter iterum operatur sua caliditate et humiditate, et remittendo reducit ipsum fetum, et alias reducit vires ipsi fetui: et sic completo mense nascitur et viuere potest. Et haec sunt verba vera. Aqua fetum tribus mensibus in matrice conseruat. Ignis totidem custodit. Aer quoque tribus mensibus fouet; qui totidem compleat qui fouebatur sanguis in umbilico, qui ingrediebatur preciosus ad maternas condescentes mammas. Ibi post partus angustias nivis candorem assumit. Infans fatus exhauriens egressus tandem os aperit, et lactatur. Infantu uero nunquam patebit egressus, quousque os infantis omnes fatus aeris exhauriat. egressus autem os aperit, et lactatur.

Trias 1.
Trias 2.
Trias 3.
Aqua nutritiva
sanguine materno
in utero, sed
post exitum late
medio dicit fortun
umbilio, sed ex gressu
os.

Caput. xvij.

B I S T I S tribus mensibus oportet nos cum acuto ingenio cōponere et extra here duo, quia ab istis verbis intelliguntur duo et septem. Vnde omnes qui cupiunt scire hanc artem, acuant ingenium suum ad aperiendum thesaurum ex tribus verbis, in quibus oculatur tota præparatio, et virtus lapidis, in quo occultur oleum siccum et viuum, et tinctura viua, et oleum calidum et humidum. Et haec est exposicio trium verborum, quia sic a principio conceptionis usque ad natuitatem infantis: quilibet planeta dat suam ymaginationem virtute diuinam sic creante, ita in omni opere alchimiae quilibet planeta suo loco suam facit impressionem usque ad complementum operis. & tunc nascitur alchimia virtuosa. Et in opere multi errant & pauci perueniunt ad finem. Nam in hoc opere est saltus luna, & circulus solis, & gradus tres. Primus debilis. Secundus firmus. Tertius perfectus. Primus quando sol intrat in arietem, & est in sua exaltatione. Secundus quando sol est in leone. Tertius quando sol est in sagittario. Intellige ergo quia secundum istos gradus completur opus alchimiae.

Caput. xvij.

R EDEAMVS ergo ad expositionem trium verborum in quibus tota ars consistit, aqua tribus mensibus fetum in matrice conseruat. Aer tribus mensibus fouet. Ignis totidem custodit, hoc totum scias dictum esse de mercurio per similitudinem. Et verbum istud est obscurum inchoato in raga

K in

DVO 835

tota magisterio
præparatio et
fæculum deprendit
et detrahit
tribus verbis, de
tribus materiis, ian
dicta. & ex tot

alchimia triplex
salus tanari. Tunc
bunna fol 47. Tunc
lymus. In

LIBER

terminus obscurus. & tamen est aptum ad intelligendum uerum. Nam et alia natura est in muliere pregnante, et alia in Mercurio per similitudinem caloris in matrice. etenim inuentus est et extractus ignis qui est tritum graduum. Vnde istud verbum quod dicitur Ignis totidem custodit, obscurum est. et multi errant in eo. Nam a tribus intelligas duos. Primus gradus compleat aquam et aerem. Secundus gradus compleat totum. hoc quod diximus de totidem, quia est donum Dei.

Caput. xcix.

PERMA HVIS lapidis est frigidum et humidum et liquidum. liquor, hic de primo facit globum ubi debet, et tunc membra et ymaginatio nem ymaginatum secundum naturam suam a Deo altissimo, et venit ad ortum et lucet, et isti sunt duo gradus et septem. Sed sperma est simile huic qui est lapis solus, nec est ei aliis similis in hoc mundo qui seipsum impregnat, et de seipso concipit, et seipsum parturit. Et postquam hoc viuum mortua rubea morte, mortui causa est compar caliditas & siccitas. & non fugit ignem nec fumum emittit, nec sonum faciet & funditur sicut cera, & est sicut oleum, & est siccus, quae siccitas tingit. Et cum hac tinctura rectificantur omnes mortui ut semper viuant. Et est tinctura viua, rubea & alba. Nota quod in solo igne sine aliqua separatione possunt fieri omnes distillationes & subtilizationes, & calcinationes & rubificationes, & mortes ipsius mercurij, & mortui & fusiones cum omnibus resolutionibus & congelationibus sicut debent esse. Ergo ingenia & ex cogita quomodo siant. Vnde cum iam facta est amicitia inter illum et ignem currit ut oleum in uno isto, quod oleum est ingressiu[m] penetratuum permixtu[m], coagulatum, preservatum. Vincit enim omnem rem subtilem, & omnem rem solidam penetrabit. Vnde omnes qui querunt hanc scientiam acuant ingenium suum quomodo ista siant, & que sunt species istius artis. Probationes autem huius lapidis sunt haec, ut quando iam est finis & terminus secundus, ut ponatur de ipso aliquantulum super candens, si hunc sicut cera, & non emitte fumum, & coheret timenter metallo; tunc perfectus est, quod si haec signa non appareant, tunc tam diu fiat decoctio donec ita fiat. Et haec est probatio super omnes probationes, & haec probatio debet fieri inter primam & secundam solutionem & congelationem. Et est sciendum quod primus terminus mor-

eficit frigiditatē & humiditatē . Secundus terminus compleat mortem primi mortui , & augmentat rubedinem & facit massam caliginosam & pineatam sicut fructus pini , lucidam fulgentē ut folia auri . Et haec est rectificatio mercurij . quod est oleū fixum , quod rectificat oīa metalla corrupta . & ducit ea ad sanitatem & ad naturam meliorem ; Laudetur ergo Deus qui tantum creauit ex re vilissima .

EXPLICIT LIBER TRIVM VER-
borum. Deo gratias.

INCIPIT EPSTOLA ALEXANDRI
Imperatoris qui primus regnauit in Grecia & Ma-
cedonia & Persarum Imperator.

VIDAM breuiter dicunt q̄ ars deriuata est ex creatione hominis cui omnia insunt . quemodo admodum minor mundus ex quatuor virtutibus diuersis compositus creatus est : ita & ars ista ex naturis mulieris . quarum quasdam breuiter narramus demonstramus & ponimus eo q̄ maior mundus creatus est ex quatuor virtutibus naturis diuersis et compositis , quarum prima est appetitiua & digestiua secunda , attractiua tercia , quarta quoq̄ expulsiua quae mundificativa est . quinta vis aliena . s. vita quae virtutes has coniungit quatuor quas tibi narraui ac descripsi . quarum dispositio- nem exposui & est sicut clavis ad archam , quā si ab ea aperias tota dis- soluitur . Est enim sicut vas eius latera continens . Ista ars non perficietur nisi ex studentibus per vigiliam & per eius temperantiam . Quoniam sicut prius narraui eius actionis initium ex quatuor est virtutibus per agentibus . s. appetitiua . retentiuia . continens digestiua . & expulsiua quae mundificativa est . Quinta est . s. anima ex lumine clarissima . Nunc aut has dispositiones specierum narremus . eam itaq; atq; eius potenti am exponamus . Narremus igitur quod eorū est calidum , quod frigi dum , quod masculinū . quod femininū . ne per eorum colorū diuer- sitatem & generis differentiā non eremus nec deuferemus , eo q̄ si sit dif- ferentia inter calidum & frigidū , & masculinū & femininū opus ne- quaquam tibi perficietur nisi in via dirigatur . Et scias q̄ nullus natus nascitur nisi ex mare & muliere , & nullum germen gignitur nisi humi- ditate & caliditate , vires autem tibi conuenit exponere . virtutes namq;

K iiii

LIBER

appetitiæ aridæ sunt masculinæ, et sunt calidæ et siccæ, et sunt ignis.
Continentes vero retentive sunt similiter masculinæ, & sunt frigide &
siccæ, & sunt terra. mundificatiæ sunt digestiæ scilicet alterantes, &
feminæ & sunt calide & humide & sunt aer. Expulsiæ vero sunt semi
neæ & sunt frigidæ & humidæ & sunt aqua. Quinta enī est vita quæ
est propria, non est calida nec humida, nec frigida nec siccæ, nec mascu
lum nec femina. Ne igitur eam in aliquo fluuiali loco requiras, & ab
operatione erres. eius tibi ostendam locum. Si igitur vis virtutem a
quæ frigidæ dissoluere, magis ipsam coagula. Si vero vis aquam frigi
dam facere, magis ipsam calefacias. nisi quamlibet naturam virtutis
ad propositum eius quod operaris emendas, o pus corruptis. Porro
quia vires appetitiæ aridæ sunt & colorantes, i. masculinæ, sunt cali
dæ & siccæ, ut dictum est, quæ colorē affirmant ne separantur vel alte
rentur. Retentivæ autem sunt feminine & siccæ quæ colorem in corpo
ribus aggregant, & corpora mollificant & coloribus coniunguntur.
Digestiæ autem mundificatiæ est masculina quæ ruborem corporis
mundificat. & ab eis naturam corruptem accidente sequestrat. &
est calida & humida feminina, & est aer. Expulsiæ autem quæ mun
dificatiæ est, s. vita expellit a se terram. ita quoque non separantur nec
diuidantur, prout vitium quod est in corpore peragit ita & ars com
ponit, & eas earumque naturas congregat. est autem frigida & humida
& est aqua. Vera autem vis quæ totum peragit corpus, est tanquam spiri
tus corporis. Nunc autem species suis nominibus cauenisque denomi
nabo tibi. quoniam multi in multis errauerunt speciesbus, eis inutilia
interposuerunt. utilia vero reliquerūt. quidā quoque tanquam directo tra
mite prout iussimus operantes diminuerunt, & secundum eorum opini
onem egerunt. & ideo deuastatum est opus. saxumque factum est.
Immo significo tibi qd si diligis opus tuum perficere, incipe prout ius
si. Et scias qd nil aliud operaris nisi quæ sunt naturæ lucide, ex quibus
minor mundus creatus est, quæ suis proprietatibus tibi nuncupabo.
Scias qd sulphure est ignis, & magnesia est terra, & sedimen est aer. s. ar
gentum quoque viuum est aqua per corpus defluens, spiritus quoque est;
aqua secunda, qua omnia nutritur & omne germen vegetatur. &
omne lumen ascendit, & omnes fructus ferens. Si igitur vis opus tuum
perficere & optime adipiscere ea quæ quæris. accipe has duas naturas
masculum. s. & feminam, calidum vero et frigidum, humidum quoque
et siccum. deinde eas nutrias aqua vita lumen spiritumque habente,

opus quoq; aequaliter præparat robusta essentia & compositione,
 & substantiam eam ex quibus componitur, quoniam ex diuersis natu-
 ris funditur atq; componitur ex melanolia fit corpus & quantitas
 eius. ignis quoq; qui ex colera rubea ponitur est ipsi iunctus. Tunc
 digestio ea quæ a stomacho procedit, & est aqua in epar expulsum cui
 fungitur aer qui est sanguis fluens in omnibus venis corporis, cuius
 calor superhaudat quousq; ad rubeum vertatur colorem. Aqua au-
 tem quæ est flema in pectori posita est, & multa apparet actibus in
 frigidis. Tunc ex his quæ tibi nuncupauit virtute diuina existit corpus
 physicum, has naturas coniunge ac optime ducas. quorum vnamquæc
 pone intra domum suam, & cum ea simili vel contrario ut tibi dispositio
 perficiatur opusq; peragatur prout per gratiam meam tibi tribui cum
 tibi notificauit quot species sunt quæ gradatim agant quousq; corpus
 & spiritus fiant. tunc artis sapientia coniungit ut natura alteretur, & in
 aliâ convenerit naturam per naturam apta, & deinde naturas ex vir-
 tutibus accidentibus per discretionem duas naturas coniunge doce-
 bo tibi naturas attrahas ut fiant lucida & clarissima, a quibus ascendet
 vel luceat & illuminet, post quod in altissimo ut tingat coaptetur. Et
 scias q; hunc librum meum non nisi philosophis composui, in quo
 naturam coaptationem specierumq; naturas descriptas patentelq; dñi
 meraui. Oportet autem te liquefacienda opera bene cōserbare, & cum
 ea operens non excedendo modum transeas, quoniam arcana omnia
 haec tibi apparebunt, quia & liquefactio est omnium naturarum alte-
 ratio. hoc igitur haberas quoniam miscentura natura in naturam, dos
 nec in substantia suâ perueniant nō fugientes, nec introeentes non al-
 terare nec variare ex quibus introitis coacta minorq; partes decernunt.
 Et tunc scias quia natura per naturam apparet harum naturarum fixa-
 rum permanentia liquefac copta. deinde archana quæ sunt tempera-
 ta humida. quia nisi naturas attentus aquamq; illas facias non colo-
 rare poterunt. sic ergo corpus aquatione humefaciendo, quoniam haec
 aqua apud philosophos aqua sapientiæ vocatur. Et scias q; albedo est
 in coadunatione, & q; species spiritus & in se inuicem emendant. Si
 igitur has liquefacies species, deinde coagulas, opus tuum in melius
 emendes, si vis opus tuum perficere, inspice ut species ei crudas impos-
 nas non coapras. Deinde species coaptatas putrefacies, eleua eas atq;
 decedentes. Hanc autem dispositionem tibi aperte describam, ut ad
 opus tuum directo tramite peruenias.

Species et
 nra et cœ

LIBER

Et tamen deinde scias quod corpora quædam solutio[n]e indigent. quædā elevatio[n]e ut tingant et lucida et illuminata fiant, in quibus omnia corpora dissoluantur. Et scitote quod secundum naturam archana sunt in eis abscondita. quod si regantur natura abscondita, tibi apparent quæ Hermeti philosopho apparuerunt. et est terra alba prope argentum per rios far. Confice ergo corpora cum terra alba est, ut fixa permaneant. de super imponere incignis eam comburat sua flamma; sed quemadmodum cera liquefacit liquefaciendo. Sed id quod vocatur aqua, instrumenta lis intelligitur in artibus tuis in quibus studes. Erunt duo quoque in vnum, soli alterum lunæ, deinde post haec dico ordines sunt asperas tas oculo intellectus corde. Ecce numerati, archanumque celeste patet e[st] scientiam difficulter atque absconditam illuminauit, perfectamque scientiam regendi modum certificauit. Iuro itaque quod nihil celavi, nec alteram nec ullam speciem aliorum descriptione descripsi, nec genera alienis locis impensi. Igitur quod descripsi vides. et ad ea quæ descripsi peruenies.

+ Jesu[m] + maria +

XEMPLVM scientiæ nostræ, scilicet supra mundum, in eo sunt nature coniunctæ cum complemento, Terra aqua ignis eius et aer. Et omnia haec in saturno, cum eo aperiuntur portæ scientiarum, sicut dicit Hermes, et præcedentes sui primi. Accipe lapidem suspensum, super mare ut senex tara alba: super sonorem, ut puer ypoqui stidos. Nomen eius v[ictor]. Cum eo perire vis

re et caue aet
et long fronde an
ne cho[re] fonte
ille

+ Bellu[m] quiete nomine
long mors n[on] esua, et vivifica perempta, et ei sunt mors et vita, et istud et illud ex oriente
vivificatione te et occidente: Cum hoc habebis scientiam in qua pigritauerunt Ara

bes, veritatem dixi tibi per eum qui fecit oriri lapidis paradisi auctoritem lumen vitae. In eo sunt duo opposita simul, scilicet ignis et aqua, vivificant illud, et illud perimit, istud et hoc in leone coniuncta simul per eum qui est mors et vita, veritatem dixi, non mentitor. Gumma nostra coagulat lac nostrum, et lac nostrum dissoluit gumen nostrum. Et post apparebit rubedo orientalis et rubedo sanguinis, hic lapis mundus sine fetore invenitur in locis altissimis, cum quo magnificauerunt se philosophi super omnes alios & vaticinati sunt futura. Veritatē dixi per potestatē celorum, cui non sum mentitus scienter homo noster antiquus est, est draco noster. Iste comedit caput suum cum cauda sua, & caput & cauda est anima & spiritus, & anima & spiritus sunt creati de luto.

Turba
Et que h[ab]et one d[omi]n[u]m
in fage mōte h[ab]et
pontonte cho[re] p[er]p[er]t
que h[ab]et t[er]ra f[er]ta
de h[ab]et c[on]tra

Turba

Ita fontis myrrha vivifie les mors et mortificare les v[ici]os

& hoc & hoc ex oriente & occidente per expellentem nō documenta. non
 mentior. quia quod dixi vidi in ciuitate dealba coruum tuū si vis des
 albare ipsum. cum Nilo ^{luminosus} ægypti albescit primo. tunc cum Perhain ^{lucis sapientia} te
 crevis: & cum hoc & hoc apparebit rubedo ut papauer in heremo. per
 viuiscentem Deum omnia non mentior. aqua nostra abluit sordes.
 mundabis omnem nigredinem & obscuritatem eius. tunc subridebit
 dicens. quis mundauit me qui vidit illud subridebit locutus & veritas
 tem dixi. nō mentior. Terra in oculis sunt tres oriens & occidens: & su
 per eos saturnus albus ortus est. & anima horum trium est ignis. veris
 tatem dixi per familiam machometi. Manifestabo quod occultauerunt
 primi non cum inuidia. Terra nostra veritatem tuum in argentum. pri
 mo. & ultimo in aurum inueteratur. & habebis scientiam in qua pigr
 tauerunt arabes. denigras cum ægypto hostro & nō cum persia; & cum
 persia siccias. quia est domus siccitatis; & cum ægypto humectas. quia
 est domus humiditatis. & hoc & hoc albedo & rubedo sine mensura
 tione. ut rubedo in moris. vel ut sanguis dominarum. lapis scientiae
 nostrae senex primo. & ultimo puer. quia albedo eius in initio. & ru
 bedo in ultimo cum domino. hic est lapis cum quo titubauerunt omnes
 qui abierunt & mortui sunt plurimi eorum cum dolore & tristitia. quo
 niam declinauerunt ad viam demonum et reliquerunt viam prudentiarum.
 Coopertorium equi pallium nostrum album. et equus noster leo for
 tis sub pallio cooperitus. et super illud et illud griffus noster naturam
 gemmatam retinens. hic lapis triangulus est in esse. quatriangulus in
 qualitate (veritatem dixi) per operatorē dealbans et rubefaciens omnia.
 non sunt singularia in occulto sed sunt mixta. orientis et occidens simul
 iuncta ab anima omnium. hic coniungit et disiungit et reiungit quan
 do vult. lupus noster in oriente inuenitur. et canis in occidente. iste mo
 mordit illum. et iste momordit istum: et sunt rabidi ambo. et interfici
 ent se ad iniuriam. donec fiat ex eis toslicum et tyriacha. Camelus no
 ster albus. septimus est in numero apud philosophos magnos. Sol
 cum Luna. Iupiter. Mars et Venus nostra in mercurio nostro. et Satur
 nus septimus eorum in quo sunt omnes coniuncti simul. hic est spata
 gladius et cυtellus et incisorum super edificium et inimicus ad ma
 num. et vas cum adiutorio vini. Episcopus noster ut color venarum
 vel violarum et omnia citrina ut citrinitas et narges vel ypoquistados.
 Tunclapide in fluvio currenti per mortem omnium non mentior. ex
 emplum nostrum cum albo naturæ. ignis & lux in claritus esset.

*neque rando
aut us*

*Genes. cap. 10.
Puer natus.*

Plato in Tim.

*Plato in Tim.
toxicum & th.*

LIBER

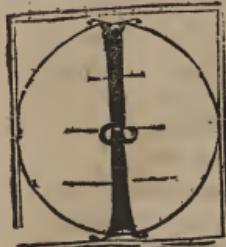
& ignis & lux est scintilla nostra & titio noster candens. & cum hoc & hinc inuenies scientiam. Veritatem dixi per vniuersitatem omnium. Scala nostra est turris nostra de terra viscosa. & terra viscosa est luctum nostrum & cerotum nostrum ex cera & sepo confectum. & hic & hic nauis nostra in mari nostro plena gygantum. Aperi quod occultauerunt priores. Non sum inuidus quoadmodum ipsi fuerunt per illuminantem cuncia non mentior. Terra coram oculis posita oriens & occidens. & hic et hic narcissus cum lilio nostro. & hic & hic cum seno nostro, & senex nostro & vice noster est corpus nostrum, & corpus nostrum est lapis noster quae situs a multis, inuentus a paucis. Et istud exposui ex pietate, & deinceps cunctis per Deum genitum. A M E N.

VIDAM Rex volens alios potentes superare praeparauit se ad bellum. & cum voluit equum ascendere, precepit vni ex milites suis ut daret ei ad potandum de aqua quam diligebat. Qui dixit ei: Domine quae est illa aqua quam diligitis. Rex ait: illa est aqua a me dilecta que pre omnibus alijs me diligit. Ille vero statim perpendit & attulit. Rex autem bibit & rebibit, donec omnia membra eius fuerunt resplenda & omnes etiam eius venire. Et fuit Rex tunc discoloratus valde. Hoc factio dixerunt milites, Ecce equum ascende. Respedit rex, Non possum. dixerunt milites, quare non potestis. respondit: quia sentio me gravatum & doleo caput & omnium mea membra a me recedunt ut mihi videtur, rogo volo ut ponatis me in cameram meam lucidam, & in loco calido & terperato, & continue per diem & noctem, & infra sudabo, & aqua quam bibi desiccabitur & ero liberatus. quod factum fuit prout iussit. Deinde aperuerunt cameram & inuenierunt ipsum quasi mortuum. Parentes vero eius eucurrerunt ad aegyptiacos & alexandrinos praem omnibus alijs honorandos. & adduxerunt eos & eis totum factum regis narrauerunt dicentes, creditis cum posse liberari omnino de hac angustia, responderunt omnes, etiam & illi, qui vestrum est magister, responderunt alexandrini, nos si vobis placet, & aegyptii dixerunt: immo nos in hoc facto volumus esse magistri, i.e. quia sumus antiquiores vobis, licet appareamus iuniores, responderunt alexandrini, placet. Tunc acceperunt eum dicti magistri & diuiserunt eum per membra minuta & conseruerunt eum cum medicinis suis humectatiuis alie quantulum, et posuerunt eum ita detritum in cameram suam in loco calido et humido, ut prius, et eodem modo per diem et noctem, postea

Extraixerunt eum ut mortuum adhuc habentem aliquantulum vocis.
 Tunc omnes clamauerunt parentes, Heu heu mortuus est, medici aut
 dixerunt, Non est mortuus sed dormit, & nondum terminauit. Qui
 iterum acceperunt eum & abluerunt eum cum aqua dulci, donec sapor
 medicinæ recessit, & miserunt eum cum tanto de eadem vana medici-
 na, & fecerunt per omnia eodem modo & ordine ut prius, et extrahe-
 tes eum; inuenierunt eum parentes mortuum. Tunc dixerunt parentes,
 quare interfecisti regem cum tam boni magistri eratis. Certe mala fu-
 per vos queritis, Et magistri illi dixerunt, Immo, interfecimus eum ve-
 sit melior & fortior in die iudicij. Parentes vero tunc eos crediderunt
 esse trufatores et spoliauerunt eos medicinis suis, et expulerunt eos de
 regno dicentes postea, Quid faciemus de isto corpore ita inuenenato.
 Responderunt quidam, subterremus eum ne vermes inde procreentur,
 & non putrefiat quia foetor nobis omnibus nocere posset. Tunc dixe-
 runt Alexandrini magistri, Nolite eum subterrare quia vobis eum
 restituemus saniore, pulchriorem, fortioriem, ac potentiores, q[uod] prius
 fuerat. Tunc incepérunt subridere & dixerunt, vos vultis nos trufare, si
 cut & alij nos trufauerunt. Vnde sciatis sine dubio q[uod] vos nostras ma-
 nus non euadetis sicut alij euaserunt si non iuuabitis. Responderunt
 magistri, ita volumus, imo tradamus morti nisi ita fecemus sicut dixi-
 mus. Tunc magistri Alexandrini accipientes corpus regis lauauerunt
 ipsum & abluerunt bene donec nihil remansit de medicina illorum alio-
 rum. Postea desiccauerunt ipsum, & acceperunt partem unam aquile & du-
 as partes de vitro Alexandrinō & miserunt enim cum corpore mortuo
 & pastauerunt cum parvo oleo lini, & posuerunt ipsum in una camera
 triangulata admodum cruciboli, & dimiserunt eum per unam horam
 in temperato calore, & postea cooperuerunt eum igne & sufflauerunt
 donec fuit locutus, & descendit per foramen in aliud vas. Tunc rex sur-
 git robustus regali diadematè coro natus & vociferare cepit. Vbi sunt
 inimici, sciant omnes nec dabo nisi obdientes mihi extiterint. hoc au-
 dito venerunt statim dicentes, Domine præcipe nobis quicquid vis, &
 statim faciemus. Tunc reges potentes ab illa hora eum honorauerunt,
 & quando volebant videre de mirabilibus eius, ponebant vincias duas
 mereurū loti viui in crucibolo, & ponebant desuper unum granum
 milii de vngula vel de capillis, aut de sanguine eius, & sufflabant do-
 nec inspissabatur, tunc cooperiebat de carbonibus & dimittebant in-
 frigidari & inueniebant corpus tale quale scio. A M E N.

*Hyspida
Anton. Alexan-*

LIBER
INCIPIT LIBER INVESTIGATIO
nis magisterij per Geber.

NVESTIGATIONEM huius nobis
lis scientiae ex continua & frequenti operis sedu
litate, & huic operi studio nimio necnon cogita
tionibus nostris profundissimis & varijs anne
xis emulam vobis tradam ut melius & apertius
a vobis volumina subsequentia intelligantur.
& vt intellecta etcetera. & circa eadem ingenia
ta & perscrutata facilius & promptius ad effectum
perducantur. Et quia est aliud artes inuestigare per rationem q̄z attenta
re & probare subtilitates & ingenia horum, donec operando & perscu
tando & experiendo ad intentum peruenientē cōpletum. In hoc enim
meo libro quæcunq; per narrata inuestigauimus secundū meae men
tis rationem scripsimus, artem dico perficientia. Non putet tamē quis
q; hanc inuestigationem aut librum nostrum qui summa perfectio
nis magisterij est intitulatus, in quo vero quæcunq; vidimus & tetigi
mus complete secundum scientiæ ordinem terminauimus, secundum
experienciam & cogitationem certam. quam scrutatione nostra de na
turalium & mineralium effectibus transformantibus diuersis in opes
re apparentibus notauimus & ingeniati sumus, scientiam nostram pri
us compositam cum hac inuestigatione conuentus, q; super ipsam de
clarando proposuimus. ergo de ure hæc illam precedit. cum per hunc
librum inuestigare querens de cogitatione rei perficientis. Cum igitur
hæc scientia de imperfectis tractet corporibus mineralium, inquantum
ea perficere deceat. In primo igitur circa hæc duo considerauimus im
perfectionē, s. & perfectionē. Circa hæc duo nostrā fundauimus inten
tionem. De rebus autē perficientibus & corrūpenibus secundum q;
per nostram inuestigauimus experientiam hunc libri componimus,
quia opposita iuxta se posita magis eluescunt. res autem quæ perficit
in mineralibus est substantia argen. vi. et sulphuris proportionaliter
commixta per longam et temperatam decoctionem in visceribus terræ
mundæ inspissata et fixa cum conseruatione suæ humiditatis radicalis
non corrumpentis, sed ad substantiam solidam cum ignitione debita
fusibilem, et sub malleo extendibilem producta. Per diffinitionē na
turæ huius perficientis leuius peruenire possumus ad cognitionem rei

fol. 42. pag. 2.

spofas
norum
magis.

corrum pentis. Et est illa quæ a contrario sensu habet intelligi, videlicet substantia impura argen. vi. & sulphur sine proportione debita commixta, vel minus vel nimirum decocta in visceribus terræ mundæ nec resiste inspissata nec fixa, humiditatem habens combustibilem & corrum pentem & raro substantiæ & porosæ, vel habens fusionem sine ignitu nedebita, vel nullam nec patiens malleum sufficienter. Primam autem distinctionem inueni intrusam in his duobus corporibus, videlicet in Sole & Luna secundum cuiuslibet perfectionem. Secundam vero in his quatuor. s. in stagno plumbo, cupro & ferro, secundum cuiuslibet imperfectionem. Et quia hæc corpora imperfecta ad sanitatem & perfectionem non sunt reducibilia nisi contrarium in eis operetur, i. q[uod] manifestum occultetur & occultum manifestetur. quæ operatio vel contrariatio fit per præparationem. igitur præparatio est eis adhibenda. Estergo præparare superflua demere, & absentia supplere, & sic notam in eis mutare perfectionem. De hac enim præparatione non indigent corpora perfecta. Indigent ergo præparatione tali, q[uod] eorum partes magis subtilentur, & a corporalitate sua ad spiritualitatem reducantur fixam. Cuius intentio est ex eis facere corpus spirituale fixum. hoc est multo magis attenuare & subtiliare q[uod] erat prius. De horum omnium præparationibus secundum nostram inuestigationem in loco suo tractabimus sufficienter in hoc libro. quæ postq[ue] præparata fuerint sufficienter, erunt apta ut de eis elixir album vel rubeum fiat magnum. Inuenimus enim modernos nobis vnicum tantum scribere lapidem ad album vel rubeum compleum, quod concedimus & verum esse. Nam ex quacunq[ue] elixir conficiatur album vel rubeum, nihil tamē ibi aliud est q[uod] argentum viuum & sulphur, quorum vnum sine altero nihil agit nec esse potest. Et ideo unus lapis a philosophis nūcupatur, quæuis a multis extrahatur corporibus siue rebus. Extrahere enim a re in qua non est, hoc stultum cogitare esset & vanum ut quidam fatui putauerunt, q[uod] nunquam erat intentio philosophorum. Dicunt tamen multa per similitudinem. Et quia omnia corpora metallica ex argento vivo composita sunt ut sulphure & puris vel impuris per accidentem non in prima sui natura innatum. Ergo etiam per præparationem conuentientem tolli est possibile. Nam expoliatio accidentium non est impossibilis. Estergo præparatio superfluum demere & defectum suppleri in corporibus imperfectis quæ fieri non potest sine adiuuatione operis & rerum purificantium. Diuersificatur enim præparatio secundum

Perfecta
Superf.

LIBER

diversitatem rerum indigentium. Experiencia enim nobis dedit modos agendi. s. calcinationem, sublimationem, desensionem, solutionem, distillationem, coagulationem, fixationem, & cerationem. De quibus singulis narrationem fecimus in summa perfectionis magisterij sufficienter. Ista enim sunt opera ad præparationem iuuantia. Res autem præparations iuuantes sunt iste. s. omnia genera salium. alumnum. atramentorum. & etiam vitrum. borax & quæ huius naturæ sunt. & acetum acerrimum & ignis. Et cum ipsis præponimus corpora imperfecta præparare. i. mundare si aliqua in mundicia in his exteriori secundum nostram experientiam, in qua certi fuimus per predicta.

Mundatio salis communis.

Mundantur enim sal commune per hunc modum. Primo comburatur, combustum in aqua communi calida soluatur, solutum per filtrum distilletur, distillatum per lentum igne in parafide vitreato congeletur. congelatum calcinetur per diem & noctem in igne nediocri, & serua ipsum sic sufficienter mundatum.

Mundatio salis alkali.

Sal alkali sic mundatur ut sal commune, & est sagittæ vitri. primo teratur totum soluatur in aqua communi calida, postea distilletur per filtrum & congeletur & calcinetur cum ignelento.

Mundatio salis gemme.

Primo teratur, de illo idem ut de sale communi.

Mundatio salis armoniaci.

Teratur primo cum præparatione salis communis mundati, postea sublimetur in alto aludel donec totaliter fuerit extractum purum. postea soluatur super porfidum sub diuo si de eo vis aquam facere vel servetur ipsum sublimatum & purum sufficienter.

Mundatio aliorum salium.

Diuersa enim adhuc inveniuntur salium genera, quæ præparantur per modum iam dictum & mundantur.

Mundatio aluminum.

Primo de alumine glaciali. multa possunt per ipsa præparari sine ipsis mundatione aliqua, tamen in hunc modum mundatur. pos Natur in alembico. extrahatur inde tota humiditas, quod multum in arte ista valet. Feces in fundo vasis remanentes, vel dissoluantur supra lapidem vel in aliqua parte humida, vel in aqua inde extracta, vel reventur.

Mundatio aluminis Iameni.

Alumen Iameni, ipsum enim quemadmodum glaciale preparatur excepto q[uod] in hac arte maioris est virtutis.

Mundatio aliorum aluminum.

Plura adhuc inueniuntur alumina, quae omnia ut iam dicta preparantur & mundantur.

Mundatio atramentorum.

Primo de nigro atramento. Nigrum sic mundatur. Primo solvatur in aceto mundo: post distilletur & coaguletur, vel ponatur primo in alembico & humidiras totalis extrahatur. feces in hac distillatione calcinatae super porfidum, vel in sua aqua soluantur & coagulentur, vel ipsa aqua secundum velle artificis reserueretur.

Mundatio cuperosae.

Cuperosa siue vitriolum mundatur ut atramentum nigrum, habet tamen atramentum nigrum maiore atramento viridi terrestreitatem.

Mundatio aliorum atramentorum.

Diuersa sunt atramenta & inueniuntur diuersi colores quae ut praedicta mundantur.

De vitro & boracibus.

Vitrum & boracia si debito modo fuerint facta non indigent præparatione.

Mundatio aceti acerimi.

Acetum autem cuiuscunq[ue] generis est, seu acerbum, subtiliantur & depurantur & illorum virtus, siue effectus per distillationem meliorantur. De eorum mundatione & depuratione sufficienter tractauimus, cum quibus corpora imperfecta preparari possunt, & depurari & meliorari & subtiliari igne semper debito mediante. Præparantur enim & depurantur per ista ad intentionem ignis per hunc modum. Habent enim haec corpora imperfecta humiditates superflua, & sulphureitatem adustibilem, nigredinem in ipsis admiscendis generantem ipsa prædicta corpora corruptem, habent etiam terrestreitatem immundam fetu lentam & combustibilem nimis grossam, ingressione imprimentem & fusionem. ista & talia sunt superflua in his corporibus prædictis, que in ipsis nostra experientia & investigatione certa & ingeniosa sunt inuenta. Et quia haec superflua accidentaliter his superueniunt corporibus, & non radicaliter, & spoliatio accidentalium possibilis est, oportet nos curia igne artificiali his prædictis mundatis & superflua demere.

De Minimis
Corporis
imperfici-
bus & præpa-
ratis.

LIBER

accidentia cuncta. sola substantia argen. vi. et sul. radicalis permanente. Et haec est integra præparatio imperfectorum et depuratio perfecta. Melioratio, depuratio, et subtilatio horum vel huius substantiae puræ remanentis fit multis modis, secundum qd indiget elixir. Præparatio nis ergo et depuratio in generali modus est hic. Primo enim eleuanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua et corrupta in illorum essentia. etiamq; superfluitas subtilis et comburens. et hoc cal cinando. deinde totalis substantia remanens corrupta in illorum calce superfluæ humiditatis comburentis et nigredinis corrodenda est cum his mundatis prædictis corrosius acutis seu acerbis donec calx fuerit alba siue rubea, aut secundum corporis naturam et proprietatem colorata et mitinda, et pura ab omni superfluitate, seu corruptione prænarritus. & haec cum his corrosiis mundantur, terendo imbibendo & lavando. Postea vero delenda seu deponenda est totalis terrestreitas immunda & fetulentia cōbustibilis & grossa cum rebus prædictis mundatis vel puris fusionem metallicam non habentibus cum calce prædicta modo prædicto depurata, commixta & bene tritis quæ in fusione seu calcis reductione retinebunt secum terrestreitatem grossam & immundam prædictam remanente corpore puro ex omni superfluitate corruptente mundato. Ex hoc totum descēdendo meliorationis & subtiliationis horum substantiarum purar in generali modus hic est. Primo hoc corpus purgatum & reductum est iterū calcinandum cum igne & adiutorijs mundatiis prædictis. Deinde cum his quæ sunt solutiua soluendum. haec enim aqua lapis noster est. & argen. vi. de argen. vi. & sul. de sulphure ex corpore spirituale abstractum & subtiliatum; siue attenuatum. quæ meliorari potest confortando in ipsum virtutes elementales cum alijs præparatis quæ fiunt ex genere sui generis. & augmentando colorem fixionē, pondus, puritatē, fusionem. & alia & omnia quæ pertinent ad elixir perfectum. Et iste est modus per solos nos inuestigatus præparationis, depurationis, subtiliationis, & meliorationis corporum mineralium in generali. Nunc transeamus ad specialē seu particularem cuiuslibet corporis imperfecti præparationē, cum omnibus modis suis: etiamq; perfecti corporis mineralis, & primo de loue.

PRAEPARATIO IOVIS.

R.
27
RAEPARATIO Iouis in speciali præparatur multipliciter, melius per hunc modum. Et est ut posatur in furno calcinationis in vase ad hoc apto, &

Proicitur subitus ignem usq; ad corporis ipsius fusionē bonam. mouendo tunc ipsius corpus liquefactum cum spatula ferrea perforata. scoria quæ super ipsum creatur extrahendo, mouendo in ignis calore & sequre perdurante donec in superficie bona quantitas ipsius puluis fuerit congregata. deponatur tunc illa & iterum moueatur quousq; altemata vice totum corpus in puluerem subtilissimum fuerit reductum. Cribretur ergo puluis ille, & reponatur in fumo, addendo sibi ignem bonum suam fusionem non superantem, & mouendo multotiens. Hec ergo in igne suæ calcinationis sic per diem naturalem vel circa, fina liter cum tota humiditas accidentalis & superfluitas fuerit deleta cum sul. combustibili & corrupiente, postea extrahatur calx alba mundata. Nam ignis omnem fugitiuam substantiam & inflammabilem eleuat & consumit de prædictis. s. cum sale communi mundato & alumine & cum aceto purificato & acerbo multum lauando, et ponatur ad solem vel ad aerem, et iterum teratur et laueretur, et desiccatur, et hoc alterna tamen per vicem reiteretur donec per acuitatem salium aluminum atq; aceti tota eius humiditas nigredo et immundicia fuerint consumptæ corrosæ et delete, tunc apponatur de vitro trito cum his prædictis. Cunctæ totum impastatum fuerit, descendatur per botrum barbatum cum sufficienti igne. Descendit enim corpus purum et mundum remanente cum vitro et salibus, siue aluminum tota substantia terrea et fetuientia. In illo enim corpore mundo delenso et reducto, est æqualis et perfecta proportio argen. vi. mundi et sul. albi non vrentis. Nam ignis et corrosiva totam humiditatem diuiserunt, et substantiam fugitiuam inflammabilem et corrupcentem atq; nigredinem, et per delensorium suum, siue per pastillum salium et aluminum et vitri diuisa est tota substantia terrea fetuientia cum sua proportione, substantia pura et temperata remanente. Postea vero calcinetur iterum hoc corpus reductum purum cum solo sale ar. puro mundato, cum autem bene et minutissime fuerit calcinatum, sublimato et mundato donec fuerit in pondere æquali. vel trituretur, tunc illud totum peroptime et bene diu teratur super porfidum, et ponatur sub diuo loco frigido et humido, vel in vesicas vitreas in furno solutionis, vel in ventre equino donec totum fuerit dissolutum, augendo sal si fuerit necesse, quam aquam honorare debemus, ipsa enim est quam querimus ad album. Et haec in hoc ultimo volumine dicta sufficient de præparatione Louis.

L. iij

Botrum
barbatum
pastillæ
aluminis
& vitri
s. cap.

Aqua ex

LIBER

DE PRAEPARATIONE SATVRNI.

RAEPARATVR Saturnus sic. ponatur similiter in furno calcinationis mouendo ut losuem donec conuertatur in puluerem tenuissimum. cibretur & reponatur ad furnum. stet in igne sue calcinationis per modum praedictum donec fugitiua substantia & inflammabilis fuerit deleta.

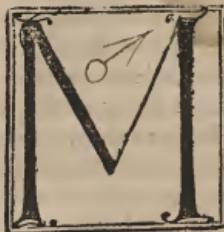
Postea extrahatur calx rubea quae imbibatur & teratur frequentissime & minutissime cum sale communi mundato, & atramento, & aceto purificato & acerbo multo. De istis vero ad rubeum utaris, sicuti ad album fecisti cum sale comuni & alumine tam non & aceto. tunc multotiens ut de loue desicetur & imbibatur, & teratur donec per beneficium dictorum dicta immundicia fuerit deleta, tunc apponatur de vitro cum his praedictis, & descendatur per botum barbatum corpus purum descendendo reductum. Iterum calcinetur cum sale ar. puro, ut de loue teratur sepiissime & dissoluatur per modum praedictum. Ipsa enim est aqua argen. vi. & sulphu. proportionaliter facta qua utimur in rubet elixir compositione. Et haec de Saturni præparatione dicta sufficiant.

DE PRAEPARATIONE VENERIS.

P RAEPARATVR ergo Venus optime per huc modum. Ponatur stratum de sale communi optime mundato in crucibulo: & desuper ipsius laminam, & de super salis stratum, & desuper laminam. & sic vicissim donec vas fuerit plenum, & cooperiatur, & luetur, & collocetur in furno calcinationis per diem naturalē. deponatur & abra datur quod calcinatum fuerit, & reponatur lamina cum sale novo, & sic alternata vice calcinentur donec omnes laminae fuerint consumptae seu corrosae per beneficium salis & ignis. quia sal corrodit superfluum humiditatem & sulphureitatem cibustibilem. ignis eleuat substantiam fugitiuam & inflammabilem cum proportione debita. teratur omnino puluis ille minutissime, & lauetur cu aceto donec nigredine caret. aqua exinde emanans, hanc alterna vice de sale novo & aceto imbibet & taret & post contritionem ad furnum calcinationis in vase aperto reponatur. stetq; ibi per tres dies naturales. Deinde extrahatur & teratur bene, & subtilietur & abluatur cum aceto bene & ditu donec ab omni immundicia fuerit mundatum & purgatum. desicetur ad solem bene, tunc apponatur medietas eius de sale armoniaco bene & diutissime teredo.

donec substantia impalpabilis fuerit. ponatur sub diuo vel in resolutio
nis fimo. donec quicquid ibi est subtile fuerit solutum renouando sal
ar. mundatum si fuerit necesse, donec aqua totum fiet. *hanc aquam*
honora, aquam sulphu, fixi nominamus. cum qua tingitur elixir vlcq
ad infinitum. Et hæc sufficient de veneris p̄fæparatione.

DE PRÆPARATIONE MARTIS.

ARTIS preparatio per hunc modum melius
præparatur & calcinatur, quemadmodū venus
cum sale communi mundato, & cum aceto pu
ro lauetur. lotus ad solem sicetur, desiccatus ite
rum cum nouo sale & aceto teratur & imbibat
ur, & ad eundem furnum ponatur per tres die
es ut de venere factum est. solū honorā aquā
sulphu mirabiliter colorem elixir augmentantē.

Ex hæc de imperfectorum corporū præparatione dicta sufficient.

ERFECTA vero corpora non indigent præpara
tione quantū ad perfectionē cum perfecta sint, sed ut
magis pficiantur subtilientur & accentrentur, talis enī
præparatio est adhibenda. Accipiat sol in laminas
tenues productus, & ponatur cum sale cōmuni opti
me preparato solariation in vase calcinationis, & collocetur in furno cal
cinando bene per tres dies, vel donec totum huerit cōlumptum et subti
liter calcinatum, deinde extrahatur, multū bene teratur, cum aceto laue
tur & desicetur ad solem, postea teratur bene cum medietate sui salis
ar. mundati, & ponatur ad dissoluendum donec totum fuerit per bene
figum salis communis & armōniaci in aquā clarissimam dissolutū.

& hoc fermentū elixir perfectū preciosum & verū corpus spirituale factū.

VBTILIA TVR aut argentū & tenuatur, & ad ipsi
ritualitatē reducitur per modum iam dictū. Ergo per o
mnia & singula fac in ipsa subtiliatione sicut de sole feci
sti. Et aqua luna dissolute est fermentū ad elixir albū spirituale factū.

AM IMPERFECTORVM præparatio
nem & perfectorum subtiliationem sufficienter deter
minauimus ut de eis quilibet discretus possit adimple
re intentionem. Attendat ergo quis proprietates actio
nis modos seu cōpositionis elixir majoris. Nos enim
quarimūs substantiam vnam facere, tamen ex pluribus aggregatam

Agua 4

Agua 4

*Præpara
tione
solis*

*fermentū
spiritua*

*Træp &
3.*

LIBER

coadunatam fixam. quæ super ignem posita eam ignis non exprimat & liquatis permisceatur & liquefacit cum ipsis, cū eo q̄ est in ea de substantia ingressibili. & permisceatur cum ea quod est de substantia per miscibili & consolidetur cum eo quod est in ea de substantia consolidatiua. & figuratur cum eo quod est in ea de substantia fixatiua. & non comburatur ab his quæ comburunt aurum & argentum. & afferat cōsolidationes cum ignitione debita & perfecta. Non tamen etenim breui tempore intelligas cum paucis diebus vel horis possit prima vice restitui. Sed quia respectu aliorum medicorum modernorum, respectu etiam naturæ operationis veritatis, hæc vero citius terminatur. Vnde dixit philosophus. medicina est cuius temporis longum spaciū anticipavit. quare vobis dico q̄ sustineatis patienter quia forte moratur. & festinatio quidem ex parte diaboli est. Ergo qui patientiam non habet, ab opere manum suspendat, quia impedit eum festinantem cruditas. Omnis actio naturalis suum habet modum & tempus terminatum in quo maiori & minori spacio terminatur. Ad hanc tria necessaria sunt, patientia, mora, & instrumentorum aptatio. de quibus in summa nostri magisterij perfecti artificem allocuti sumus in capitulis diuersis, in quibus experiri potest si in nostris dictis fuerit sufficienter inuestigatus, in quibus manifesta probatione & aperta concludimus lapidem nostrum nihil aliud esse q̄ spiritum ferentem & aquam viuam, quam & siccam aquam nominauimus, & per naturalem proportionem mundatam, & unitā vnione tali, q̄ sibi nec abesse potest, quibus addi debet & tertium, ad opus abbreviandum hoc est corpus perfectum attenuatum. Ex premissis igitur patent res in quibus veritas est propinqua. & perficienes ipsum opus. inuestigatione vero nostra qua certi sumus. & per experientiam manifestam considerauimus omnia verba vera esse quæ iam per nos solos in nostris voluminibus scripta sunt. secundum q̄ vidimus per experimentum & rationem in voluminibus istis redacta. Ea vero quæ per nostram experientiam digitis extraximus & vidimus oculis & manibus tetigimus, scriptissimus in summa nostri pfectio[n]is magisterij. Sapiens ergo artifex in nostris studeat voluminibus, colligendo nostrā dispersam intentionem, quā in diuersis locis pposuimus ne malignis seu ignaris publicetur. & collectā probet donec ad cognitionē studendo et experimentando cū labo ris ingniosi instantia peruerterit totale, exerceat ergo artifex et inueniet. Cuius iam modum inuestigationis cōmotus amore visceribus exquo proficit.

Spintis, anima, et carnis:
Terra, osseum, et aqua:
Inter pallens et nitram flat secundum

Id est per vos per nostram considerationem, veritatis cognitionem etiam dare plenariam, perficiens et corruptentis materię et formae consideramus, inuestigationem nostram perfectorum, et materiam cum forma, a radice suæ commixtionis usq; ad complementum, puram esse sine corruptione supernæ mentis aliqua. Considerauimus a contrario sensu imperfectorum substantiam unam esse ubiq; s.
argentū vi. et sulphur, quæ ante commixtionem eorum prura sunt et munda. Et per hanc considerationem per nosserum exercitium inuenimus corruptionem imperfectorum accidentaliter superuenisse. quæ materia, nouam et corruptam dedit formam.

Excussum est hoc præclarum Alchimicum Geberi opusculum
 Argentoragi arte et impensa solitus viri Iohannis
 Grininger. Anno a virginio partu.
 M. D. XXIX.
 decimo die Martij.

CVM PRIVILEGIO AD TRIENNIVM,

*F*ras ista p[ro]p[ter]a DECIMAE experientia divina
Sacra p[ro]p[ter]a d[icitu]r. *Ad artilegissimy*
et habebitis magisterium
Dicitur amittunt et habebis magisterium
ab uno quatuor facient et quatuor innati
Converte naturas et quodqueris facies
It[em] facere eamē de terre
Est deamē ferre et ferre
Et tu am[is]ce magist[er] tayze

J. A. S.
John Allen Smith